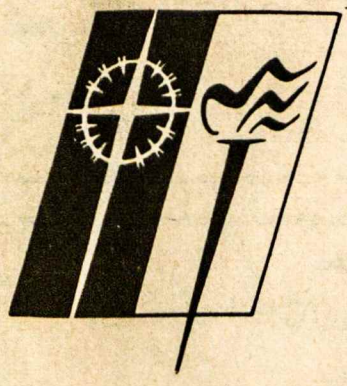

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (1768) 1984 SAUSIS-JANUARY 5 • ŠV. KAZIMIERO METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Aukštyn su Lietuva

Su 1984-iais pradedame kazimierinius metus. Prieš 500 metų mirė jaunas Lietuvos karalaitis, sulaukęs vos 26 metų. Tai stambi sukaktis, savo istorine perspektyva siekianti giliai Lietuvos valstybės šaknis. Iki šiol minėdavom daugiausia dešimtmetines sukaktis, kartais siekiančias iki dviejų šimtmečių ar kiek daugiau (pvz. Donelaičio atvejų). Stambiosios sukaktys mūsų gyvenime yra retos. Tokia reta sukaktis, siekianti penkis šimtmečius į Lietuvos praeitį, buvo Vytauto Didžiojo 1930 metais. Nepriklausomoje Lietuvoje ji buvo paminėta dideliu iškilme. Tais metais plačiai ir gyvai atsiskleidė Lietuvos praeitis su visa savo didybe. Patriotiniame auklėjimui tai buvo stiprus pūstelėjimas, kurį pajuto visas kraštas, neseniai atgavęs savo nepriklausomybę. Anuoment tokio pūstelėjimo labai reikėjo. Panaši sukaktis sueina šiais metais, būtent šv. Kazimiero. Kaip ir Vytautas Didysis, šv. Kazimieras buvo karališkos šeimos ir valstybės žmogus. Jam taip pat rūpėjo Lietuvos gerovė bei jos ateitis. Tačiau jo gyvenimas nuėjo skirtingu keliu. Vytauto D. kelias — valstybinė Lietuvos galybė, remiama politiniais ir kariniais žygiais, o šv. Kazimiero kelias — dvasinė tautos gerovė. Jei pirmajam būdinga horizontalinė linkmė, tai antrajam — vertikalinė. Pirmojo laimėjimai yra kariniai bei politiniai, antrojo — moraliniai, riteriniai.

VYTAUTO Didžiojo Lietuva ėjo platyn, šv. Kazimiero — aukštyn. Jeigu pirmojo sukaktis 1930 metais buvo grynai patriotinė bei valstybinė, tai šv. Kazimiero sukaktis yra ir patriotinė, ir religinė. Ji yra patriotinė, nes atslėidžia karaliaus rūpestį savo tautos gerove, jo ruošimąsi tarnauti savo kraštui ano meto galimybių ribose. Ji yra religinė, nes iškelia herojinį karaliaus tikėjimą, jo riteriškumą, jo nepaprastą dorinį kilnumą bei ištvėrimumą. Todėl minint šv. Kazimiero sukaktį, natūraliai iškyla abu pradai — ir lietuviškumo, ir tikėjimo. Žinoma, ano meto lietuviškumas yra skirtingas nuo dabartinio, tačiau neatskiriamas pradas visame šv. Kazimiero gyvenime. Tiesa, religinis pradas jo gyvenime yra daug ryškesnis, tačiau neužgožiantis lietuviškumo, kuris pabrėžiamas dargi oficialiame šv. Kazimiero titule: "Sanctus Casimirus — patronus Lituaniae". Visa tai rodo ir būsimų iškilimų pobūdį — joje iškils šventasis su savo aureole, bet kartu išryškės ir Lietuvos žmogus, susijęs su savo krašto istorija. Dėl to ši sukaktis paliečia kiekvieną lietuvių vienu ar kitu požūriu, skatinama dalyvauti būsimose iškilimėse. Galbūt kai kam susidarė įspūdis, kad šv. Kazimiero sukakties iškilmės bus vien tik pamaldumo manifestacija. Tai klaidingas įspūdis. Ši sukaktis yra plačios skalės, apimanti abi plotmes — religinę ir tautinę.

KAIP MATYTI iš kol kas gana kuklios informacijos spaudoje, kazimierinės iškilmės rengiamos plačiu mastu. Jos prasidės Romoje kovo 4 dieną šv. Petro bazilikoje, kurioje paprastai skelbiami šventieji ir kurioje yra įrengta lietuvių koplyčia. Iškilmingas Mišias atnaušaus pats šv. Tėvas su daugeliu vyskupų bei kunigų ir tars atitinkamą žodį. Baiginės iškilmės numatytos rugsėjo 1 ir 2 dienomis Toronte, kur suplanuotas religinis pasaulio lietuvių kongresas su liturgine, akademinė ir menine dalimi. Tarp tų didžiųjų iškilmių bus įvairios vietovės visa eilė mažesnių, vietinio pobūdžio renginių. Be to, pasirodys istorinio pobūdžio leidiniai lietuvių ir kitomis kalbomis, literatūros ir vaizdinio meno antologijos. Visa tai bus padaryta išveivijoje. O kaip su Lietuva? Iki šiol turimomis žiniomis, šv. Kazimiero sukaktis bus minima ir tenai esamų galimybių ribose. Tam buvo ruošiamasi net trejus metus. Vyskupi paskelbė specialų ganytojinį laišką. Iš visko matyti, kad ten pabrėžiamas šv. Kazimiero religingumas, prisitaikant prie esamų okupacinių sąlygų. Pilnas šventojo spindėjimas ten negalės būti atskleistas, juoba kad ir jo karsas yra ištremtas iš Vilniaus katedros. Sukakties proga jis turėtų grįžti į savo koplyčią minėtoje katedroje. Dabartinė jo tremtis liudija pasauliui sovietų atneštą vergiją. Kenčia ją Lietuva, kenčia ir jos šventasis, laukdami išlaisvinimo.

KANADOS ĮVYKIAI

Moteris - Kanados gubernatorė

Ministeris pirm. P. E. Trudeau dabartinį Kanados gubernatorių E. Schreyerį, užbaigiantį penkerių metų tarnybą, nutarė pakeisti moterimi — parlamento pirmininke Jeanne Sauve. Pirmą kartą Kanados istorijoje 23-čiojo gubernatoriaus pareigos tenka moteriai. Naujoji gubernatorė J. Sauve yra dvikalbė kvebekietė, pirma kartą Kanados parlamentan išrinkta 1972 m., vadovavusi ministerijoms. Po 1980 m. parlamento rinkimų ji tapo pirmąja moterimi, paskirta parlamento pirmininke, bet šiose pareigose nesijautė laiminga dėl nuolatinių įtampų, kurių sukelia kovos tarp partijų. Iki 1952 m. gubernatoriais būdavo skiriami britai, nes gubernatoriaus yra laikomas karaliaus ar karalienės vietininku Kanadoje. Vėliau gubernatūra buvo patikėta kanadiečiams, kuriuos pasirinkdavo ir kara-

lienei Elzbietai pasiūlydavo Kanados vyriausybė. Moterų būdavo vengiama, nes gubernatoriaus yra laikomas ne tik sosto atstovu, bet ir karinių Kanados pajėgų vyriausiuoju vadu. Praktiškai betgi gubernatūra tėra apeiginio pobūdžio įstaiga, neturinti nieko bendro su krašto valdymu ir apsauga. Spėjama, kad gubernatorė J. Sauve šias pareigas iš E. Schreyerio perims sausio mėnesį, kai darbą pradės Kalėdų atostogų užbaigę parlamento nariai.

Prieš Kalėdas Toronte surengti federacinės liberalų partijos pietūs leisoms telkti kai kurių žurnalistų ir politikų buvo laikomi paskutine P. E. Trudeau vakariene. Mat jie tikėjosi, kad jis praneš atsistatydinimą iš vado pareigų. Spėliojamas nepasitvirtino. Pietuose dalyvavo 2.600 liberalų bei jų rėmėjų, sumokėju-

SVENTASIS KAZIMIERAS — LIETUVOS GLOBĖJAS. Dailininko A. Tamošaičio piešinys, sekant lietuvių liaudies motyvais. Šiais metais sueina penki šimtai metų nuo šv. Kazimiero mirties (1484—1984)

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Vokietija laukia sujungimo

J. KAIRYS

Kiekvienais metais abi Vokietijos pamini rytinės Berlyno dalies atitvėrimą nuo vakarinės mūrinės sienos. Dabar jau ir visa R. Vokietija yra atitvėrta nuo vakarinės. Siena yra saugoma stipriai apginkluotos sargybos, turinčios 50.000 mirties automatus ir valdymą ginklų. Po užvaromis yra įrengti slapti tuneliai šnipams bei kitiems pareigūnams. Pažįstantieji tas užvaras tvirtina, kad kai kuriais atvejais dabar R. Vokietijos gyventojai yra ne mažiau nežmogingi nei Hitlerio laikais Rusijos valdovų uždarytieji darbo stovyklose.

Mirties automatus R. Vokietijos valdovai pradėjo išmontuoti, duodami suprasti, kad tai bus padaryta visame krašte. Šią aplinkybę kai kas pradėjo aiškinti atsivėrimo sušvelninimo pradžia, atėjusia

sių po \$250. Liberalų partijai buvo surinkta milijonas dolerių, bet vado klausimas net nebuvo palieamas, nors šiais metais ar sekančių pradžioje teks paskelbti parlamento rinkimus. Vienintelė staigmena tapo ministerio pirm. P. E. Trudeau pranešimas, kad tarptautinis Toronto orauostis nuo (Nukelta į 8-tą psl.)

neseniai V. Vokietijos duoto milijardinio kredito dėka. Bet paskutiniu metu vis daugiau aiškėja, kad tai nebuvo ir nėra išmontavimas mirties automato, o tik atsivėrimo patobulinimas.

Užsimindami šio atsivėrimo pradžią, R. Vokietijos valdovai laiko jį lemiančiu veiksniu taikos išlaikymui. Girdi, pirmiausia šio atsivėrimo dėka socialistinė Vokietija apsaugojo nuo vakariečių užpuolimo ir įjungimo jos į V. Vokietiją.

Iš V. Vokietijoje vertinusių R. Vokietijos atsivėrimą pamatinė Bavarijos min. pirm. Straussas. Pagal jį, tai komunistinio režimo nežmoniskumo simbolis, kuris parodo, kad atsivėrusi R. Vokietija gali laikytis tik nuolatiniu pažeidimu žmogaus bei piliečių teisių.

Per minėjimus V. Vokietijos kalbėtojai neapsiėmė ir be pabrėžimo apie galimą suskaldytos tautos susijungimą. Tai paminėjo ir valstybės prezidentas, neseniai kalbėjęs JT posėdyje. Susijungimas turėtų įvykti laisvu apsisprendimu. Šis principas yra įrašytas ir V. Vokietijos konstitucijos įžangoje.

Kitaip yra su R. Vokietijos valdovais. Pasirodo, apie susijungimo būdus ir priemones jie viešai nekalba. Mat čia le-

mia ne gyventojai, o Kremliaus laiminama maža grupelė, diktatoriškai valdanti vietos komunistų partiją. Todėl šios Vokietijos valdytojai, minėdami atsivėrimą nuo V. Vokietijos, tegalėtų kalbėti vien apie abiejų Vokietijų sujungimą, padarytą pagal Kremliaus įsakymą ir nurodymus.

Kalbant apie plačios masės nusiteikimą, tenka pasakyti, kad abiejų Vokietijų susijungimo klausimas gyviausias yra R. Vokietijoje. Tai patvirtina ir iš jos daromi mėginimai net per užvaras patekti į Berlyno miesto vakarinę dalį bei tiesiai į V. Vokietiją. Deja, šitokie mėginimai baigiasi dažniausiai kalėjimu arba mirtimi. V. Vokietijos visuomenė, atrodo, jau apsidarė su savo tautos suskaldymu. Jei ir paburtoja dėl jo, tai pirmiausia dėl R. Vokietijos varžymų aplankyti savuosius, dėl prievolės už kiekvieną ten išbūtą parą keisti po 25 vakarietiškas markes į bevertes rytietiškas.

Kol egzistuos kolonijinė Rusijos imperija, gali būti kalba ne apie vokiečių tautos susijungimą laisvėje, bet apie jos sujungimą prievarta. Tik dekolonizacija šios imperijos įgaltinų ne vien susijungimą R. Vokietijos su vakarine, bet ir išsprendimą visų kitų problemų, kamuojančių dabartinį pasaulį.

Pasaulio įvykiai

"TIME" ŽURNALAS KASMET PASKELBIA METŲ EIGOJE labiausiai pasižymėjusį asmenį. 1983 m. žurnalas pasirinko du vyrus — JAV prez. R. Reaganą ir sovietų kompartijos vadą J. Andropovą. Jie yra visiškai skirtingi politikai: prez. R. Reaganas siekia apsaugos laisvajam pasauliui, J. Andropovas kursto branduolinių ginklų įtampą, stengiasi palaužti Atlanto Sąjungos šalių vienybę. Įtakos šiam pasirinkimui, matyt, turėjo visiškas branduolinių ginklų derybų nutraukimas. Prez. R. Reaganas, artėjantis prie 73 metų amžiaus, tebėra tvirtas vyras, kuris greičiausiai vėl bus kandidatu į JAV prezidentus. J. Andropovas, įpusėjęs amžiaus septyniadešimtmetį, viešai nėra pasirodęs nuo 1983 m. rugpjūčio 18 d. įvykusio susitikimo su grupe JAV senatorių. Jo netgi nebuvo Spalio revoliucijos parade, po Kalėdų įvykusių kompartijos centro komiteto ir aukščiausiojo sovietų posėdžiuose.

Toks ilgas pasitraukimas iš viešo gyvenimo įtaigoja, kad J. Andropovas yra ligonis, galbūt net artėjantis prie mirties. Kompartijos vadžias jis betgi tvirtai laiko savo rankose. Trylikos asmenų kompartijos politbiuran vėl buvo priimti du J. Andropovo rėmėjai — Vitalijus Vorotnikovas ir Michailas Solomentsevas. Nariu be balsavimo teisės įstijungė ir dabartinis KGB viršininkas Viktoras Čebrikovas, ilgametis J. Andropovo bendradarbis šioje kruvinoje institucijoje. Politbiuras dabar yra visiškai J. Andropovo kontroliuojamas. Net ir jo mirties atveju naujuoju kompartijos vadu bus išrinktas jo šalininkas. Aukščiausiojo sovietų posėdžiui vadovavo premjeras N. Tichonovas, pakeitęs prezidento pirm. J. Andropovą.

Aplankė žudiką

Popiežius Jonas-Paulius II Romos Rebibbijos kalėjime aplankė jį 1981 m. gegužės 13 d. bandžiusį nužudyti turką M. A. Agcą. Dvidešimt minučių trukęs pokalbis įvyko kalinio celėje su atidarytom durimis. Pokalbis buvo filmuojamas iš tolo be garso. Oficialiai Jonas-Paulius II M. A. Agcą yra dovanojęs radijo transliacijoje iš ligoninės, praėjus keturioms dienoms po atentato, bet lig šiol jiedu nebuvo susitikę. Pasikalbėjimo mintis Jonas-Paulius II atsisakė atskleisti. Atsisveikinant buvo matyti, kad M. A. Agcą atsiklaupė ir pabučiojo žiedą. Jis yra neuteistas kalėti iki gyvos galvos.

Teisia generolus

Naujasis Argentinos prez. R. Alfonsinas atšaukė karinio režimo pasiskelbtą amnestiją karinės valdžios nariams, kad jie nebūtų teisiami už gyventojų žudymą, politinius bei karinius nusikaltimus. Amnestiją panaikino ją nelegalia pripažinęs Argentinos parlamentas. Prez. R. Alfonsinas atleido iš pareigų daug generolų ir admiralų, o devynis atidavė kariniam tribunolui. Tarp naujasis Argentinos prez. R. Alfonsinas atšaukė karinio režimo pasiskelbtą amnestiją karinės valdžios nariams, kad jie nebūtų teisiami už gyventojų žudymą, politinius bei karinius nusikaltimus. Amnestiją panaikino ją nelegalia pripažinęs Argentinos parlamentas. Prez. R. Alfonsinas atleido iš pareigų daug generolų ir admiralų, o devynis atidavė kariniam tribunolui. Tarp

Šiame numeryje:

Aukštyn su Lietuva

Su šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktimi iškils ir Lietuva

Vokietija laukia sujungimo

Karo suskaldyta Vokietija nuolat svajoja apie sujungimą

Nušlavė drungną krikščionybę

Iš pokalbio su rusų pabėgėliais, pasakojančiais savo pergyvenimus

Lietuviško gyvenimo pastabos

B. Gaidžiūno išpuodžiai iš kelionės į VLIKO seimą Detoroite

Lituanistikos katedros sutartis

A. Rinkūnas aiškina tekstą sutarties su Iliojaus universitetu

"Dviejų trūksta — manęs ir tavęs!"

Lietuvos jaunimo balsai pagrindinio leidinyje "Lietuvos ateitis"

Yra ir žydinčių parapijų

Religinė ir kultūrinė lietuvių parapijos veikla Klivlande

Gražiausias miestas į jį lietuviai

Pranešimas iš Rio de Janeiro ir ten gyvenusių tautiečių

Dvikalbiskumas Lietuvoje ir išeivijoje

Jaunimo kongrese keltos mintys, vertos ir platesnio dėmesio

"Beragio ožio metai"

Rašytojo K. Barėno romanas kito recenzento akimis

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672Laidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. KastytisMetinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.**The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly**
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Nušlavė drungną krikščionybę...

Naujieji rusų pabėgėliai pasakoja savo pergyvenimus ir prisimena Jadvygą Stanleytę

"Catholic Digest" 1983 m. kovo mėn. numeryje išspausdintas Anita ir Peter Deyneka, jn., straipsnis "Where faith is strongest", kurio santrauka čia pateikiama.

Šiame straipsnyje autoriai aprašo pasikalbėjimą su draugais rusais Katja ir Reinoldu V. Vokietijos pabėgėlių stovykloje. Jie pasakojo apie krikščionių persekiojimą Barnaulo, Sibire.

1961 m. buvo uždaryta vienintelė baptistų šventovė Barnaulo, nes baptistai atsisakė priimti valdžios paskirtą kunigą. Vėliau policija dažnai suardydavo jų susirinkimus privačiuose namuose, konfiskavo religinę literatūrą ir dažnai įrengdavo paslėptus mikrofonus. 1963 m. teismas nubaudė penkis Barnaulo krikščionių vadovus kalėjimu. 1964 m. KGB suėmė Nikolajų Chmarą iš Kulandos miesto ir jį mirtinai nukankino. 1970 m. pradžioje pradėjo tardyti krikščionių tėvų vaikus apie jų tėvų tikėjimą ir veiklą. Net grasino atimti vaikus nuo tėvų ir pasiųsti į valdžios prieglaudą.

Pastarųjų 20 metų laikotarpyje krikščionys Sov. Sąjungoje yra stipriai persekiojami, todėl kyla klausimas kodėl?

Rusų ortodoksų kunigas Dmitri Dudko pareiškė, kad mūsų žemiškame gyvenime vyksta kova, kurios laukias žmogaus širdis. 1980 m. Dudko buvo suimtas, tardomas ir galbūt vaistų įtakoje turėjo per televiziją paneigti ankstyvesnius savo pamokslus. Jis pats rašė: "Mano situacija dabar — esu kovos lauke".

Vienas R. Europos krikščionis pastebėjo, esą Rytuose tikima, jog kančia yra Dievo malonės ženklas ir pasitiekimas krikščioniui, kuriam tenka pakelti šį bandymą.

Anatolijus Levitinas, gerai žinomas rusų ortodoksų pasaulietis, įkalintas už krikščionišką disidentinę veiklą, sako, kad visas kančias lengvai galima pakelti maldos galybės dėka.

Daug Rytų europiečių, su kuriais autoriams teko susitikti, sako, kad jų kančios padėjo jiems geriau suprasti Kristų ir maldą bei sustiprino jų ryšius su kitais krikščionimis. Čekoslovakas krikščionių vadovas pareiškė, esą kalėjime, kentėdami kartu su ortodoksų ir katalikų tikinčiaisiais, jie patyrė, kad gali išlikti gyvi be organizacinės struktūros, bet negali išlikti gyvi be kitų krikščionių. Ne antraeiliai doktrinių skirtumai yra svarbūs, bet jų visų išpareigojimas Kristui.

Laiške, neseniai gautame Vakaruose, lietuvė katalikė kalinė Jadvyga-Gemma Stane-

lytė rašė, kad kalėjimas su pažindino ją su "neįsivaizduojamu moraliniu bei dvasiniu vargu" ir "plika, nemoralia gyvenimo puse". Tačiau, anot jos, "Kristus taip pat buvo patalpintas tarp žmogžudžių... Čia turėjau progą praktiškai vykdyti tą kilnią mintį, kurios buvau mokoma: reikia pamilti nusizeminimą, auką, t.y. žemiausias gelmes, ir suvokti visur šančią Viešpaties ranką".

Autoriai sutiko Sibiro krikščionių grupę, kuri papasakojo jiems apie išdėmetimą ateistų agitatorių. Pastarasis suardydavo jų susirinkimus, o vieną atvejų kaikiuriuos krikščionis nuvarė į policijos nuovadą. Kai jis mirtinai susirgo, jo ateistiniai draugai nelankė jo ligoninėje, o krikščionys lankė su maistu, gėlėmis, Evangelija.

Kristus pakeitė kryžių, kinimo įrankį, išganymo šaltinį.

Vienas Rytų Europos krikščionis taip sakė apie kančią: "Komunizmas, atnešęs kančias, nušlavė drungną krikščionybę. Jis sukūrė milijonuose žmonių tuštumą, kuri tikrai gali būti užpildyta tikta gyvastinga krikščionybė. Tai dabar ir vyksta: krikščionybė, apvalyta ir atgaivinta, plečiasi mūsų krašte".

Pirmaisiais šimtmečiais mažas būrys persekiojamų krikščionių pakeitė pasaulį. Galbūt būsimieji liudininkai panašaus reiškinio ir dvidešimtajame šimtmečiuje.

Paruošė J. Str.

DAŽYTOJAS-DEKORATORIUS

su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymo bei popieravimo darbus. Skambinti vakarais po 6 v.v. 769-7044 Toronte, KAROLIS ABROMAITIS

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Tel. 533-7954

PUB. CHARTER, 2180 Hurontario St., 279-7968

RONCESVALLES CHAPEL, 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHAPEL, 2337 Yonge St. W. 763-7441

Turner & Porter

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Saldytuvai
- * Televizijos aparatai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Skalbiamosios mašinos
- * Siuvamos mašinos
- * Vaikų baldai
- * Rašomos mašinelės
- * Įvairūs kilimai

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Lenkijos lietuvių veikėjai prie Dariaus ir Girėno paminklo Pšcelnike prieš pat sukaktuvines iškilmes 1983.VII.17. Iš kairės: Antanas Glušauskas — ženklio autorius, Julius Sanvaitis, Jonas Žaliapienis, Mykolas Cyplis, Vladislava Cyplienė. Jie daug pasidarbavo rengdami Dariaus ir Girėno skrydžio sukakties iškilmes

Lietuviško gyvenimo pastabos

Kellionėje | VLIKo seima Detroitė, pokalbiai su veikėjais, opiosios problemos, netikėti susitikimai

BALYS GAIDŽIŪNAS

Gyvenime taip susidėstė, kad jaunystėje buvęs didelis keliautojas, išmaišęs Lietuvą skersai ir išilgai, pamatęs svetimas pasvities, pasidariau sėslus. Tiesa, ir dabar keliaujau, bet tik vienos dienos kelionę pirmyn ir atgal. Gyvenant kaime, kai atsibosta visokie darbai darbeliai, kalbinu žmoną važiuoti. Ir važiuojam per mažus miestelius, kai mus, išalkę sustojam ir užeinam į didelių iškabų mažus restoranus užkąsti. Dažnokai iš jų išeinam tik patyrimą išsinešdami, kad nereikėjo sustoti.

Šį kartą važiuoju toliau iš Klivlando į Detroitą, už 160 mylių. Tą skaičių pamatė kai kurie nusišypsos: tai keliu, tai yra apie ką rašyti! Bet aš turiu ir neblogą pasiteisinimą. Savo laiku rašytojas Pulgis Andriusis iš gimtojo Gaidžių kaimo keliavo tik 4 kilometrus į Tauragnus, o "Ūkininko patarėjui" parašė net penkis straipsnius. Aš gi važiuoju daug toliau ir terašysiu vieną straipsnį.

Detroitė buvau prieš 31 metus. Net nesmažu, kai tokį skaičių reikėjo parašyti. Bet ir čia turiu pasiteisinimą: niekas nekvieta, niekas neprasė. O dabar ir kvietė, ir prasė. Net ir kalbą pasakyti VLIKo sukaktuviniame seime įpareigojo. Toks įpareigojimas liepė pavartyti senus užrašus, dokumentus. Mat esu baisiai nelaimingas, kai tokie įpareigoji prakalbinkai, teksto nepasirašę, klajoja pirmyn ir atgal, kalba tik apie save ir klausytojus migdo, kai jie nėra psirušę miegoti.

Pokalbiai apie VLIKą ir Bendruomenę

Mums į Detroitą tik 3,5 valandų kelionė. Važiuojam trys. Visi, pagal mėgstančius pasi juokti, dideli žmonės. Tik jau ne ūgiu, o veikla. Bet kai pasidairau, nesam ir ūgiu nusiskriausti. Štai tie keiviai: Vytautas Jokūbaitis — automobilio savininkas ir VLIKo vicepirmininkas, Antanas Butkus — JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas. Abu jie už mane 8-10 metų jaunesni, taigi, pagal senas gyvenimo taisykles, kalbantys turėtų man duoti pirmenybę. Bet kur tau, dabar naujoviški laikai — vyresni yra tik daugiau įpareigojami klausytis. Tuo naujovišku įpročiu naudojuosi ir ramiai klausydamas darau savo išvadas.

V. Jokūbaitis pasakoja, kad dabartinė VLIKo vadovybė gerai susiklausiusi, narių nuomonės išsilyginusios. Tautos fondas labai geroje rankose ir iš rėmėjų kasmet gaunama daugiau aukų. Jau esanti graži suma atsargoje būtiniejiems darbams finansuoti. Vėliau tą teigimą patyriau ir seime, kai buvo pranešta, kad tame atsargos fonde esama per trečdajį milijono dolerių.

Antanui Butkui buvo daugiau klausimų. Ypač, kaip eina mūsų pagrindinių organizacijų pasiūlymų lyginimas, kaip klostosi tautinių šokių šventės reikalai, kaip tvarkosi darbai pačioje LB valdyboje, kaip su lituanistikos katedra. Kadangi tai pasikalbėjimai ne laikraščiams, o tik nuomonių pasikeitimas kelionėje, nenorėčiau į jo lūpas išprausti visiškai suformuluotų atsakymų. Bet buvo maž-

daug taip pasisakyta: pasiūlysimus ar skaldymą būtų lengviau sutvarkyti, jei abi suinteresuotos pusės būtų lankesnės ir atlaidesnės. Po tokio sakinio padariau savo išvadą: mūsų pagrindinių organizacijų vadai turbūt kalba "ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams", bet pagal tuos maldos žodžius negyvena. Toliau A. Butkus pasisakė, kad savo veiklos kadencijoje stengsis visomis jėgomis tuos skersakius išlyginti.

Šokių šventės paruošiamieji darbai palengva varosi pirmyn, o nuo 1984 m. pradžios jie bus didinami. Apie tai kalbėdamas kiek ir nusiskundė, kad atsiranda ir tokių "bendruomenininkų", kuriems lyg ir būtų džiaugsmo, jei būsimoji tautinių šokių šventė turėtų spragų. Negi? — paklausiau. Taip, yra veikėjų, kuriems vis negerai, jei nedirbi pagal jų užgaidas. Bet jis tiki, kad ir tie pavieniai balsai išsikvėps, išjungs į pozityvų darbą ir tautinių šokių šventę Klivlande, įvyksianti ten 1984 m. liepos 1 d. Jis ne kiek neblogesnis už buvusius. Klivlandiečiai padarys viską, kas nuo jų priklausys, tik tegul iš JAV ir Kanados suvažiuoja daug žiūrovų. Šokėjų tikrai bus daug, gali pasiekti net 2000 skaičių.

Lituanistikos katedra pirmu dideliu įmokejimu jau išpildino. Dabar telkiamas kapitalas būsimam naujam įmokejimui 1984 m. pabaigoje, kad neatsitiktų taip, kaip buvo šiemet. Terminui baigantis JAV Lietuvių Bendruomenei buvo perduotas lėšų telkimas. Reikia dėkoti energingam švietimo tarybos vadovui J. Kavaliūnui, kad jis pasiimtą nelengvą našą pilnai įvykdė. O kai įvykdė, nuopelnais pradėjo girtis ir kiti. Toks jau mūsų būdas.

Parapijos centre

Nepabaigę kalbų visuomeniniams reikalais, įvažiuojame į Detroito priemiesčius. Autovežimiu judėjimas buvo daug didesnis, negu Klivlande. Ir nenuostabu — Detroitas jau yra Amerikos automobilių sostinė. O priemiesčiai nė kiek nemandresni, kaip ir kitur. Visokių neįsilygintų aukštumų namai, nuogi telefonai ir elektros laidų stulpai, pakibusios vielos priminė man sakytus architekto S. Kudoko žodžius: "Žiūrėk į Amerikos gatvių tolį, ar nepagalvosi, kad vakar čia buvo gaisras, liko nelygiai nudegę namai ir visaip išsilankstę stulpai?"

Sukaktuvinis VLIKo seimas vyko Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre. Parapija sena, lapkričio mėn. atšventusi 75 metų sukaktį, bet į dabartinę vietą neseniai persikėlusi. Visi pastatai nauji, modernūs, patogiai išplanuoti. Taip, kaip dabartiniuose prekybos centruose, kur koridoriai eina iš krautvės į krautvę. Ir čia, patekęs į salės tai uždarus, tai atidarus pakraščius, eini į mokyklą, eini ir į šventovę. Tik klebonija atskirta, ir ji vienintelė dviejų aukštų. Matydamas, kad ir vargonai nepakelti į šventovės palubes, o tame pačiame aukštyje, prisiglaudę prie didžio altoriaus, pagalvojau, kad archit. A. Kulpas-Kulpavičius nubaudė tik kunigus laiptais laiptais aukštyn ir žemyn.

Prisimenant Kulpavičius

Į pradžios mokyklą nuėjau pasibaigus pirmajam pasauliniam karui. Baisogalos mokyklos vedėju ir mokytoju tada buvo Vladas Kulpavičius. Jam talkino jo žmona. Juos visada su didele meile atsimenu. Jie ne tik ragino gerai mokytis, bet ir aukštesnio mokslo siekti. Kai tą mokyklą palikau ir nuėjau į gimnaziją, sūnus architektas dar nebuvo gimęs. Jį susitikau tik Vokietijoje studentų susibūrimuose. Savo mokytoją po daugelio metų buvau sutikęs Eichšteto tremtinių stovykloje. Iš jo gavau tautiniais motyvais drožinėtą kryželį. Jis tebestovi ant mano stalo — tai laikau labai didele dovana. Kai tuos pirmus savo mokytojus prisimenau, dabar gyvenančius Floridoje, kai kada pagalvoju: ar p. Kulpavičienė, mane dar atskirai mokiusi vokiečių kalbos, prisimena liepusi dažnai kartoti — Lenne, Lotte, Liese, tanzen of der Wiese?... Dabar net nežinau, ar tas vaikiškas eilėraštis nebuvo pradžia, paskatinusi vėliau susigiminiuoti su eilėraščių rašymu. Negali žinoti kada ir kaip pradeda šaknys augti.

Klausant invokacijų ir dalyvaujant pamaldose

Dalyvaujant sukaktuviniame VLIKo seime, teko išklausti dvi invokacijas. Vieną kalbėjo Detroito Šv. Antano parapijos klebonas kun. A. Babonas seimą pradedant, o antrą iš Floridos į seimą atvažiuojo kun. A. Stašys pradedant sukaktuvines vaišes. Abi invokacijos, jų pačių rašytos, buvo taip supintos su Dievu ir tėvyne, kad gerokai jaudino ne tik klausančius, bet ir pačius skaitytojus. Klausiau jų ir galvoju, kaip Lietuvai būtų buvę išganinga, kad tokių kunigų būtumė turėję anuo laiku, kai Vilniuje steigėsi pirmoji aukštoji mokykla 1579 m. Mūsų tautos reikalai būtų daug palankiau susiklostę.

Panašus graudumas ir giliu tikėjimu buvo perpintas ir sukaktuvinių pamaldų kun. A. Stašio pamoksas. Jautri vargonų muzika, solisto psalmių giedojimas, visų giedamos sekmdieninės giesmės palietė kiekvieną, kurie tik tose pamaldose dalyvavo. O šventovė buvo perpildyta. Šiuo požiūriu detroitiečiai nė kiek neatsiliko nuo klivlandiečių, o psalmių giedojimu pralenkė.

Tarp baltų galvų nemačiau jaunimo

VLIKo seime prasidėjau beveik dvi dienas. Buvo idomu stebėti ir palyginti posėdžiavimą dabar ir sunkiose okupacijos sąlygose Lietuvoje. Tada virš posėdžiautojų galvų kabojo sunkus persekiojimo kirvis. O dabar niekas negrasino — nei kalėjimas, nei kartuvės, nei šūviai į pakaušį ar kaktą. Tad posėdžiavimas išsitiesiant, norint plačiau ir giliau išsisakyti. Anuomet reikėjo skubėti, greičiau daryti sprendimus. Stebint kalbėtojus, reikėjo pripažinti, kad po lankas neklaidžiota ir jokiais apkaltinimais neužsiimta. Tai geri ženklai.

Ilgokai posėdžiaujant turėjau progos iš koridoriaus pusės pažvelgti į posėdžio dalyvius. Mačiau tik baltų galvų eiles, tarsi pražyduosius vyšnius viršūnes. O kur mūsų jaunimi (Nukelta į 3-čią psl.)

A+A

MEILUČIUI MARČIUKAIČIUI

mirus,

jo žmoną JADVYGĄ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Elena ir Pranas Ališauskai,
Mississauga, Ont.

A+A

MEILUČIUI MARČIUKAIČIUI

mirus,

jo žmoną JADVYGĄ giliai užjaučiame ir kartu liūdime sunkiose skausmo bei liūdesio valandose —

J. P. Ivanauskai
Elvyra Treigytė

A+A

MEILUČIUI MARČIUKAIČIUI

mirus, žmoną JADVYGĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Ona Fidlierienė
Danutė, Vilius ir Saulius Fidleriai
Rasa ir Blair Smith

A+A

JUSTINUI ULAIČIUI-ULECKUI

negrižtamai iškėlijavus amžinybėn, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo dukroms GRAŽINAI URBONIE-NEI ir ALDONAI ŠILEIKIENEI, dukraitei RAMONAI ir JONUI URBONUI —

Bronė ir Vytas Palilioniai
Anastazija ir Antanas Tamošaičiai

Mielam tėveliui

A+A

JUOZUI AUŠTRAI

mirus,

jo dukrą IRENĄ ŽEMAITIENĘ, jos vyrą ir artimuosius liūdesio valandoje giliai užjaučiame bei kartu liūdime —

Lietuvių namų moterų būrelis

Mylimam Tėveliui

A+A

JUOZUI AUŠTRAI

mirus,

dukrą IRENĄ ŽEMAITIENĘ su vyru nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

M. Skučienė
A. Skučaitė
V. ir P. Gulbinai
O. ir R. Berentai

A+A

POVILUI VINDAŠIUI

mirus,

jo žmoną EMILIJĄ, dukrą VIRGINIJĄ, sūnus — PAULIŲ ir ALFONŠĄ su šeimomis, seserį, brolius, kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Motiejus ir Danutė Jonikai
Ema Dirslėnė ir Loreta

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pareidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Tautinių grupių parodoje Toronte "Kalėdos pasaulyje" Lietuvių tautodailės instituto darbuotojos savo skyriuje. Iš kairės: G. Baltaduonienė, H. Lasienė, O. Taseckienė, A. Zanderienė. Nuotr. O. Burzdžiaus

Lituanistikos katedros sutartis

A. RINKŪNAS

Piniginiai reikalai

Lituanistikos katedros Ili-nojaus universitete klausimas tebėra diskutuojamas Kanadoje. Iškilio jis ir KLB krašto tarybos 1983 m. suvažiavime, kai PLB pirm. V. Kamantas prikišo kanadiečiams, kad jie mažai tam reikalui aukuoja. JAV-bių tautiečiai esą yra suauko-ję apie \$150.000, o kanadiečių aukos sukasi tik apie \$6000. Kodėl taip atsitiko?

Gal geriausiai tai apibūdino diskusijose dalyvavęs tarybos narys H. Stepaitis. Pasak jo, kanadiečiams tas reikalas nuo pat pradžios nebuvo pakanka-mai paaiškintas. Girdėjome, kad kažkas kažkur JAV-se tuo reikalu posėdžiauja, kad klau-simai sprendžiami, bet kana-diečius tai pasiekdavo tik iš spaudos nuotrupų. Taip ir su-sidarė įspūdis, kad toji kated-ra yra tik amerikiečių reika-las.

Diskusijose paaiškėjo ir dar vienas įdomus faktas: PLB pirm. V. Kamantas paaiškino, kad buvo kalbama su buvusios KLB valdybos žmonėmis. J. V. Danys netgi prisarė, kad ir pats sutarties su universite-tu tekstas jau seniai buvo gautas KLB valdyboje. Kažkodėl visa tai nepateko į žymes.

Tokiai būklei esant, teko imtis privačios iniciatyvos — susisiekti su V. Kamantu ir prašyti sutarties nuorašo. Ačiū jam, jis tai ir padarė, KLB krašto tarybos suvažiavimo metu pilną sutarties nuorašą su PLB valdybos komenta-rais įteikė šias eilutes rašan-čiam. Dalinuosi šiuo tekstu su tautiečiais. Būtų per daug čia duoti ištisą 7 puslapių su dviem priedais vertimą. Imu tad tik pagrindines mintis, bet painesnio teksto vietose pridedu ir originalo sakinius ar žodžius angliškai.

Ižanga

Sutartis pavadinta "Gift Agreement". Pasirašyta ji 1981 m. lapkričio 20 d. Iš lietuvių pusės ją pasirašė aukotojų var-du V. Kamantas ir Saulius V. Kuprys. Pagal tą aktą, aukotojai pareiškia norą paaukoti University of Illinois Foundation žemiau minimą sumą pinigų giedamam fondui Ili-nojaus universiteto ribose — Lithuanian World Community Educational Fund. To fondo tikslas — įsteigti ir išlaikyti lietuviškųjų studijų centrą (Lithuanian Studies), kuris būtų Chicago Circle Campus, University of Illinois.

Terminu "Lithuanian Studies" suprantama studijos lietuvių kalbos, literatūros ir lietuvių civilizacijos, kaip lietuvių kultūros padaro ("civilization considered as product of an indigenous culture as is consistent with accepted principles of academic freedom and responsibility").

Katedros vieta

Yra numatyta ir tikimasi, kad lietuviškosios studijos bus "in the College of Liberal Arts and Sciences", bet universitetas gali tas studijas perkelti į kitą organizacinę vienietį. Kaip žinome, tuo tarpu lietuviškoji katedra planuojama slavistikos studijų ribose.

Jei viskas eis gerai

Jeigu pagal lentelę lietu-viai įmokės \$200.000 (jau pada-ryta), tai universitetas pradės įieškoti profesorius, kad, įmo-kėjus dar papildomą \$100.000, studijos galėtų praktiškai pra-sidėti 1984-85 m. m. rudenį.

PLB valdybos komentariai

Susitarusi dėl sutarties žo-džiui, bet dvi dienas prieš ją formaliai pasirašant (1983. XI.18) PLB valdyba įteikė uni-versitetui kelis pageidavimus su labai kukliu prierašu: "We do think it is important that

we list them simply as a mat-ter of record and for purpose of future reference". Svarbes-nės pastabos yra šios:

a. Įtraukti į lietuviškąsias studijas Lietuvos istoriją.

b. Jieškant lietuviškai ka-tedrai vietos universiteto struktūroje nepamiršti, kad lietuvių kalba nėra slavų, bet baltų kalba.

c. Samdant profesorių, jo kvalifikacijose pilnas litua-nistinių dalykų žinojimas turi būti ne rekomendacija, bet privalomas dalykas.

d. Kartas nuo karto toji su-tartis turėtų būti peržiūrima, bet tų peržiūrėjimų rezulta-tai būtų tik patariamieji ("purely advisory").

I tą paskutiniui momentu parašytą raštą, atrodo, nebu-vo kreipta jokio dėmesio iš universiteto pusės. Reikėjo atidėti sutarties pasirašymą iki minimais svarbiais klau-simais būtų susitarta.

Pastabos iš šalies

Sudėję ir negrąžinamai Ili-nojaus universitetui įmokėję \$600.000, iš kurių kasmet susi-daro mažiausiai \$60.000 palū-kanų, ar, mano manymu, ne per mažai gavome? Pliusų pu-sėje yra mūsų studijoms ir tų studijų paruoštos knygos dedamas universiteto vardas. Minusų pusėje yra neturėji-mas lemiamo žodžio profesū-ros parinkimui. Netgi lituanis-tikos specialybė yra tik reko-mendacija. Neturime jokios galios atskirti lituanistinių studijų nuo slavų. Oficialio-je sutartyje studijinių daly-kų eilėje neįrašyta netgi Lie-tuvos istorija.

Už \$60.000 į metus ar never-tėjo sustiprinti mūsų jau vei-kiantį Lituanistikos Institutą, paremti jame susispietusių mokslininkų, kad jie turėtų daugiau laiko moksliniam dar-bui, gražiai išleisti jų para-sytas knygas? Universitetų bibliotekos perka ne tik kitų universitetų knygas, bet ir ki-tų leidyklų išleistas, jeigu jos yra akademinio lygio.

Bet visa tai yra tik asmeni-nės mano pastabos. Jomis ne-manau atkalbinėti tų, kurie, kitaip galvodami, remia ir to-liau mano remti lietuviškosios katedros reikalą Ili-nojaus uni-versitete pagal jau pasirašytą sutartį.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

"Dviejų trūksta - manęs ir tavęs!"

Pavergtos Lietuvos jaunimo balsai pogrindžio spaudoje

Sovietinė valdžia save lai-ko liaudies valdžia, bet iš tik-rųjų tokia nėra. Užurpuodama liaudies valdžią, liaudies va-lios nepaiso ir su ja nesiskai-to. Tai parodė ir kunigo Sigi-to Tamkevičiaus teismas. Nors tai turėjo būti viešas teismas, bet buvo nuslėptas nuo plačios visuomenės akių. Apie jo eigą ir padarinius nėra jokių oficialių žinių. Šią sąmoningą informacijos spragą turės už-pildyti neoficialioji ir per-sekiojama spauda. Pagal gali-mybes ji tai ir daro.

Pogrindžio leidžiamas perio-dinis jaunimo leidinys "Lie-tuvos ateitis" (nr. 6, 1983) pavaizdavo tas nuotaikas, ku-rias tikinčiųjų visuomenėje, ypač jaunime, sukėlė saugumo organų veiksmai prieš Tiki-nčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narius kunigus. "Ne-tekome dviejų brangių kuni-gų", rašo "Lietuvos ateitis". Ir pastebi: "Ką Lietuvai reiškia šių brangių kunigų nete-kimas, tikriausiai, geriausiai suprantame mes, tikintis Lie-tuvos jaunimas. Tiek daug pa-ramos, dvasinio pastiprinimo, gerų patarimų esame iš jų pa-tyrę. Kiek kartų jie mus gynė nuo bedievių organizuojamos dvasinės prievartos".

"Lietuvos ateitis" tęsia: "Ko-kius jausmus jaunimo širdyse sukėlė bedievių smurtas prieš šiuos kunigus, neįmanoma nu-sakyti keliais žodžiais. Ge-riausiai apie tai kalba patys faktai: jaunimas ir net vaikai uoliai, nieko nebudami, renka parašus pareiškimams dėl šių kunigų išlaisvinimo, savo dra-sa neretai stebina net vyres-nio amžiaus žmones, o kartais ir kunigus; nors teismo dien-o-

mis Vilniuje visame Lenino prospekte knibždėte knibždė-jo saugumiečiai bei milicinin-kai, tačiau jaunuoliai nepabū-gol solidarizuotis su teisiama kunigu Alfonsu Svarinsku, at-vykdami prie teismo rūmų. Ke-letui už tai teko atsisveikinti su aukštojo mokslo diplomu, palikti vidurinės mokyklos suola: pasėdėti 5 ar 10 parų milicijos rūsiuose, sumokėti piniginę baudą".

"Lietuvos ateitis" pateikia ir daugiau pavyzdžių apie da-bartines tikinčiojo jaunimo nuotaikas. Antai vienas kari-nę prievolę atliekantis rašo savo draugui: "Ar tau vis dar neaišku, ką reikia daryti? Mesk institutą, palik karjerą ir minkštą vietą kitiems. To ir be tavęs užteks. Du kunigai suimti, vadinasi, dviejų trūksta — manęs ir tavęs! Greičiau apsispręsk. Dabar ne skaniai pavalgyti ir išsimiegoti rei-kia, o kovoti. Suprask!"

Nuo vaikinių neatsilieka savo ryžtu merginos. Dvi labai ge-rai besimokančios vienuoliktos, dėl religinių įsitikinimų nuolat bauginamos, jog negalės patekti aukštojo mokyk-lon, ramiai nusprendžia tapti vienuolėmis. "Eisim dirbti prie bažnyčios, būsim naudingesnės Tėvynei, negu aukštąjį mokslą baigusios", sako jos.

Labai padrašinančiai skam-ba "Lietuvos ateities" išvada: "Neišgąsdino pastarieji įvy-kiai, bet padrašino, uždegė aukos, ryžto ugnelę jaunimo širdyse ir reikia tikėtis, jei Dievas laimins, bus naujų sva-rinškų, naujų tamkevičių, nau-jų Tautos ir Bažnyčios švytu-rių". Lmb.

Lietuviško gyvenimo pastabos

(Atkelta iš 2-ro psl.)

mas? — pagalvojau. Ar jiems tokie reikalai nerūpi? O gal jų niekas nesudomina, niekas neparagina, niekas nekviečia? Klausimai sunkūs, bet neuž-mirštinai.

Pokalbis su Birute Kemežaitė

Tarp minėtų baltų galvų energingai sukinėjosi, iš nuo-traukų lyg matyta, dailiai nu-augusi mergina. Nejučiomis pagalvojau — ar tai nebus Bi-rutė Kemežaitė. Priejau užkal-binti. Ir neapsirikau. Pasisakė, kad ji VLIKo veikla domisi. Išskeltus klausimus svarstant kelis kartus energingai kalbė-jo. Kai mačiau, kad ji kai kam paduoda didelį voką, tai tiesiai ir paklausiau: ką čia sei-mo atstovams dalini? Ji nubė-go ir man atnešė tokį pat vo-ką. Jame buvo jos pradėtas leisti "Tautos gyvybės" žur-nalo pirmas numeris, turis ir antrinį įrašą: politinis, literatūrinis, tautinio sąmo-ningumo žurnalas.

— Ar pajęsi ištesėti? Leisti lietuvišką laikraštį dabar la-bai sunkus darbas. Sunku su lėšom, sunku su bendradar-biais. Išlaidos didėja, o bend-radarbiai negrįžtamai iške-liauja.

— Esu pasiryžęs ištesėti. Ką dirbdama susitaučiau, tuo ir remsiuosi. Manau, kad atsi-ras darbą paremiančių, žur-nalą užsisakančių.

Dabar, užsimoto sunkaus darbo pradžioje, nieko dau-giau negalėjau pasakyti. Lin-kėjau tik pasisekimo. Birutė Kemežaitė reiškiasi kaip laikraštinkė, dainininkė (išleidusi dvi ilgo grojimo plokšteles), rašytoja, 1971 m. išleidusi "Sudiev! Aš išeinu" romaną ir 1981 m. eilijų rinki-nį "Nebijok žaibų nei vėtrų".

Visi tie jos darbai persunk-ti patriotiškumu, energingos mergaitės duoklės atidavimu tėvynei. Žinau, kad kai kas iš jos tų patriotinių pastangų pasiūpa ir įskaudina. Taip jau mūsųose kartais manoma: geriau vaikščioti su mėsininko peiliu, negu būti Tumu-Vaižgantu ir padėti visiems augti, kurie tik augti nori.

Koks mažas pasaulis...

Esu girdėjęs netikėtai susi-tikusius senus pažįstamus sakan: "Koks mažas pasaulis, niekur nuo savųjų negali pasi-slėpti". Detroito to pasakymo teisingumu buvau net tris kar-tus įtikintas.

Seimo pertraukos metu, kal-bantis su "Amerikos balso" at-

stovu R. Sakadolskiu, priešais atsisėdo dailaus veido vyras, ant stalo pasitiesė tris nuo-traukas ir klausia:

— Ar pažįsti veidus tose nuo-traukose?

Pakraipiau galvą tai pažiū-rėdamas į tas nuotraukas, tai į tą vyrą.

— Aš esu Grigaitis, dabar gy-venąs netoli Dainavos stovyk-lavietės. Tavo žmona mane, pirmos klasės gimnazistą, mo-kė čiuožti, nes mes buvom gi-minės. O mano žmona yra au-gusi tik per vieškelį nuo tavo žmonos ūkio. Taigi esam ne tik giminės, bet ir artimiausi kai-mynai. Pasakiau, kad grįžęs į Klivlandą žmona i turėsiu pranešti gerą, nežinotą nau-jieną. Ir pakviečiau į svečius.

Už poros valandų priėjo ma-tytas veidas ir pasisakė: tik-riausiai neatsiminsi, esu Ba-lys Balaišis, kartu su jumis ejęs per vokiečių kalėjimus iki išlaisvinimo. Greit prisimi-niau tą jaunuolį, tada į Ges-tapo nagus pakliuvusių laisvės kovotojų. Padavė ir savo vizi-tinę kortelę. Joje buvo įrašyta: "Original landscape paint-ing, Windsor, Canada".

Lipant klebonijos laiptais į antrą aukštą, "Amerikos bal-so" atstovas R. Sakadolskis atsisuko ir pasakė: "Ačiū po-nia Milmantavičiūne už įlei-dimą". Atsisukau ir aš pažiū-rėti į veidą, nematytą daugiau kaip 30 metų. Atpažino ir ma-ne. Laiptuose apsikabinom, o R. Sakadolskis pasakė: "Pasau-lis tikrai mažas!" Milmantavi-čių jauną šeimą tada mačiau Memmingeno stovykloje, fil-muojant sugriautas stovyklos kareivines. Tada man reikėjo scenos, kad ir sugriautuose pastatuose gyvenimas eina toliau. O jie neseniai buvo susilaukę naujagimio. Į jų kam-barį tada atvedė teisininkas A. Diržys, mano bičiulis ir jų at-timas giminaitis. Ta naujos gyvybės scena filme tebėra, o jos vyras, pagrindinis šeimos ramstis, jau seniai Detroito kapinėse.

Tokiais netikėtai susitiki-mais pasibaigė dviejų dienų viešnagė Detroito. Kelionėje atgal į Klivlandą buvom ma-žiau kalbūs. Visi turėjom bendrų ir pavienių išgyveni-mų, kuriuos norėjom geriau įsiminti ir jais pagyventi. Mūsų tėvai sakydavo, kad atgal į namus arkliai daug greičiau bėga. Atrodė, mes tikrai grei-čiau grįžom, negu į Detroitą važiuavom.

Toronto lietuvių vaikų namų darželio auklėtinė, gavusi kalėdinę dovaną lėlę, susirūpinusi jos sveikata — lėlėty serga

Spaustuvės mašinų vajus

Atėjo laikas atnaujinti bei papildyti "Tėviškės žiburių" spaustuve

Su naujais metais dažnai

pradedami ir nauji projektai. "Tėviškės žiburiams" toks pro-jektas yra spaustuvės atnau-jinimas bei papildymas.

Nuo 1949 iki 1974 metų pa-grindinės "Žiburių" spaustu-vės mašinos buvo linotipai. Nuo 1975 m. "TŽ" perėjo į mo-dernią ofsetinę sistemą. Pra-džioje naudojosi linotipais, darė jais surinktų tekstų nuo-spaudas ir tuo būdu galėjo pa-ruošti laikraščio puslapius ofsetiniam spausdinimui. Bet tai buvo pereinamo pobūdžio netobulas darbas, reikalaus-jantis daug laiko. Jis buvo neįsivengiamas, nes ofsetinėm rinkimo mašinom įsigyti rei-kejo didelės sumos lėšų, ku-rių leidėjams trūko.

Per keletą metų leidėjam pavyko sutelkti minimalinę sumą lėšų ir nupirkti dvi mo-dernas rinkimo mašinas su atitinkamais priedais. Jos veikia puikiai, bet jų neuž-tenka visiems turimiems dar-bams atlikti — reikia dar vie-nos rinkimo mašinos, kurios kaina — \$11.000. Be to, tuojau pat reikalingas naujas adre-sografas nes turimieji du se-nos sistemos adresografi yra nepataisomai susidėvėję. Nau-

jo adresografo kaina \$8.000.

Prie šių būtinųjų mašinų reikia spaustuvei ir adminis-tracijai smulkesnių reikmenų, kurių kainos šiuo metu yra gana aukštos. Leidėjams ne-gimama visa tai įsigyti be visuomenės paramos. Dėl to šiuo atsišaukimu ir kreipia-mės į "TŽ" skaitytojus ir visą lietuvių visuomenę, prašydami ateiti į pagalbą.

Praeityje ne vienas "TŽ" kreipimasis nebuvo atmetas. Tikimės, kad ir šį sykį lietu-viškoji visuomenė dosniai pa-rems mūsų pastangas ir įgalins normalesnį spaudos darbą. Esame labai dėkingi visiems aukotojams, kurių dėka iki šiol buvo daug kas įsigyta bei padaryta. Neabejojame, kad jų pagalba įgalins taipgi naujuosius užmojus, ir iš anks-to reikiame jiems nuoširdų dėkingumą.

Aukas prašome siųsti šiuo adresu: "Tėviškės žiburiai" (spaustuvės vajui), 2185 Stave-bank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Aukotojų pa-vardės bei jų aukos bus skel-biamos "T. žiburiuose".

Su geriausiomis dėkoms linkėji-mais naujaisiais metais —

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"

"Mums brukamas melas"

Vokiečių laikraštis cituoja Lietuvos pogrindžio leidinį "Lietuvos ateitis", leidžiamą jaunimo

"Jaunų lietuvių raginimas jungti religingumą su tėvynės meile". Tokiu pavadinimu straipsnį paskelbė plačiai skaitomas V. Vokietijos dien-raštis "Welt".

Laikraščio bendradarbis C. G. Stroehmas pranešime iš Vienos aprašo Vakaruose gau-tą periodinį pogrindžio lei-dinį "Lietuvos ateitis". Au-toriaus nuomone, šis katali-kų jaunimo laikraštis įdomiai nušviečia dabartinę lietuvių tautos ir inteligentijos lai-kyсенą.

Tarnauti tėvynei yra augš-čiausia kiekvieno lietuvių jau-nuolio pareiga, sako Stroeh-mas, cituodamas "Lietuvos ateities" šeštąjį numerį, pa-sirodžiusį 1983 m. vasarą. Pa-vyzdingas lietuvis jaunuolis turi savyje jungti tėvynės meilę ir religingumą. Tiktai tikėjimas į Dievą gali žmogui padėti atsispirti galingam mo-raliniam ir fiziniam priešui. "Norėdamas būti tikru lietu-viu, pirmiausia privalau būti geras katalikas", rašoma re-dakciniame "Lietuvos ateit-ties" straipsnyje.

Sovietinė santvarka yra sve-tima, nusikaltėliška ir pri-mesta iš šalies. V. Vokietijo-s dienraštis toliau cituoja: "Aš negaliu užmerktomis aki-

mis praeiti pro pokario metais gatvės išmėtytus išniekintus mano tautiečių lavonus. Net jei užkimsčiau savo ausis, vis vien išgirsčiau kūdikių, moti-nių, brolių aimanas, sklandan-čias iš užkalto gyvulinų va-gonų; vis vien girdėčiau gran-dinių žvangesį Sibiro platybė-se".

"Welt" apžvalgininkas mini jaunuolį Julijų Sasnauską, ku-ris 1980 m. buvo nuteistas pus-antrų metų lagerio ir penke-riems ištėmimo.

Iš straipsnio "Lietuva — ma-no tėvyne", be kitų, cituojami ir šie žodžiai iš "Lietuvos ateities": "Nuo pat kūdikys-tės diėrų mums bruktas melas, kad esame laisvi, laisvos ša-lies žmonės, kad mūsų tėvynė ne Lietuva, o TSRS, kad var-dan laisvės paguldę galvas mū-sų broliai buvo "liaudies prie-šai", "bánditai" — nerado at-garsio mūsų širdyse".

Lmb.

Pianino technikas

A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.

Skambinti 255-9924 Toronte.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

TEISMO PRANEŠIMAS

Ilgą pranešimą iš teismo salės apie kun. Sigito Tamkevičiaus bylą 1983 m. gruodžio 3 d. laidos paskelbė net trys laikraščiai — „Tiesa“, „Komjaunimo tiesa“ ir „Valstiečių laikraštis“. Jo autorė — S. Mockuvienė. Jau pats pavadinimas „Vienoje rankoje rožančius, kitoje — vėzdą“ atskleidžia teismo ir S. Mockuvienės bandymą pasmerkti ir suniekti kun. S. Tamkevičių. Net trys laikraščiai atspausdino tos pačios autorės tą patį tekstą, kuris, matyt, buvo kolektyvinis darbas, atliktas propagandistų grupės, patvirtintas kompartijos. Atskirų trijų pranešimų su skirtingu tekstu buvo vengiama, kad juose nepasirodytų prieštaravimų kaltinimų komentarui. Kun. S. Tamkevičius dabar vieniną puolamas, kad sakyklą jis pavertė antisovietinės propagandos tribūna: „Liudininkų parodymais nustatyta, kad Kybartų, Varduvo, Sidabravo, Alksnėnų, kitų parapijų bažnyčiose jis savo pamoksluose tvirtino, jog Tarybų valdžia persekioja tikinčiuosius, žemina tikintį jaunimą ir moksleivius, šmeižė mūsų valstybės politiką bažnyčios ir tikinčiųjų atžvilgiu...“ Esą jau 1969 m. iš kun. S. Tamkevičiaus laikinai buvo atimtas kunigo registracijos pažymėjimas. Nuo 1971 m. jam buvo pareikšta dvikla perspėjimų „už įvairių eisenų organizavimą, už grupinį vaikų mokymą, už šmeižikiško turinio pareiškimų rašymą ir parašų po jais rinkimą bažnyčioje, už renginius, nesujungiusius su religinėmis apeigomis“.

KALĖDINĖ EGLUTĖ

Kaltintojams užkliuvo net ir kalėdinė eglutė Kybartų šventovės šventoriuje 1982 m. paibaigoje. Esą jos organizavimą kun. S. Tamkevičius paskelbė pamokslu, ragino parapijiečius atsivesti vaikus, talkininkais pasikvietė porą kunigų. Paklaustas, koks buvo šio renginio tikslas, atsakė: „Norėjau pajavirinti religines apeigas“. Pasak kaltintojų, kalėdinė eglutė nieko bendro neturi nei su tikėjimu, nei su religinėmis apeigomis. Esą kun. S. Tamkevičius norėjo dar vienos progos „viešai pasišaipyti iš kai kurių vietinio po būžio trūkumų, jais remiantis pakiršinti susirinkusius prieš valstybinę santvarką, pasityčio ti iš mokytojų, švietimo darbuotojų“. Labiausiai kaltintojus suerzino Katalikų teisėms ginti komiteto įsteigimas, jo narių susitikimas su užsieniečiais žurnalistais Maskvoje, G. Jakunino bute, 1978 m. rudenį. Jiems ten buvo įteiktas pluoštas dokumentų, kuriuos buvo pasirašęs ir kun. S. Tamkevičius: „Juose užsieniui buvo guodžiamasi, kad Lietuvoje persekiojami tikintieji ir dvasiškai, diskriminuojamas tikintis jaunimas. (...) Mes norime pabrėžti, kad anksčiau minėti diskriminavimo faktai nėra atsitiktiniai pavienių bedievių mokytojų ar valdžios pareigūnų išsišokimai, o planinga kova... Šią kovą inspiruoja ir jai vadovauja švietimo ministerija ir partiniai organai“.

V. Kst.

PUOLA „KRONIKĄ“

Metama kaltinimų, kad Katalikų teisėms ginti komitetas ir pats kun. S. Tamkevičius plačiai naudojo si „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ paslaugomis. Buvo organizuojami talkininkai „Kronikai“ leisti ir platinėti. Ši kaltinimą kun. S. Tamkevičius atmetė, bet kaltintojai jį laiko įrodytu faktu. Esą ta „Kronika“ pasiekdavo užsienio radiją su savo klaidingais pranešimais. Pavyzdžiui pateikiama seno medinio kryžiaus su našikinimas Kauno rajone, Petrašiūnų—Palemono kelyje prie Amalių. Aiškinama: „Tiesiant šiluminę trasą tą kryžių teko iškelti“. Daroma išvada, kad dėl tiesiamų kelių, dujų trasų, laukų nusausinimo teko atsikvėpti „ne tik apsamanojusių kryžių, bet ir gyvenviečių vėtingų pastatų“. Pranešime vis dėlto pabrėžiama: „Teisme S. Tamkevičius sakė 'Kroniką' gerbiau, nieko ten nematęs išgalvoto ar perdėto“. Toliau teigiama, kad kun. S. Tamkevičius „Kronikos“ šmeižtais ilgus metus tarnavo užsieniui. Esą jis net ir atpildo susilaikė: 1982 m. iš JAV pasi-svečiuoti atvykusi viena pagyvenusi ponija Vilniuje nupirkė penkis lengvuosius automobilius. Jie buvo skirti kun. S. Tamkevičiui ir keturiems jo bičiuliams. Ilgas pranešimas iš teismo salės baigiamas pastaba: „Lietuvos TSR aukščiausiasis teismas, išnagrinėjęs bylos medžiagą, pripažino S. Tamkevičių kaltu ir nuteisė jį pagal nuopelnus“. Kalinimo ir tremties metai nulytėti. Tik vėliau paaiškėjo, kad jo bausmė — ketveri metai lagerio ir šešeri metai tremties.

„RYGOS RUDUO-83“

Taip pavadintame tradiciniame pramoginių šokių konkurse dalyvavo aukščiausios klasės šokėjų poros iš Maskvos, Kijevo, Leningrado, Talino, Rygos ir Kauno. Absoliučiai geriausia pora buvo pripažinti Kaune veikiančios „Sūkurių“ grupės atstovai — E. Milušauskaitė ir A. Madzeliauskas. Prizines vietas taipgi laimėjo dvi sūkuriečių poros — I. Oksikaitė ir J. Aleksandravičius, P. Nasretdinova ir G. Gunka. Su parodomaisiais šokiais dalyvių supažindino konkurso garbės svečiais pakviesti kauniečiai — Jūratė ir Česlovas Norvaisos.

KAUNO SVEČIAI

Kauno kelionių ir ekskursijų biuras ryšius turi su 160 miestų turistinėmis organizacijomis. Biuro ekskursinių grupių vadovo Romualdo Matelio pranešimu, 1983 m. Kauną aplankė 1.424.000 ekskursantų. Jiems aptarnauti yra 43 etatiniai ir 257 neatatiniai vadovai bei vadovės. Svečiams rengiamos ekskursijos „Literatūrinis Kaunas“, „Kaunas XI penkmetietyje“, „Žiburius užsiedgusime Kaune“ ir kitos. Biuro paslaugomis gali pasinaudoti ne tik svečiai, bet ir Kauno gyventojai. Pastariesiems yra skirta ekskursija „Pažinkime gimtąjį miestą“, 85 maršrutai į įvairias Sovietų Sąjungos vietas.

V. Kst.

Metinis zuikių BALIUS

su įdomia programa

[vairūs gėrimai, šilta vakarienė, staliukų loterija, taurių įteikimas klubo nariams.

Meninėje programos dalyje — Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio dainos grupė, vadovaujama muz. D. Deksnytės. Šokiams gros „TZYGANI“ orkestras.

Balialis pradžia — 18.30 v., meninės programos — 20 v.

Įėjimas — \$5.00, studentams — \$4.00.

Giedračio lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubo valdyba

Sausio 28, šeštadienį, Hamiltono Jaunimo centre

Hamilton, Ontario

VYSK. M. VALANČIAUS lituanistinės mokyklos pamokos prasidės sausio 7 d. Mokykla kviečia visus, kurie domisi, paklausti muzikos ir dainavimo dėsnyto metodikos. Metodikos pamokoms vadovaus muzikė D. Viskontienė iš Toronto sausio 14, šeštadienį, 1.30 — 3.30 v.p.p. Šv. Juozapo mokyklos patalpose (Queen ir Herkimer). Kalėdų eglutės programa buvo atlikta gruodžio 17 d. Mokiniai vaidino veikalą „Užburtos gėlės“. Mokyklos vadovybė dėkoja visiems, kurie prisidėjo prie programos paruošimo. V. S.

„TALKOS“ VALDYBA 1983 m. gruodžio 9 d. valdybos posėdyje papildomai paskyrė \$400 mergaičių chorui „Aidas“. Tuo būdu šiais metais organizacijoms išdalinta suma padidėjo iki \$9.750. — Kredito kooperatyvo lapkričio balansas — \$18.519.021. Narių indėliai įvairiose sąskaitose — \$17.477.515. Nariams duota asmeninių ir nekilnojamo turto paskolų \$10.034.058. Pelnas — \$147.277. Kredito komisija per lapkričio mėn. leido išduoti naujų paskolų \$376.250. — Mirė šie „Talkos“ nariai: Kazys Stundžia — lapkričio 3 d., Leonas Meškauskas — lapkričio 4 d., Juozas Ramanauskas — gruodžio 10 d. — Metinis „Talkos“ narių susirinkimas — 1984 m. vasario 26, sekmadienį, 4 v.p.p., Jaunimo centro salėje, 58 Dundurn St. N. — Sieniniai lietuviški 1984 m. „Talkos“ kalendoriai jau atspausdinti ir gaunami raštinėje darbo valandomis. Nariai prašomi atsiimti, nes paštu nebus siunčiami.

Stasys Dalius

A. a. JUOZAS RAMANAUSKAS 1983 m. gruodžio 13 d. palaidotas Mississaugoje, lietuvių Šv. Jono kapinėse. Gruodžio 8 d. ryte baigusį garbės sušaukimo J. E. Ramanauskų gyvenama namą ir abu sunkiai apdegino. E. Ramanauskienės apdegimas dar nebuvo mirtinas, bet J. Ramanauskas, 83 metų, to neišlaikė ir gruodžio 10 d. mirė Generaligonėje. Liko širdies ir apdegimo skausmų apimta ir savo vyro laidotuvsė negalėjusi dalyvauti žmona Eugenija, sūnus Sigitas, gyvenantis Čikagoje, ir dukra Genė Kazemėkienė Hamiltone. Jaunesnioji jų dukrelė Regina prieš metus mirė staugia mirtimi.

Velionis yra kilęs nuo Vilkauskų. Ten gyveno savo pavyzdin-game ūkelyje Pajevonių vls., Lan-keliškių k. Iš savo krašto pasitraukė 1944 m. vasarą, pajutęs bolševikinį armijų artėjimą. Pasikinkęs arkliai, ir vežimą su-sidėjo savo vaikus bei galimą pa-nešti savo mantą ir pasileido į vakarus. Vokietijoje prie Olden-burgo miesto sulaukė karo pabė-gos. Ten, pradėjęs kurtis pabė-gėlių stovyklose, vėnoje jų — „Unterm Berg“ ir jis su savo šeima apsigyveno.

Po kelerių metų savo vyresniosios dukters iškviesta jų šeima atvyko į Kanados Hamiltoną ir čia visą laiką gyveno. Savo laiką jis buvo pasidarys dalininku ak-mens gamybos verslo, kuris baigė-si nesėkmingai. Toji nesėkmė jam kainavo tada daug sveikatos ir jo turėtų santaupų. Senatvėje turė-jo įsigijęs namelį ir gyveno ramų pensininko gyvenimą. Visą laiką jis paliko tiesos ir žodžio žmogus. Dar Lietuvoje užsilikusių kažkam seną skolą jis rūpestingai čia bū-damas atmokejo, iš Kanados jam pasiūsdamas tų pinigų vertės siuntinių. Jaunesniems jis tu-rėjo daug ko papasakoti iš ne-priklausomybės karų, kur jam, kaip pirmosios mobilizacijos ka-riui, teko dalyvauti visuose lais-vės kovų frontuose. Teko jam pa-tirti ir karo belaisvio dalį pas lenkus.

K. Mileris

St. Catharines, Ont.

BENDROS KŪČIOS įvyko gruodžio 18, sekmadienį, 4 v.p.p., dalyvaujant pilnutelei salei lietuvių iš viso Niagaros pusiasalio, bet daugiausia iš Wellando. Dalyvavo ir visa naujoji Wellando apylinkės valdyba — Petras Šidlauskas, Juzefina Tamulėnienė ir Antanas Žinaitis.

Salė buvo gražiai paruošta: prakartėlė, meniškai papuošta didelė eglutė, daug suaukoto gėlių. Programą atliko jaunimas, vadovaujamas talentingos deklamatorės Stasės Zubrickienės. Kalėdinės giesmės, giedamos visų dalyvių,

skambėjo darniai. Stalus palai-mino ir paverptos tėvynės brolius bei seseris lietuvius reikšmingai priminė klebonas kun. Kęstutis Butkus, OFM.

PAVERGTŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS bendri pietūs-diskusijos, dalyvaujant Kanados parlamento nariams, įvyks 1984 m. sausio 8 d., 12 v., žemutinėje „Esquire“ viešbučio salėje. Maloniai kviečiami dalyvauti ir lietuviai. Pietų kaina asmeniui — \$9. Užsirašyti pas S. Šetkų tel. 684-1753. Numatoma, kad dalyvaus šie parlamentarai: iš St. Catharines — Joe Reid, Robert Welch ir Jim Bradley, iš Niagara Falls — Al Macbain ir Vince Keirio, iš Wellando — Gilbert Parent, iš Port Colborne — Gilve Pretz, iš Lincoln — Philip Andrews, iš Erie — Ray Haggerty.

Dabartinę jos valdybą sudaro lenkai: pirm. Halina Bucko, sekret. Adam Kossakowski, kuris yra ir „Solidarumo“ narys. Pranešimą padarys latvių atstovas Peter Varsinš. Siemiet jis vadovaus diskusijoms. Iš lietuvių pusės į pranešimo temą įtrauktas neseniai pavergtų Lietuvoje nuteistas 10-čiai metų laisvės atėmimo kun. Sigitas Tamkevičius.

JUOZUI ŠARAPNICKUI 70 METŲ. Tai vienas veikiausių šios apylinkės tautiečių. Jis yra žemaitis nuo Ylakių, nuolat besirūpinąs Lietuva. Dažnai rašo korespondencijas „Naujienose“ ir kituose laikraščiuose, uoliai platina lietuviškas knygas, turi gausią nuosavą biblioteką, dalyvauja SLA organizacijos veikloje, vadovauja hamiltoniškei jos kuopai, yra apdovanotas centro valdybos aukštinio žymeniu, garbės teismo narys. Kurį laiką buvo ir ramovėnų valdybos pirmininku.

Sukaktvininkas veikliai reiškią ir KLB veikloje, kuri laiką pirmininkavo St. Catharines apylinkės valdybai, vadovavo XVII Kanados Lietuvių Dienų rengėjų komisijai.

Amžiaus sukakties proga vanku-verietis A. Kenstavičius apie J. Šarapnicką parašė „Naujienose“ straipsnį, kuriame prisiminė ir kovas prieš sovietinį pavergėją. Esą jo vadovautame batalione J. Šarapnickas buvo vienas narsiausių kovotojų. Iš Lūšės k. į pulko štabą iš Bieliūniškių k. atvedęs net 28 savanorius, ginkluotus savo šautuvais ir lengvujuo kulkosvaidžiu.

Su sovietiniais pavergėjais kovojo net tik Juozas, bet ir jo broliai, kurių trys žuvo, o ketvirtas dingo Sibire.

Sukaktvininkui Juozui linkime ir toliau kovingos ištermės. Kor.

Ottawa, Ontario

DIENRAŠTIS „THE CITIZEN“ atskira žinia pranešė apie kun. S. Tamkevičiaus nubaudimą, pažymėdamas kad Maskva nepaskelbė baudos laiko. Kaip ir kun. A. Svarinskas, jis nuteistas Vilniuje už priešvalstybinę veiklą. Esą jiedu kovoję prieš sovietinius religijos varžtus.

DAIL. VYTAUTAS TREČIOKAS jau kuris laikas reikiąs dailės srityje. Vietos lietuviams jis yra žinomas savo paveikslais, bet platesniam visuomenėi dar nežinomas. Reikia tikėtis, kad netrukus jo dailės darbai pasieks ir plačiosios lietuvių visuomenės dėmesį. Bando įsiai reikštis ir kanadiečių visuomenėje. 1983 m. lapkričio pradžioje Nepean Visual Arts Centre buvo surengta jo darbų paroda. Dienraštis „The Citizen“ 1983.XI.3 išspausdino Nancy Baele recenziją antrašte „Masonitas Trečioko paveiksluose sudaro siuvinėjimo įspūdį“. Dailininkas tokį įspūdį sudaro vartodamas masonito medžiagą ir aliejinus dažus. Kritike pagiria dailininką už originalumą, malonias spalvas, susietas su ryškio architektūrinėmis formomis, gerai įvertina kompoziciją, bet kritiškai pasisako prieš įvedimą stilizuotų figūrų bei medžių. Geriausi darbai esą „Ruduo“ ir „Žmogus“. Recenzijoje primenama, kad dailininkas yra studijavęs architektūrą gimtojoje Lietuvoje ir Prancūzijoje. K.

Winnipeg, Manitoba

A. a. KAZYS BENIŠIS mirė 1983 m. gruodžio 5 d. savo namuose, sulaukęs 85 metų amžiaus. Gimė 1898 m. Lietuvoje. Į Kanadą atvyko 1926 m. Vertėsi privačiu verslu. Visa laiką rašinėjo ir įvairius lietuvių laikraščius. Paskutinis jo rašinys apie Winnipegą mirusius lietuvių pasiūstas „Tėviškos žiburiams“. Liko nuliūdę: žmona Elena, du sūnūs ir 7 vaikaičiai, brolis Toronto. Kor.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus.
(Esu „Union Gas“ atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ont. L9C 2M3

Hamiltono lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubo Giedraitis naujo pastato vajus

(tęsinys nr. 11)

\$200.00: Vincas Dirsė

\$100.00: Mečys Stasevičius

Iš viso iki 1983 m. gruodžio 21 d. gauta \$22,436.45.

Klubo valdyba nuoširdiai dėkoja už šias dosnias aukas.

Valdyba

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 17 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
Indėlius (P.C.A.) 6%
santapas 7½%
kasdienines palūkanas
už santapas 7%
term. indėlius 1 m. 9½%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9½%
90 dienų indėlius 9%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
neklm. turto pask. 11%
asmenines paskolas 12½%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2.000. Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Didžiausias Japonijos televizijos ir radijo tinklas NHK, ruošdamasis kultūros ir mokslo programai, susidomėjo Baltijos valstybėmis. Viena to tinklo grupė, grįždama iš Europos, 1983 m. lapkričio 22 d. lankėsi Lietuvos konsulate Niujorke. Buvo nufilmuota visa šio konsulato darbo diena — Vytiš, išskelta Lietuvos vėliava, jos nuleidimas ir gen. konsulo A. Simučio išėjimas iš konsulato po darbo valandų. Filman taipgi įjungta konsulato kartoteka, dokumentų ir pasų išdavimo procedūra. Trumpai apžvelgus Lietuvos praeitį, dėmesys nukrypo į dabartinę būklę, 1940 m. pradėtą ir dabar tęsiamą sovietinę okupaciją. Japonus domino visų Baltijos valstybių diplomatinio atstovybių ir konsulatų veikla, bet jie būdingą jos pavyzdžiu pasirinko Lietuvos konsulatą Niujorke. Gau-toji medžiaga bus panaudota kultūros ir mokslo programoje 1984 m. pradžioje.

JAV Lietuvių Fondo valdyba kasmet Čikagoje surengia aukų rinkimo vajų ir jo užbaigai skirtą pokylį. Jam patalpų būdavo įsiekoma didžiųjų viešbučių salės, bet dabar vėl grįžta į Jaunimo Centrą. Tradicinė vajuos užbaigos vakarienė įvyko 1983 m. lapkričio 5 d. Programai vadovavo vajuos komisijos pirm. Marija Remienė, kuri taipgi yra Lietuvių Fondo valdybos vicepirmininkė ir tarybos narė. Ji džiaugėsi, kad JAV Lietuvių Fondo kapitalas artėja prie trijų milijonų dolerių. Lapkričio 1 d. jau buvo pasiekta \$2.610.000. Per dešimtį 1983 m. mėnesių fondas įplaukė \$227.000. Lietuvių bės reikalams 1983 m. paskirta \$150.000. Dainų ir operų arijų programą vakarienes dalyviams atliko sol. Daiva Mongirdaitė su akompaniatoriumi Alvydu Vasaičiu. Padėkos žodį visiems dalyviams tarė Lietuvių Fondo valdybos pirm. V. Naudžius.

Dokumentinį filmą „The Baltic Tragedy“ yra išleidusi International Historic Films bendrovė. Jis yra įrašytas į dvi kasetes turinčias vaizdajuostes, joms patalpojančias vokiečių, sovietų, latvių, britų ir amerikiečių kronikinį filmų negatyvus. Pradžioje yra atskleidžiama sovietinė Baltijos valstybių okupacija. Ištraukos iš vokiečių kino kronikų atskleidžia kovas prie Lietuvos sienos, Kauno užėmimą Sovietų Sąjungos — Vokietijos karo pradžioje, kautynes Latvijoje ir Estijoje, sovietų nužudytus baltiečius. Iš sovietinės kronikos pamintuose kadruose matyti raudonarmiečių 1944 m. vasarą puolamas Vilnius. Į vaizdajuostes įjungtas ir 1949 m. amerikiečių pagamintas filmas apie baltiečius pokarinėje DP. stovyklose V. Vokietijoje. Bendrovės išleistame 1983 m. kataloge aprašomas to penkio-kiolikos dalių vaizdajuosčių filmo turinys, duodama komentarų apie baltiečius ištikusią tragediją. Garsinis dviejų vaizdajuosčių filmas „The Baltic Tragedy“, kurio trukmė yra 148 minutės, kainuoja \$129. Gaunamas šiuo adresu: P. O. Box 29035, Chicago, IL 60629, USA.

Ilinojaus gubernatorių J. Thompsonas šios valstijos policijos vadu paskyrė lietuvių Laimutį Nargelėną. Jis yra Lietuvos policininko Antano Nargelėno sūnus, gimęs pokarinėje V. Vokietijoje, į JAV su tėvais atvykęs 1949 m. Čia jis baigė moks-lus, įsijungė Ilinojaus poli-cijon, dirbo policijos akademijoje, vadovavo departamentui, tiriančiam kriminalinius nusikaltimus. Naujas savo pareigas kpt. L. Nargelėnas pradėjo sausio 2 d.

Naują centrą norima įsteigti vakarinuose Čikagos priemiesčiuose gyvenantiems lietuviams, kurių skaičius sparčiai augėja. Tuo centru rūpinasi prieš porą metų sudaryta „Aušros“ draugija. Ji telkia lėšas ir įieško naujam lietuvių centrui tinkamų patalpų. Draugija jau užregistruota Ilinojaus valstijoje kaip pelno nesiekianti organizacija, turi atleidimą nuo pajamų mokesčio, kuriuo galės pasinaudoti aukotojai. „Aušros“ direktoriatą sudaro: pirm. Romas Kronas, nariai — Vytautas Januškis, Aleksas Karaliūnas, Lilė Mažeikienė, Irena Staniulienė ir Rasa Šaraušienė. Valdybos pirm. yra M. Kronienė, vicepirm. — M. Mažeika, sekret. — L. Mažeikienė, išd. — O. Kasparaitienė. Ateityje planuojamas platesnis narių telkimo vajuos. Lig šiol įvairiais renginiais ir narių aukomis jau suteikta ke-liolika tūkstančių dolerių, bet jų dar nepakanka pradinė pasirinkto pastato įmokai.

Australija

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Adelaidėje susilaukė naujo klebono. Tėvų marijonų vienuolijos gen. kun. F. Grabowskis, MIC, šioms pareigoms paskyrė kun. Juožą Petraitį, MIC, dirbusį Aušros Vartų parapijoje, Argentinos sostinėje Buenos Aires. Klebono pareigas jis perėmė nuo 1984 m. sausio 1 d. Ligšiolinis klebonas kun. Albinas Spurgis, MIC, pasitraukė dėl amžiaus ir susilpnėjusios sveikatos. Jis betgi lieka Adelaidėje ir talkins klebonui kun. J. Petraitčiui, MIC, pastoraciniam darbe.

Latvių „Dauguvos vanagu“ Newcastle mieste 1983 m. lapkričio 11 d. surengtame Latvijos nepriklausomybės minėjimo dalyvavo ir grupė lietuvių. Po oficialiosios dalies įvykusios pobūvyje pasitarimus su latvių ir estų veikėjais turėjo ALB krašto valdybos atstovas Alfonsas Šernas ir ALB apylinkės sekr. Rokas Lapinskas. Buvo konstatuotas ryškus bendrosios baltiečių veiklos susilpnėjimas pastaraisiais metais. Estai pasiūlė rengti bendrus Lietuvos ir Estijos nepriklausomybės švenčių minėjimus, nes tarp jų tėra nežymus aštuonių dienų skirtumas. Tikimasi, kad šiai minčiai bus gautas abiejų tautinių grupių sutikimas.

Sydnejaus lietuvių parapijos savaitgalio mokykla, 1983 m. gruodžio 4 d. užbaigdama mokslo metus, paminėjo ir savo veiklos dvidešimtmetį. Ji yra įsteigta 1963 m. kun. P. Butkaus iniciatyva. Metų užbaigos ir suka-ties iškilmė pradėta kun. P. Martuzo atnašautomis Mišiomis ir pasakytu pamokslu. Oficialioji dalis įvyko parapijos salėje. Mons. P. Butkaus globojama mokykla dabar turi keturis pradinės mokyklos skyrius, du pagalbinius ir vaikų darželį. Mokyklai vadovauja Julija Lašaitienė. Ji įteikė mokyklos baigimo pažymėjimus Betinai Migveičiūtei ir Danutei Stasiūnaitei. Meninę programą atliko mokiniai.

Britanija

Šiaurinės Anglijos DBLS skyrių suvažiavimas 1983 m. lapkričio 26 d. įvyko Manchesterio lietuvių klube. Be pačių mankšteriečių, jame dalyvavo Rotėdalės, Boltono ir Prestono atstovai. Iš Londono buvo atvykęs centro valdybos pirm. J. Alkis. Jis padarė pranešimą apie DBLS veiklą ir uždavinius. Suvažiavimo dalyviai nutarė, kad didžiausią dėmesį reikia skirti jaunimui ir lietuvių bės išlaikymui.

Bradfordo katedroje 1983 m. lapkričio 20 d. atidengta paminklinė lenta paminėti dviem suka-tim. Prieš 40 metų Bradfordo buvo įsteigtas Antisovietinis tautybių blokas, prieš 20 metų — Pavergtų tautų komitetas. Oficialy tekstą paminklinėje lentoje papildė joje iškalto sešių tam komitetui priklausantių tautų spalvotos vėliavos. Anksčiau Bradfordo centre buvo pasodinti šeši medeliai, kurie gražiai auga ir ateityje primins čia gyvenusias, bendrai veikusias tautines grupes. Latvių salėje abiejų suka-tiečių proga buvo surengtas koncertas. Lietuviams jame atstovavo vietinis vyrų sekstetas, padainavęs keturias dainas. Kalbėjo DBLS centro valdybos pirm. J. Alkis.

Prancūzija

Kardinolas J. M. Lustiger, Parizyjaus arkivyskupas, iškilmingomis pamaldomis š. m. kovo 25 d. Notre Dame katedroje paminėjęs šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktį. Pamaldų dalyviams jis primins Lietuvos globėją ir melsis už sovietų persekiojamą Katalikų Bendriją Lietuvoje.

Ričardas Bačkis 1983 m. lapkričio 24 d. Beauvais (Oise) mieste skaitė pranešimą apie dabartinis įvykius sovietų okupuotoje Lietuvoje. Jį buvo pakvietęs krikščionių sąjūdis — Action Chretienne pour l'Abolition de la Torture, reikalaujantis panaikinti kankinimus. Po pranešimo buvo galima gauti informacinės medžiagos apie Lietuvą.

1983 m. mirė trys lietuviai. A. a. Ona Šauklytė-Dorochenko, gimusi 1909 m. balandžio 13 d. Palangoje, mirė liepos 1 d., palaidota liepos 7 d. Puteaux kapinėse. — A. a. Georges-Francois Ilinskas, sulaukęs 61 metų amžiaus, mirė spalio 14 d. Pariziuje, palaidotas spalio 19 d. Batignolles kapinėse. — A. a. Bronė Norgailytė, gimusi Lietuvoje 1911 m. balandžio 28 d., iš jos iškviesti 1935 m., mirė gruodžio 3 d., palaidota gruodžio 5 d. Mag-nan kapinėse prie Nicos.

Simon Travel

kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti kartu!!!

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1984

DVIJŲ SAVAIČIŲ

Pasirenkant: 10 dienų Lietuvoje arba Vilnius-Ryga, Vilnius-Leningradas, Vilnius-Jalta bei kiti Europos miestai.

Gegužės 15	Liepos 3	Rugsėjo 4
Gegužės 22	Liepos 10	Rugsėjo 11
Gegužės 29	Liepos 17	Spalio 2
Birželio 26	Rugpjūčio 14	Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS Gegužės 22 Rugsėjo 11
Liepos 10 Spalio 2

Visos kelionės lydimos patyrusių palydovų

Mūsų įstaigoje:

- Nuperkami automobiliai, bei kiti daiktai giminėms Lietuvoje
- Sutvarkomi dokumentai iškvietimams
- Tarpininkaujama tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:

Talka ir parama pensininkams

INŽ. L. BALSYS

Toronte gerai veikiančios mūsų parapijos, Lietuvių Namai, bankeliai, fondai buvo sukurti lietuvių, kurie šiandieną jau didina pensininkų gretas. Šiandieniniai mūsų pensininkai yra mūsų pirmūnai išėivijoje, įgalinę savo įnašais anoms institucijoms tenkinti lietuvių tikybinius, kultūrinius ir medžiaginius poreikius. Jie padėjo pagrindus, ant kurių dabar lengva veikti jaunesniems, pensininkus pakeičiantiems.

Šiandieną žmogus, priklausančias jaunesniajai ir vidurinėjai amžiaus grupei, kreipia didesnę dėmesį į tu dvių amžiaus grupių veiklą, judrumą, užsimojimus, jungiasi į juos susirūpinęs savo reikalais ir ateitimi. Tuo būdu norom ar nenorom mažiau kreipiamas dėmesys į tuos, kurie pereina į vyr. amžiaus žmonių eiles. Jeigu jie ir neatstumi, tai paliekami kas sau kaip karta be aiškios ateities. Tai jausdami, vyr. amžiaus žmonės steigia savo amžiaus grupei atstovaujančias organizacijas. Tarp tokių yra Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas (TLP Klubas), kurio tikslas yra vyr. amžiaus tautiečių gerovė.

Taip atsirado TLP Klubas patstas "Vilnius", pavadinimas angliškai "Vilnius Manor", kurio pirminis tikslas yra vyr. amžiaus tautiečiams sudaryti galimybę išgyventi jaukioje aplinkoje savo amžiaus "pašaukimo" pilnatvę.

Tai pirmas tokio pobūdžio lietuvių užsimojimas išėivijoje, kuris, atrodo, paskatino ta pačia kryptimi eiti hamiltoniečius ir klivlandiečius. Ji su visais savo įrengimais sieks 6 milijonų dolerių sumą. Šiuo metu jau beveik visi butai tame pastate išnuomoti ir apgyventi. Tie namai bando įgyvendinti savo paskirtį trejų būdų.

a. Tinkamais butais, kurių 50% remiami federacinės ir provincinės valdžios tiems, kurie nepajėgia apmokėti pilnos vieno miegamojo buto nuomos. Šalia butų, tu pačių nuomininkų labui yra patalpos užsiėmimams, parengimams, tikybiniam aptarnavimui, maudymuisi ir kitokiems reikalingams. Tokios paskirties pastatui ir ribotam nuomininkų bendro naudojimo patalpų įrengimui per CMHC (Canada Mortgage and Housing Corporation) gaunama labai žemu nuosimėiu (2%) paskola 35 metams.

b. Patalpomis komercinei pastato daliai. Nuomos už tokią pastato dalį padės pagreitin-ti sklypo ir pastato paskolos at-mokėjimą, atlikti pagerinimus pastate ir lauke, stabilizuoti arba net mažinti nuomas bei pa-dėti kitoms lietuviškoms nepel-no organizacijoms. Visiems šios pastatės dalies įrengimams reikia jau skolinis augstu nuosimėiu (18.5%) iš privačių finansinių institucijų. Aukos palengvintų našta.

c. Patalpomis pačiam TLP Klubui, jo narių veiklai bei užsiėmimam, kuriuos organizuos sa-vi būreliai. Reikės kaikiurių pertvarkymų esamose klubui numatytose patalpose ir jas at-tinkamai įrengti. Pastarajam tikslui labai ribota parama įma-noma iš tam tikrų valdiškų įstai-gų. Tad ir čia aukos būtų labai sveikintinos.

Aukos galutiniam "Vilniaus" pastato įrengimui neturėtų ateiti vien tik iš klubo narių ar pa-stato nuomininkų. Reikia tikė-tis, kad savo laiku viduriniai-jai kartai priklausiusių, bet da-bar pensininkais tapusių tau-tiečių finansiniais įnašais iš-augusios lietuviškos institu-cijos, o taip pat Toronto lietu-vių bendruomenė vargu ar gali būti abejingos vyr. amžiaus tautiečių buities pagerinimui. Šie tautiečiai tebėra lietuvy-bės tvirtovė. Nereikia taip pat užmiršti, kad mūsų šiandieninės viduriniojo amžiaus kartos nariai su laiku papildys retė-siančias esamų pensininkų gre-tas ir naudosis tuo, ką dabar pensininkų namai sukurs.

Su visų mūsų pagalba pen-sininkų namai "Vilnius" gali ta-pi branduoliu, teikiančiu pa-galbą vyr. amžiaus žmonėms, kad nesijautų vieniši, atstum-ti ar nenaudingi. Padėdami šiems tautiečiams išlaikyti nor-malų gyvenimo lygį, galime su-telkti reikšmingą, dar mūsų ge-rai neišvirtą ir neišnaudotą pa-jėgą savo bendruomenės labui. Pensininkų namai gali tapti papildoma atrama lietuviybės išlaikymui.

Pirmieji po II D. karo į Toron-tą atvykę tautiečiai jau yra iš-gyvenę šiame mieste apie 35 me-tus. Beveik visos svarbesnės mū-sų institucijos atstėvent 25 metų sukaktis. Per tuos 25 metus kas-dien atidėtas tik vienas centas vien esamo ar būsimu pensinik-o la b u i iš 6% išaugo į \$200. TLP Klube šiuo metu yra apie 350 narių. Taigi jau vien jų la-bui suaukoti \$70.000 neturėtų būti perdidelis vargas. Tai tik truputėlis daugiau negu vienas centas už kiekvieną dolerį "Vilniaus" namų vertės.

Galop atsimintina: aukos pa-tenka į lietuvių rankas, nes TLP Klubas yra savininkas tų namų. Būdamas nepelno organizacija, klubas betkoki "perkleitį" galės ir turės panaudoti visuome-niniams bei labdaros reikalingams. Klubui likviduojantis, jo tur-tas atiteks pagal įstatus lietu-vių nepelno organizacijoms ir bus išskirstytas joms pagal klubo likvidacinio narių susirinki-mo nutarimą.

Spauldoje neseniai buvo pa-skelbtas sąrašas aukotojų. Prail-ginkime tą sąrašą, siųsdami pa-gal išgailes savo aukas TLP Klubui, įgalindami jį kuo greičiau-siai užbaigti visose "Vilniaus" pastato patalpose numatytus įrengimus bei apdailos darbus ir pradėti normalią veiklą.

Lietuvių jaunimas Britanijoje

Skautų bei kitų organizacijų vadovai ir tėvai svarstė jaunimo problemas

I Bradfordą 1983 m. lapkričio 5-6 d.d. suvažiuavo skautų bei kitų organizacijų veikėjai, tėvai ir kiti. Kadangi tai buvo skautų ren-ginys, posėdžiui pirmininkavo LSS Europos rajono vadas S. St. Br. Vaitkevičius, sekretoriavo vyr. sk. pl. V. Gasperienė. Skau-tišką maldą skaitė S. A. Jakima-vičius, visiems druge kartojant.

Visų pirma buvo išklausti įvai-rių skautų pareigūnų pranešimai. Ilgiau sustota ties jaunimo klau-simu, kalbėta apie būdus patrauk-ti jaunimą į skautų eiles. E. So-va, lankydamosis įvairiose lietu-vių gyvenvietėse, pastebėjo, kad priaugančio lietuvių jaunimo yra. DBLS centro valdybos atsto-vui s. E. Šovai pavesta ištirti jau-nimo padėtį ir tartis su organi-zacijų valdybomis bei tėvais. Taip pat pavesta v.s. J. Maslauskui ir s. E. Šovai palaikyti ryšius su Sko-tijos jaunimo vadovais, organiza-cijų valdybomis, lankyti Skotijos lietuvių gyvenvietes su skautiško-mis programomis bei filmais. Ry-šius su Vasario 16 gimnazijos "Aušros" tunto tuntiinke J. Lem-kienė palaiko brolių vadeiva.

Nutarta rengti 1984 m. liepos 28 — rugpjūčio 5 d.d. tradicinę stovyklą Lietuvių sodyboje. Šv. Kazimiero 500 metų mirties su-kaktį nutarta iškilmingai pami-nėti Mančesteryje kovo mėnesį. Orui atšilus, bus rengiamos sa-vaigalių stovyklėlės ir kiti po-būviai. Posėdis baigtas giesme "Marija, Marija".

Po užkandžių, kuriuos paruošė A. I. M. Gerdžiūnai, įvyko sueiga su liėviamomis, žvakutėmis, miru-sių prisiminimu, pakėlimu į aukš-tesnius laipsnius, įždžiu, pra-kalbomis.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"

meniškal (riša knygas bei žurnalus. Savininkas — liėtuvis. Telefonas 625-2412

P.O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

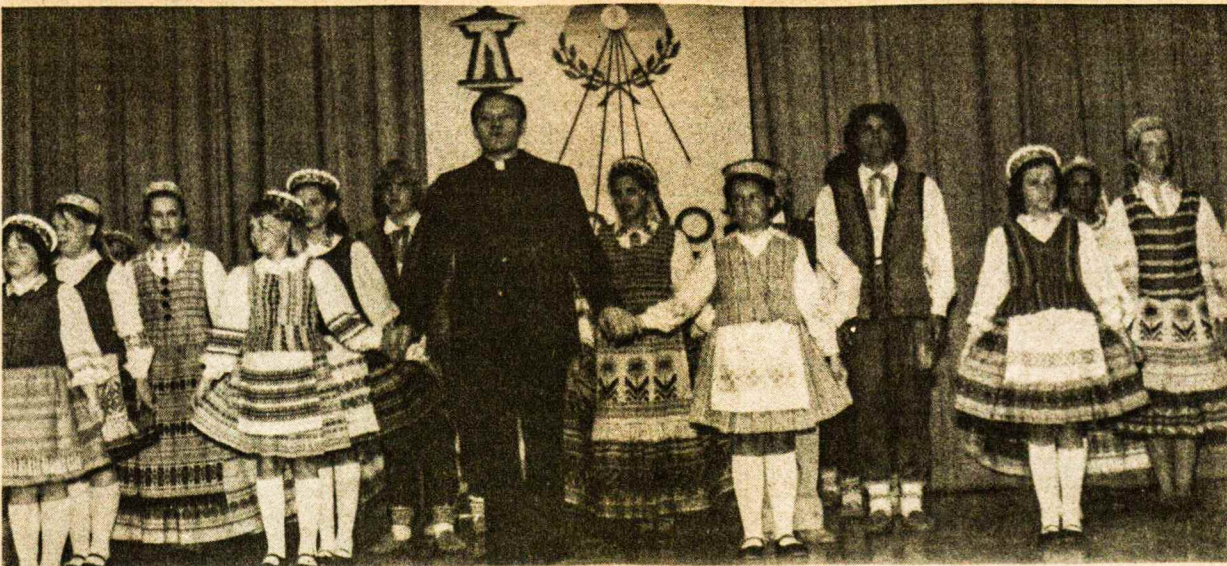
Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"

meniškal (riša knygas bei žurnalus. Savininkas — liėtuvis. Telefonas 625-2412

P.O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

KUN. G. KIJASKAS, SJ, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos klebonas Klivlande tarp jauniausių savo parapijiečių

Yra ir žydinčių parapijų

Klivlando lietuvių parapija, besitelkianti apie Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovę

Vis dažniau pasigirsta ai-manos apie silpnėjančias bei nulietuvėjančias lietuvių pa-rapijas. Jom stiprinti buvo paskelbti parapijos metai. Tarp aimanų betgi pasigirsta ir džiugių balsų apie klestin-čias bei žydinčias parapijas. Jų yra Kanadoje ir JAV-se. Vie-na tokių parapijų yra Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija Klivlande.

Truputis istorijos

Raštai rodo, kad pirmieji lietuviai Klivlande atsirado XIX š. pabaigoje. Jų skaičius augo labai lėtai ir tik 1895 m. buvo įsteigta Šv. Jurgio para-pija.

Kai lietuvių skaičius per tris dešimtmečius padidėjo ir kai daugelis turėjo apsigyventi toli nuo pirmosios lietuvių šventovės, buvo įsteigta antra parapija — Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos. Pamaldos pradžioje buvo laikomos kita-taučių šventovėje, vėliau seno-se patalpose — nupirktame ne-dideliame viešbutyje "Hill-grove Inn". Pirmiesiems žings-niams vadovavo klebonas kun. A. Karužiškis. Jo įpėdinis kun. J. Angelaitis padarė didelį suolį — per 35-rius metus pa-statydino naują šventovę, kle-boniją, mokyklą, seselių-mokytojų namą, sales. Sulaukęs 70 metų amžiaus, jis pasitrau-kė pensijon, palikęs didelio masto lietuvių centrą, kurio statybą įgalino nauja ateivių banga ir klebono sugebėjimas telkti lėšas bei organizuoti darbus.

Nuo 1974 m. šiam lietuvių centrui vadovauja kunigai jė-zuitai su klebonu G. Kijausku priešakyje. Jie tvarko 5 mi-lijonų dolerių vertės nuosa-vybę ir telkia gausią lietuvių bendruomenę plačia veikla.

Nauja veiklos samprata

Iš esmės parapija yra reli-ginė bendruomenė. Teritori-nės parapijos paprastai ribo-jasi vien religine veikla. Taip buvo nusiteikę ir seno-sios kartos lietuviai kunigai, baigę mokslus JAV-bių semi-narijose. Jiems atrodė, kad užtenka mokėti lietuvių kal-bą, vartoti ją pamaldose, po-kalbiuose, o visas kitas gyve-nimas turi eiti savais keliais.

Tokia siaura parapijos veiks-los samprata negalėjo paten-kinti lietuvių ateivių, kuriems rūpėjo platesnis tautinis gyve-nimas. Daugelis jų nusisuko nuo parapijų, nes jautė, kad jose vyrauja svetima amerikie-tiška dvasia, nutolusi nuo li-tuviško gyvenimo.

Tai pastebėjo naujosios ateivijos kunigai, ir tie, kurie pateko į lietuviškas parapijas, pradėjo plėsti veiklos pobūdį. Jiems buvo aišku, kad ateivių parapija negali būti tokia pat, kaip čiabuvių amerikiečių. Ateiviui parapija turi būti kaip tėviškė, kurioje žmogus gali ne tik melstis, bet ir vis-pusiškai reikštis.

Plačiaja linkme

Tai labai ryškiai matyti da-bartinėje Dievo Motinos pa-rapijoje Klivlande. Jos lietuviš-kumas yra platus, apimantis ne tik religinį, bet ir kultūrinį gyvenimą. Užtenka tik pažvel-gti į savaitinį parapijos biule-tenį, kur sužymimi renginiai. Iš jo matyti, kad ten gyvenimas virte verda ir magnetiškai traukia lietuvius jame dalyvauti.

Tą išpūdį dar labiau sustip-rina savaitinis parapijos laik-raštėlis "Mūsų žingsniai". Juo-se aprašomi ne tik esami ir planuojami renginiai, bet ir spausdinami religinio bei kul-

tūrinio pobūdžio rašiniai, in-formuojama apie aktualiuo-sius dalykus, naujas knygas. Laikraštėlio redaktorius yra pats klebonas kun. G. Kijauskas, SJ, (pradžioje redagavo B. Gaidžiūnas), o jo talkininkė — Nijolė Kersnauskaitė, kuri yra ir parapijos sekreto-rė. Ilustracijomis — nuotrau-komis laikraštėlį aprūpina uo-lus spaudos bendradarbis V. Bacevičius. Jie patys laikraš-tėlį ir spausdina savoje spaus-tuvėlyje, kurioje nemažai va-landų praleidžia ir pats kle-bonas, išmokęs spausdinimo meno.

Parapija rengia ne tik tai tradicines rekolekcijas, bet ir naujo pobūdžio susikaupi-mus, kuriuose panaudojami ir atitinkami filmai, ir skaidrės, ir poezija, ir diskusijos, ir meditacijos, ir vadovo konfe-rencijos. Visa tai vyksta kar-tais ištisą dieną. Netruksta ir vakaronių, kuriose gvilde-nami aktualieji religiniai kla-simai.

Turėdama erdvią salę, para-pija suorganizuoja plataus užmojo renginius — pasikvie-čia simfoninį miesto orkest-rą, savuosius talentus ir tuo būdu patraukia plačiąją lietu-vių visuomenę. Kai buvo atsta-tytas architekto E. Kersnausko suprojektuotas paminklinis kryžius parapijos aikštėje, įvyko plataus masto iškilmė su religine ir kultūrine da-limi, kurioje dalyvavo taipgi Čiurlionio ansamblio su tau-tinių šokių grupe "Grandinė-le". Visa iškilmė buvo nufil-muota ir dabar lengvai matoma televizoriuje.

Domesys knygai

Ypač gyvas yra domesys lie-tuviškai knygai. Parapijos va-dovybė yra surengusi jau ne vienos knygos sutikvies. Pvz. buvo atvykęs Br. Kviklys iš Či-kagos su savo veikalu "Lietu-vos bažnyčios" ir rado labai palankią dirvą. Rado malonią globą ir rašytojai, kurie čia surengė net savo suvažiavimą, vadovautą poeto B. Brazdžio-nio. Su pažymėtinu domesiu sutiko klivlandiečiai ir "Ne-marų mirtingajį" — premijuotą monografiją apie arkiv. Teofilij Matulionį, palydėtą dokumentinėmis skaidremis.

Kartais pats klebonas kun. G. Kijauskas, SJ, nusineša į sakyklą kurią nors svarbes-nę religinę knygą, parodo klaus-tojams ir paskatina ją iš-gyti (pvz. "LKB Kronika").

Parapijos patalpose veikia knygynas, kurį gausiai lanko tautiečiai po pamaldų. Atėję kavos išgerti bei pasiėneku-čiuoti, jie neužmiršta ir naujų knygų, plokštelių, tautodai-lės dirbinių. Knygynui suma-niai vadovauja Juozas ir Ona Žilioniai, sparciai aprūpinda-mi tautiečius naujaisiais lei-diniais.

Radio programa

Klivlande nuo 1949 m. vei-kia lietuviška radio progra-ma "Tėvynės garsai", vadovau-jama patyrusio toje srityje J. Stempužio. Teko ne kartą pa-tirti, kad ji tautiečių yra miėlai klausoma, pasižymi gerai pa-ruoštomis programomis. Jos yra visuomeniškai kultūrinio pobūdžio, savo turiniu api-mančios vietinį ir nevietinį lietuvių gyvenimą.

Šalia jos veikia ir kita vien religinė radio programa, va-dovaujama kun. G. Kijausko, SJ, redaguojama J. Stempu-žio. Ji savo laidas trans-liuoja kas antrą sekmadienį 6.30 v.r. Joje kalba religi-niais klausimais kun. G. Ki-

jauskas, SJ, kun. L. Zaremba, SJ, ir kiti. Jų mintis palydi dažniausiai lietuviška reli-ginė muzika. Nors ši programa transliuojama anksti rytą, bet jos organizatoriai turi duome-nų, rodančių, kad daug kas ją klauso.

Mokyklos

Parapijos veiklos dalį su-daro ir pradinė mokykla, tu-rinti 8 skyrius. Ji savo darbą pradėjo 1961 m. su trimis sky-riais ir 64 mokiniiais. Dabar ji yra išaugusi ir turi apie 300 mokinių. Vadovauja seselės kazimierietės, talkinamos samdomų pasauliečių moky-tojų.

Mokykla turi gerą vardą ir yra lankoma įvairių tautybių mokinių. Metinis jos biudže-tas dabar siekia ketvirtį mi-lijono dolerių. Tai sudaro di-delį rūpestį parapijos vadovy-bei, kuri vis pajėgia sutelkti lėšas nuolat kylančiom išlai-dom padengti. Kai daug kur JAV-se parapijų mokyklos tu-rėjo būti uždarytos dėl lėšų stokos, ši lietuvių vadovau-jama mokykla pajėgia išsilaikyti.

Parapijos patalpose šešta-dieniais veikia ir atskira Šv. Kazimiero lituanistinė mokyk-la, turinti 12 skyrių, per 100 mokinių ir 18 mokytojų. Jos išlaikymu rūpinasi tėvų komi-tetas, kuriam į metus reikia surinkti \$11.000-\$12.000. Ir čia parapija yra didžioji talkinin-kė.

Organizacijos

Yra visa eilė organizacijų — parapijinių ir kitokių, ku-riuos naudoja parapijos patal-pomis. Savaitgaliais čia vyksta pamokos, susirinkimai, posė-džiai, repeticijos, sportinės žaidynės. Matyti daug jaunų veidų, ypač "Grandinėlės" ei-lėse, kurioms vadovauja L. ir A. Sagai. Nesvetimi parapijai ir čiurlioniečiai, ir teatralai, ir kiti kultūriniai vienetai. Visi šios parapijos patalpose galbūt netilptų. Naštą gerokai palengvina netoliese įsikū-rę Lietuvių Namai ir tolokai gy-vuojanti Šv. Jurgio parapija.

Žydėjimo metas

Dievo Motinos parapija yra neteritorinė (tautinė), įsteigta lietuvių ir lietuviams, bet, vie-tos vyskupo pavesta, aptarnau-ją ir savo aplinkos kitų tauty-bių katalikus, ypač slovėnus. Dėlto laikomos pamaldos ir anglų kalba. Klebono liudijimu, vis dėlto 80% parapijie-čių yra lietuviai arba lietu-vių kilmės. Dalis jų nebemo-ka lietuvių kalbos, yra trečios ar ketvirtos kartos amerikie-čiai.

Sunkumų netrūksta, tačiau parapija gyvena žydėjimo lai-kus energingų vadovų ir susi-pratusios lietuviškos visu-menės dėka. Stipri telkianti jėga nugali tautiečių išbla-skymą, aplinkos gundymus ir iš-laiko juos bendrame židinyje. Yra pagrindo tikėtis, kad ši parapija, 1979 m. atšventusi 50 metų veiklos jubiliejų, bus pajėgi švesti dar ne vieną su-kaktį. Pr. G.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojams
tik \$15.00 metams (JAV-se amerikietiška)
reguliari metinė prenumerata — \$19.00
(JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė
Adresas
.....
.....
Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.
Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiems susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresas.

ADMINISTRACIJA

Persitvarkė spaudos darbuotojai

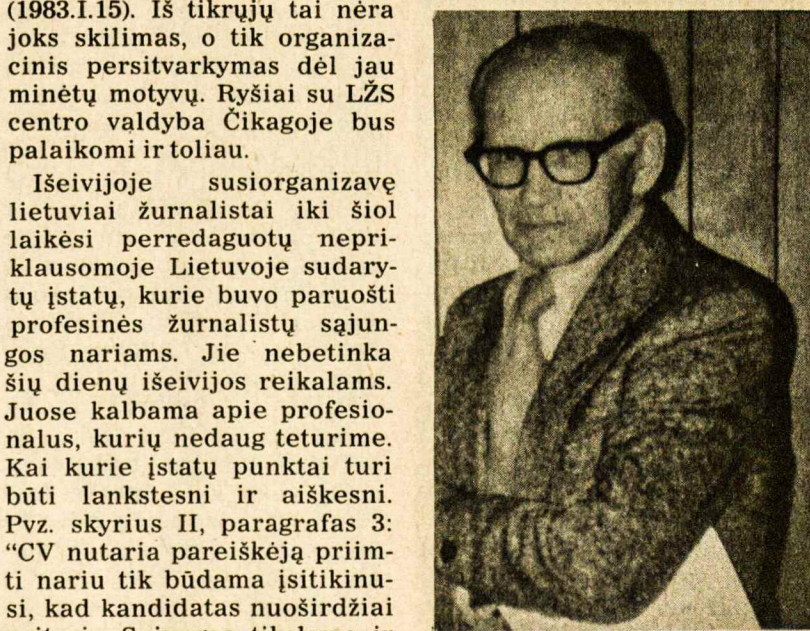
Kanados lietuviai spaudos darbuotojai sudarė Kanados lietuvių žurnalistų sąjungą

STEPAS VARANKA

Kanadoje gyvenantys spau-dos darbuotojai, eilę metų tu-rėję Lietuvių žurnalistų są-jungos skyrių, bendru narių sprendimu sudarė Kanados lietuvių žurnalistų sąjungą. Mat Kanados vyriausybė tei-kia paramą tik tom etninė grupių organizacijom, kurios yra savarankiškos ir nėra JAV-se veikiančių organizacijų skyriai. Antras motyvas — sto-ka ryšių su LŽS centro valdy-bomis. Ligšiolinė patirtis įro-dė, kad perdidelė centralizaci-ja nėra veiksminga. Kanados lietuvių spaudos darbuotojų nuomone, geras organizacinis modelis yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kurioje atski-rų kraštų bendruomenės yra savarankiškos ir kartu sudaro bendrą federacinį centrą. Tokia schema galėtų būti pri-taikyta ir spaudos darbuoto-jų organizacijai. LŽS valdyba turėtų eiti Pasaulio lietuvių žurnalistų centro valdybos pareigas.

"Dviejuose horizontuose" "Draugo" bendradarbis minė-tą kanadiečių persitvarkymą pavadino "dar vienu skilimu" (1983.1.15). Iš tikrųjų tai nėra joks skilimas, o tik organiza-cinės persitvarkymas dėl jau minėtų motyvų. Ryšiai su LŽS centro valdyba Čikagoje bus palaikomi ir toliau.

Išėivijoje susiorganizavę lietuviai žurnalistai iki šiol laikėsi perredaguočių nepri-klausomoje Lietuvoje sudary-tų įstatų, kurie buvo paruošti profesinės žurnalistų sąjun-gos nariams. Jie nebetinka šių dienų išėivijos reikalingas. Juose kalbama apie profesio-nalus, kurių nedaug turime. Kai kurie įstatų punktai turi būti lankstesni ir aiškesni. Pvz. skyrius II, paragrafas 3: "CV nutaria pareiškėją priim-ti nariu tik būdama įsitikiniu-si, kad kandidatas nuoširdžiai pritaria Sąjungos tikslams ir iš patyrimo, įgyto savo žurna-listiniame darbe, pažįsta lie-

ANTANAS GUREVIČIUS, dabartinis KLŽ Sąjungos pirmininkas

Toronto tautybių parodoje "Kalėdos pasaulyje" G. BALTADUONIENė ir I. NORMANTAITE rodo lankytojams kaip gaminami šiaudinukai Kalėdų eglutei

RAŠO IŠ BRAZILIJOS

Gražiausias miestas ir jo lietuviai

STASYS VANCEVIČIUS

Buvusi Brazilijos valstybės sostinė Rio de Janeiro miestas yra vienas iš gražiausių pasaulyje. Galbūt jį kai kuriais atžvilgiais pralenkia senieji Europos miestai techniku sutvarkymu, gražiomis aikštėmis, dideliais gražiais namais bei miesto dalių architektūra. Rio de Janeiro taip pat neturi padanges remiančių dangoraižių, kaip Šiaurės Amerikos didieji miestai. Aukščiausi Rio de Janeiro miesto dangoraižiai nesiekia daugiau kaip 40 aukštų.

Tačiau nepaprastomis gamtos grožybėmis Rio de Janeiro miestas toli gražu pralenkia visus pasaulio miestus. Kas pirmą kartą aplankė šį išdidų, vietinę kalbą vadinamą „cidade maravilhosa“ miestą, niekad neužmirš jo gamtos grožybę, jo akį veriančios Guanabara įlankos, iš įvairių pusių supančios jūrų bangomis miestą. Norint pamatyti pačius gražiausius Rio de Janeiro miesto vaizdus, neužtenka juos stebėti iš uosto ar lėktuvo. Būtinai reikia aplankyti du didžiulius kalnus — Corcovado ir Pao de Assucar (Cukraus galvą). Corcovado yra 710 metrų aukščio nuo jūros lygio. Ant pačios viršūnės stovi iškilminga Kristaus statula — 30 metrų aukščio. Išskėtos Kristaus rankos, lyg laiminančios visą Rio de Janeiro miestą, yra 30 metrų pločio. Nakties metu šis didingas Kristaus paminklas yra apšviestas stipriais elektros prožektoriais ir yra matomas iš visų miesto pusių.

Į Corcovado kalną eina traukinėlis. Be to, yra asfaltuotas ir labai vingiuotas kelias automobiliams iki pačios kalno viršūnės. Pakilus į Corcovado kalną dienos metu, kai būna graži ir giedra diena, galima pamatyti pačius gražiausius gamtos ir miesto vaizdus. Kiek akys gali apėmėti ir užmatyti, į visas puses atsiveria pasakiški vaizdai. Nuo Corcovado kalno galima pastebėti pajūri supančius paplūdimius, nesuškaitomą daugybę gatvių, alėjų, šimtus tūkstančių žmogaus statytų dangoraižių, įvairiausių namų ir didžiausią visoje Pietų Amerikoje prieš keletis metų pastatytą tiltą per 14 kilometrų ilgį, kuris jungia Rio de Janeiro su Niteroy miestu kitoje pusėje Guanabaro įlankos. Nepaprastai įspūdingas vaizdas yra ne tik dienos metu, bet ir naktį: pakilus į Corcovado kalną galima stebėti milijonus elektros apšviestų Rio de Janeiro gatvių, alėjų ir bulvarų.

Aplankius Rio de Janeiro miestą, negalima užmiršti antrojo garsaus kalno Pao de Assucar. Šis kalnas yra žemės uždanga — tik 410 metrų nuo jūros lygio. Pakilę į šį kalną galima elektriniu keltu. Kadangi šis kalnas yra nepaprastai status, tai jį važiuoti automobiliu nėra jokios galimybės.

Kalbant apie Pao de Assucar kalną, prisimena man prieš daugelį metų papasakotas atsitikimas buvusio Rio de Janeiro lietuvių organizacijos „Vilnis“ pirmininko Jono Sauraičio (jau miręs). Rio de Janeiro mieste gyvenęs labai šykštus vokiečių imigrantas, kuris labai norėjo užlipti į

Pao de Assucar kalną, bet nenorėjo mokėti tuo metu veikusio keltuvo tarifo — 8 milrejus. Nutarė lipti į kalną savo jėgomis. Iš vienos pusės, kur kalnas nebuvo labai status, pradėjo kopti. Per 6 valandas šiaip taip užlipo. Buvo tiek išvaręs ir suprakaitavęs, kad tuoju puolė į ten esantį barą, kur išgėrė net 4 bonkas alaus. Alus kainavo trigubai brangiau, negu mieste. Apmokėjęs sąskaitą, jau nesiryžo jokių būdu leistis nuo kalno žemyn. Tokiu būdu turėjo apmokėti 8 milrejus už keltuvo nusileidimą žemyn. Šykštuolis vokiečiai turėjo daug didesnes išlaidas, negu buvo numatęs.

Pao de Assucar kalnas, žiūrint nuo jo viršaus į Rio de Janeiro miestą, neatveria tiek daug gražiausių vaizdų, kaip iš Corcovado kalno, tačiau ne vienas turistai nepalieka jo neaplankęs.

Lietuviai

Trumpais bruožais apibūdinęs Rio de Janeiro miestą, buvusią Brazilijos valstybės sostinę, papasakosiu apie Rio de Janeiro lietuvius.

Didžiausia lietuvių kolonija Brazilijoje yra Sao Paulo mieste. Antroji savo didumu yra Rio de Janeiro, kuri yra nepalyginamai mažesnė. Neturime tikslesnių žinių, kiek lietuvių gyvena Rio mieste. Atrodo, kad tiek anksčiau, tiek dabar lietuvių skaičius sukasi apie 1000.

Pirmieji lietuviai Rio de Janeiro mieste apsigyveno apie 1926 metus. Anksčiau gal tik vienas, kitas lietuvis buvo čia apsigyvenęs.

Masinė emigracija iš Lietuvos į Braziliją vyko 1926-1930 m. Oficialiais statistikos duomenimis per tą laikotarpį Santos uoste išlipo 23.647 lietuviai, o Rio de Janeiro uoste — vos 24.

Pirmoji lietuvių organizacija buvo įsteigta 1934 m. Tai Lietuvių Brazilijos Sąjunga „Vilnis“. Pirmasis jos susirinkimas įvyko 1934 m. vasario 16 dieną. Jos iniciatoriais buvo Petras Jonušis, Jonas Ramanauskas, Juozas Ramanauskas, Jonas Saurasaitis, Pranas Zieziis ir Antanas Girmius. Visi jie jau yra mirę.

Lietuvių Brazilijos Sąjunga „Vilnis“ Brazilijai veikė keletis metų iki II-jo pasaulinio karo. Tada buvo uždaryta. „Vilnis“ organizacija visą laiką palaikė artimus ir gerus santykius su Sao Paulo mieste veikiančiomis organizacijomis, ypač su Lietuvių Sąjunga Brazilijoje Sao Paulo mieste. 1935 m., kai Draugija Užsienio Lietuviams Remti organizavo pirmąjį pasaulio lietuvių kongresą laikinoje Lietuvos sostinėje Kaune, man taip pat teko atstovauti Lietuvių Sąjungai Brazilijoje ir Lietuvių Brazilijos Sąjungai „Vilnis“.

„Vilnis“ Sąjunga gražiai veikė prieškariniu laiku, kai į Rio de Janeiro atvyko ir čia apsigyveno kun. Juozas Janilionis. Jis visą laiką buvo tos organizacijos globėjas ir rams-tis. Prieš pat karą kun. Janilionio iniciatyva ir pastangomis buvo išleistas gražus metraštis, pavadintas „Tautos vilnis“. Šis metraštis buvo išleistas Lietuvos nepriklausomybės 22 metų sukakties paminėti. Metraštis buvo išleistas ir atspausdintas Sao Pau-

Mažlietuvių pareiškimas

Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimo, įvykusio 1983 metų liepos mėn. 4-5 dienomis Tautiniuose lietuvių namuose Čikagoje, Illinois,

REZOLIUCIJA

Mes, Mažosios Lietuvos lietuviai iš Š. Amerikos, Europos, Australijos ir kitų vietovių susibūrę Čikagoje Tautiniuose lietuvių namuose bendrame suvažiavime aptarti toli likusios Tėvynės tragiškos padėties ir jos likiminių reikalų, o taipgi savosios organizacinės veiklos laisvajame pasaulyje, su meile ir skausmu prisimename:

— Mūsų drąsios genties prūsų baisias apsigynimo kovas, vykusias prieš 700 metų ir trukusias be paliovos iki šių dienų, gentis liko sunaikinta neįlygioje kovoje prieš kryžiuočių planingai vykdomą tautžudystę.

— Baisųjį visuotinį marą, sunaikinusių didelę Mažosios Lietuvos gyventojų dalį, nusiaubtą švedų karų ir juos sekusių badmečių.

— Mažosios Lietuvos lietuvių ilgų šimtmečių ryžtingas pastangas išsilaikyti savoje žemėje, puoselėjant kalbinius ir kultūrinius tautos lobius, sunkiose aplinkybėse apjungiančius visus lietuvininkus laiko ir įvykių tėkmėje.

— 150 metų sukaktį nuo pirmosios periodinės spaudos lietuvių kalba pasirodymo Mažajoje Lietuvoje; 100 metų sukaktį nuo Ragainėje ir Tilžėje spausdintos „Aušros“, visai lietuvių tautai atskleidusios naują tautinio supratimo gaidynę, brandinusią nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo mintį.

Šešėlis Viktoro Hugo gyvenime

V. KAVALIŪNAS

Viktoras Hugo — vienas pačių didžiųjų Prancūzijos rašytojų, savo kūryba toli perėjęs gimtojo krašto ribas, pasižymėjęs visuose literatūrinių veiklų žanruose — lyrikoje, romane, dramoje ir ypač susijęs su prancūziškuoju romanizmu. Gerai jis buvo žinomas ir laisvoje Lietuvoje, kur jo kūryba buvo nagrinėjama ne tikai mūsų universitete, bet ir gimnazijose. O ir gerokas jo kūrinijai plūstas buvo išverstas į lietuvių kalbą.

Idomus ir nuotykingas buvo V. Hugo gyvenimas. Gimęs Napoleono armijos generolo šeimoje, gyvenęs kurį laiką su tėvu Ispanijoje, Italijoje ir kitur, anksti pradėjo kurti. Tebūdama keliolikos metų, dalyvauja jis Prancūzų Akademijos skelbiamuose literatūros konkursuose ir kartais juos laimi. Pradžioje konkursų skelbėjai net buvo pyktelėję — manė, kad kažkas norįs iš jų pasijuokti. Argi galįs koks keliolikametis ką nors rimto sukurti?

Io mieste kaip priedas tuo metu Sao Paulo mieste ėjusio savitraščio „Lietuvius“.

Po karo Rio de Janeiro veikla žymiai susilpnėjo. Nemažą buvusių lietuvių veiklę skaičius išmirė. Šiuo metu Rio de Janeiro lietuviai neturi jokios organizacijos. Brazilijos Lietuvių Bendruomenės įgaliotiniu šiuo metu yra dr. A. Gaulia, kuris palaiko santykius su Sao Paulo lietuvių kolonija.

— 65 metų sukaktį Tilžės akto, 1918 metų lapkričio 30 dieną paskelbusio visos Prūsų arba Mažosios Lietuvos įsijungimą į bendrą nepriklausomą Lietuvos valstybę; Tilžės akto pasekmė buvo Klaipėdos krašto išsivadavimas.

Mažosios Lietuvos lietuvių sąskrydžio laisvajame pasaulyje dalyviai skaudžiai pergyvena tragišką Tėvynės netekimą. Imperialistinė Sovietų Rusijos okupacija sunaikino lietuvių tautos ainių gyvenimą, besitęsusių tūkstančius metų Baltijos jūros, Nemuno, Pregeliaus ir Vyslos erdvėje. Jos gyventojai išžudyti, ištremti Sibire arba išblaškyti toli nuo gimtinės — Vokietijoje, Amerikoje, Australijoje ir kituose pasaulio kraštuose. Tačiau, nežiūrint kur gyvenimo aplinkybių nublokšti begventumėm, mums tėviškė niekuomet nepaliks visų apleista. Joje amžiams neatskiriamai pasilieka dalis visos tautos istorijos ir to lietuviško krašto gyvenimo apraiškos. Ten visuomet pasilieka su tėviškės žeme neatskiriamai susijungę jos laisvės kovotojai, kultūrinių darbuotojų ir lietuvių bės puoselėtojų kapai, kurie iškalbingai bylos ateities kartoms. Jie įpareigoja, ypač mus visus laisvajame pasaulyje, tęsti senųjų prūsų ir lietuvių dvasinį palikimą — nenuilstamai kovoti ir skelbti pasauliui, kad tai yra mūsų tautos žemė ir kad ji turi grįžti į bendrą naujai prisikelsiančią, nepriklausomą Lietuvos valstybę.

M. Brakas,

MLR Sąjūdžio pirmininkas

K. Kikutis,

MLRS suvažiavimo

pirmininkas

Saulės, šviesos ir šilimos šio didžiojo rašytojo gyvenime buvo neperdaugiausia. Žymus to meto literatūros kritikas ir artimas jo draugas Saint-Beuve intymiai įspainiojo ir Hugo šeimai ir aptemdė jos laimės dienas.

Giliu skausmu V. Hugo gyvenimą ir kūrybą persmelkė tragiška jo mylimos dukters Leopoldinos mirtis — ji drauge su savo vyrų nuskindavo Senoje. Nuo to momento jis paskėsta visą jo būtybę apėmusiame skausme ir savo mintimis bei siela daugiau gyvena su Leopoldina negu su gyvaisiais. Šis didysis tėvo skausmas pagimdė vieną iš pačių gražiausių jo kūrinių — lyrikos šedevrą „Kontempliacijas“ (Contemplations). Sunku buvo mylinčiai ir kenčiančiai tėvo sielai prileisti, kad jos jau nebėra, kad ji galėjo jį palikti.

Ir štai kone po šimto metų nuo šio didžiojo rašytojo mirties iškyla jo praėities gyvenimo horizonte juodas šešėlis — Viktoras Hugo nesąs generolo Leopoldo Hugo sūnus, o slapto jo motinos mylimojo La Horie.

Tai įrodinėja ir teigia prancūzų rašytoja Genevieve Dormann neseniai pasirodžiusioje savo knygoje „Sophijos Trebuchet roman“ (Le roman de Sophie Trebuchet). Ši rašytoja trejus metus pašventusi šiam V. Hugo motinos slapto romano su La Hortie tyrinėjimui, išvažinėjusi ir išvaikščiojusi vietoves ir aplinką, kur V. Hugo motina gyvenusi ir net kur slėpusi savo mylimąjį.

Patys pagrindiniai jos teigimo momentai (tai ji atskleidžia savo pasakalėjime su „Paris Match“ korespondentu): jos moteriškoji intuicija, Viktoro Hugo ir La Horie senelio panašumas. Jie tarytum du vandens lašai: „comme deux gouttes d'eau“. O La Horie senelio fotografiją ji pati mačiusi.

Korespondento paklausta, ar ji nebijanti V. Hugo palikuonių, rašytoja atsakė:

— Tegu jie įrodo, kad Viktoras Hugo nėra La Horie sūnus.

Tai, žinoma, net ir sutinkant su G. Dormann teigimu, kad La Horie yra V. Hugo tėvas, nemažina jo rašytojo garbės. Tačiau juodas šešėlis, iškylęs jo praėities gyvenimo horizonte, neįaukiai plūduriuos praėjusio laiko bangose.

Po evangelikų liuteronų iškilmės Toronte, kurioje čikagietis kun. ANSAS TRAKIS buvo įšventintas vyskupu prezidentu 1983.XII.4. Iš kairės: kun. E. HAHN, kun. A. LORCH — rytinės Kanados liuteronų vyskupo pavaduotojas, latvių arkiv. A. LŪSIS, vysk. A. TRAKIS, kun. P. DILYS, dalyvavę šventinimo iškilmėje

Dvikalbiškumas Lietuvoje ir išeivijoje

Lietuvių kalbai Lietuvoje sudaro grėsmę rusų kalba, išeivijoje — kitos kalbos. Tai paskaita, skaityta V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese 1983.VII.13

AUGIS LIEPA

Lietuviai visame pasaulyje dar niekada nebuvo taip arti pilno dvikalbiškumo, kaip dabar. Lietuvoje beveik visi moka lietuvių ir rusų kalbas, o išeivijoje lietuvių ir gyvenamojo krašto kalbą: anglų, vokiečių, ispanų, portugalų, prancūzų. Istoriniu požiūriu tai gana naujas ir unikalus reiškinys, kad visi tautos atstovai moka ir vartoja bent dvi kalbas. Kokią įtaką mūsų kalbai, mąstymui, kultūrai ir apylamai mūsų tautos likimui turi dvikalbiškumas?

Okupuotoje Lietuvoje

Kalbėdamas apie padėtį Lietuvoje, pirmiausia norėčiau išryškinti tas priežastis, kurios verčia lietuvius tapti dvikalbiais, t.y. mokytis ir vartoti rusų kalbą šalia lietuvių kalbos.

Jau daug metų Lietuvos mokyklose įvestas visuotinis rusų kalbos mokymas. Visi vaikai anksčiau pradėdavo jos mokytis antroje pradžios mokyklos klasėje. Pastaraisiais metais, po Taškento konferencijos nutarimų dėl rusų kalbos mokymo sustiprinimo nerusiškai kalbančiose respublikose, vaikams pradėti mokytis rusiškai dar vaikų darželyje, nuo 5 metų amžiaus.

Čia norėčiau pastebėti, kad valdžios politika šiuo atžvilgiu yra gudriai prisidėjusi laisvės skraiste. Formaliai rusų kalbos mokymasis mokyklose yra savanoriškas, kaip ir lietuvių kalbos mokymasis Lietuvoje esančiose rusiškose mokyklose. Faktiškai gi, jeigu rusas gali atsakyti mokytis lietuvių kalbos be jokių tolesnių pasekmių, lietuvis taip lengvai atsakyti mokytis rusų kalbos negali. Mokytojų kolektyvas padarys viską prie to neprileisti. Man yra tekę tai patirti and savo kailio. Taigi, faktiškai čia negali būti kalbos apie laisvanoriškumą, tai tik fiktyvus laisvanoriškumas.

Į didesnius Lietuvos miestus privažiavo daugybę rusų, ir jų kalba dabar girdima kiekviename žingsnyje: įstaigose, krautuvėse, visuomeniniame transporte, kieme, sporto treniruotėse. Ypač tai jaučiamą Vilniuje, kur mažiau kaip 50% gyventojų yra lietuviai. Pavyzdžiui, važiuodamas troleibusu po darbo retai kada išgirsi lietuvių kalbą, ypač kai važiuoji pro rajonus, kur yra didelės gamyklos. Ten dauguma darbininkų — rusai.

Kas dieną susiduriant su rusų kalba, dažnai ją tenka ir panaudoti. Didelė dalis lietuvių krautuvėse, nežinodami kokios tautybės yra pardavėja, kreipiasi rusiškai. Atseit, taip saugiau ir patogiau — nereikės kartoti prašymo, jeigu pardavėja lietuviškai nesupranta.

Yra žmonių, kurie visada kreipiasi tik lietuviškai ir, netgi gavę rusišką atsakymą, toliau kalba tik lietuviškai. (Beje, tas rimtesnį problemą jiems nesudaro, nes dauguma rusų Lietuvoje lietuviškai puikiai supranta ir net gali kalbėti, tik nenori.) Deja, tokių principingų lietuvių yra mažuma.

Vyrams privaloma karinė

tarnyba neišvengiamai priveda prie rusų kalbos vartojimo. Karinio parengimo pamokos prasideda dar vyresnės gimnazijos klasėse, o po to tęsiasi eilę metų ir pagrindinės Lietuvos augstosiose mokyklose. Čia visi užsiėmimai pravedami tik rusiškai.

Geras rusų kalbos mokėjimas reikalingas ir augstosios mokykloje, ypač tiksluosiuose moksluose. Dauguma geresnių vadovėlių, mokslinių straipsnių, laboratorinių darbų aprašymų yra išleista Rusijoje ir į lietuvių kalbą neišverčiama. Nemažą įtaką plačiam rusų kalbos vartojimui turi tas faktas, kad Lietuvoje gyvenantys rusai ir lenkai dažniausiai nenori kalbėti lietuviškai. Dėl to mišrioji kompanija dažniausiai kalbama rusiškai.

* * *

Nežiūrint nuolatinio rusų kalbos vartojimo plitimo, iki 1979 m. Lietuvoje padėtis šiuo atžvilgiu nebuvo bloga. Rusų kalba lietuviams tebuvo ta antrąja, daug rečiau vartojama kalba. Labai norint, jos vartojimą buvo įmanoma sumažinti iki minimumo. 1979 m. gegužės mėnesį Taškente įvyko visąsąjunginė švietimo darbuotojų konferencija tema: „Rusų kalba — TSRS tautų draugystės ir bendradarbiavimo kalba“. Šios konferencijos nutarimai yra slapti ir, kiek man žinoma, Vakarų nepasiekė, bet yra žinomi kaikiuriose rusų kalbos mokymasis mokyklose. Jie signalizuoja, kad ši konferencija yra p o s ū k i s Sov. Sąjungos nacionalinėje politikoje, posūkis į asimiliaciją, rusų kalbos kaip pagrindinės kalbos vartojimą, gimtąją kalbą nustumiant į antrą planą. Štai kaip kuriose tos konferencijos pasiūlymai:

1. Įvesti kaikiurių dalykų mokyklų augštesnėse klasėse dėstymą rusų kalba, o kaikiur net dėstyti rusų kalbą vietoj kaikiurių pasirinktinių dalykų.
2. Augstosiose mokyklose visuomeninius mokslus dėstyti rusų kalba, visai skatinti kursinių ir diplominių darbų rašymą rusiškai.
3. Diferencijuoti kvalifikacijos kėlimą kursų klausytojams pagal rusų kalbos mokėjimo laipsnį.
4. Įvesti rusų kalbos mokymą nerusų vaikų darželiuose.
5. Mišriuose vaikų darželiuose palaipsniui vis daugiau vartoti rusų kalbą.
6. Darželiuose ir už jų, t.y. šeimoje, raginti tėvus vartoti rusų kalbą, ypač kalbant su vaikais.

Pastarieji punktai, liečiantys jauniausiuosius, ypač pavojingi. Mišrių vaikų darželių ir mokyklų (rusų ir lietuvių kartu) steigimas ir plėtimas tai pats tikriausias kelias į nutautėjimą, nes smūgis nukreipiamas prieš vaikus — silpniausią tautos grandį, beginklę, dar nesupėjusią užsigrūdinti.

* * *

Dvikalbiškumo paplitimas įvairiose Lietuvos dalyse nevienodas. Rusų kalbos vartojimas yra platesnis tose vietovėse, kur gyvena didesnis skaičius rusų — dideliuose miestuose. Reikia pabrėžti, kad šiuo atžvilgiu mūsų sostinė Vilnius ypatingai išsiskiria, netgi lyginant su kitais dides-

niais miestais. Kaimų ir mažesnių miestelių gyventojai rusiškai kalba žymiai prasčiau, nes kasdieniniame gyvenime rečiau susiduria su ta kalba, o kaimo mokyklose mokymo lygis neaugstas. Iš provincijos atvykęs jaunuimas pradėjęs studijuoti kokio nors Vilniaus ar Kauno augštojo mokyklų, dažnai turi didelių sunkumų su rusų kalba.

Dvikalbiškumo atžvilgiu lyginant Lietuvą su kitomis Baltijos respublikomis, galima pasakyti, kad mes esame kažkur viduryje tarp Estijos ir Latvijos. Susidariau įspūdį, kad Latvijoje rusų kalbos vartojimas yra dar platesnis, nes ten gyvena didesnis skaičius rusų, ypač Rygoje. Estijoje man būti neteko, bet iš kitų žmonių girdėjau, jog ten padėtis geresnė. Estai šiuo atžvilgiu labiau užsispyrę, negu latviai ar lietuviai, pabrėžtinai nevartoja rusų kalbos viešose vietose, krautuvėse, valgyklose, visuomeniniame transporte, praiviai labai nenoriai atsako į rusišką užklausimą arba specialiai duoda klaidingą informaciją. Aplaui, estai savo elgesiu labai stengiasi parodyti atvykėliams rusams savo nedraugiškumą ir net priešišumą, kad sudarytų jiems Estijoje kuo nemalonesnę atmosferą.

Rusų kalbos kasdieninis vartojimas turi nemažos įtakos šnekamajai lietuvių kalbai. Didelis procentas Lietuvos gyventojų, ypač jaunimo, savo kalboje vartoja daug rusicizmų (rusiškų žodžių su pridėtom lietuviškom galūnėmis); plačiai paplitusios kaikiuros lietuvių kalbai nebūdingos rusiškos sakinių konstrukcijos, kiekviename žingsnyje girdimi rusiški keiksmažodžiai, įmaišyti į lietuvių kalbą. Reikia pasakyti, kad pastaroji tendencija kaimas nē kiek neatsilieka, o kartais net ir pralenkia miestą.

Sąmoningasis jaunuimas, suvokęs kalbos užteršimo pavojų, stengiasi to žalingo įpročio atsikratyti. Pastebėję rusicizmą draugo ar draugės šnekoje, vieni kitiems duoda pastabas. Kartais būrelis bičiulių net susitaria dėl baismės už rusišką žodžio pavartojimą (pvz. „duoda grūšią“ į galvą). Žinoma, norėtusi, kad tas sąmoningumas neišnyktų, o stiprėtų. Lietuvai dar gali jo labai prireikti.

* * *
(Bus daugiau)

Sniegulės

Sniegulės, baltutėlės —
Kaip pūkai,
Žiemos pirmosios jės gėlės —
Džiaugsmas ir juokai.

Kas man nutūpė ant veido?
Ar matai?
Vienos žemėn nusileido,
Kitos dar aukštai.

Ant rankovių, ant alkūnių
Ai, kiek daug —
Jų galybės begalinės . . .
Pažiūrėk, palauk!

(Nežinomo autoriaus)

Toronto lietuvių solistai ir muzikai, atlikę koncertinę programą a. a. J. R. SIMANAVIČIAUS pagarbtuvėse Priskėlimo parapijos salėje 1983.XII.4. Iš kairės: A. Pakalniškys, S. Žiemelė, J. Sriubiskienė, L. Marcinkutė, V. Paulionienė; II eilėje: A. Paulionis, R. Strimaitis, St. Gailevičius, A. Simanavičius, J. Govėdas, V. Verikaitis. Koncertą surengė radijo programos „Tėvynės prisiminimai“ rėmėjų būrelis

Nuotr. B. Tarvydo

“Beragio ožio metai”

Naujasis Kazimiero Barėno romanas kito recenzento akimis

PR. NAUJOKAITIS

Anglijoje gyvenęs rašytojas Kazimieras Barėnas 1969 m. išleisdo keistoką pavadintą romaną “Tūboto gaidžio metai”. O štai dabar 1982 m. data turime antrą panašų romaną “Beragio ožio metai”. Abu kūrinių stipriai susiliečia vienas su kitu. Pirmasis romanas vaizdavo I D. karo vokiečių okupaciją Rytų Lietuvoje, antrasis — net kello-liką tų pačių veikėjų perkelia į savo puslapius ir vaizduoja daugiausia nepriklausomos Lietuvos kūrėjų ir pagaliau nuveda iki bolševikmečio 1940-41 m.

Tai buitinis realistinis romanas, vaizduojantis Lietuvos varguomenę nepriklausomybės pradžioje. “Tūboto gaidžio metuose” aktyviai pasireiškė apskrūs Gasiūnų pie- muo Ignacas Kauspėdas ir čia yra vienas centrinių veikėjų.

Kampininkai Kauspėdai su dideliu būriu mažamečių vaikų skurdžiai gyvena. Tėvas dirba padiniu darbininku pas stambius kaimynus ūkininkus darbymečių metu ir yra atlyginamas javais, bulvėmis bei kitais maisto gaminiams, bet jiems visada sunku suvesti galą su galu.

Ignacui pas Gasiūnus visai neblogai sekasi, nes jis sugebejo įsisteigti pačiam šeimininkui Gasiūnui, kuris rūpinasi tik savo sarčiu, jo nuo vokiečių išsaugojimu. Lietuvai kuriantis, Gasiūnas išjoja ant savo mylimo sarčio į Lietuvos kariuomenę savanoriu, o Ignacas ilgai negali apsispręsti, ar eiti su savanoriais, ar su bolševikuojančiais kairiaisiais.

Dėl laiku neatidūto ganyklose rasto šautuvo Ignacas patenka į Kirkilų miesto daboklę ir ten išbūva visą mėnesį, dirbdamas visokių jam pavedamus darbus. Net nuteisia jį ne koks nors teisėjas, bet gerai net lietuviškai nemokąs saugumietis, kratos metu pasiglemžęs į kišenę Gasiūnienės saugomus rusiškus auksinius rublius, kurių išvykdamas Gasiūnas paliko net 45. Tai tokia vietinė valdžia teta susikūrusi — jį jaučiasis visagalė. Jau geresnis, inteligentiškesnis yra apskrities teismo tardytojas, o visai tvarkingas yra Gulbinų miesto teismas, kuris Ignacą šaukia tik liudininku ir kalėjimu nuteisia tik du bolševikams tarnaujančius komisarų, įrodinėjančius po kaimus ir iš ūkininkų per prievartą lupančius visokias dar per karą išsaugotas gėrybes. Ignacas džiaugiasi, kad yra laisvas ir nieku neapkalbtas, nors ir buvo susirinkime klėtyje, kai buvo renkamas komunistinis komitetas.

Tačiau tuojau iškyla naujas rūpestis — darbo problema. Gasiūnai jį laiko savu žmogumi, nenorėtų paleisti, bet už darbą jie tegali mokėti tik gaminius, o seniesiems kampininkams Kauspėdams reikia pinigų. Jie iš valdžios gavo 2 ha žemės, bet įsikūrimui negavo paskolos. O pinigų galima uždirbti tik mieste. Dėlto Ignacas atsiduria Gulbinų mieste. Ten susitinka bolševikinių būrių organizatorių Sabakonį, teisme išgelbėtą sumanių Ignaco liudininku. Sabakonį laikinai priima Ignacą pas save gyventi per pažįstamus parūpina darbą Goldbergo malūne — nešioti laip- tais į antrą augštą grūdų maišus, o žemyn — miltų maišus.

Prie tokio sunkaus darbo Ignacas greitai pripranta, bet kartą parpuola ant laip- tų ir skaudžiai susižeidžia kelia. Po šešių savaitių ligos jis prievaidzdos Golumboko atleidi- ziamas iš darbo be jokios kompensacijos.

Kurį laiką per darbymečius Ignacas gauna padirbių pas padorų ūkininką Urbą. Už darbą gausiai atlyginamas gaminiams, bet tos visos gėrybės nukeliauja pas Sabakonį — tariamą Ignaco globėją ir geradarį. Net stiklinėle medaus jis pirmasis užsitema ant švie- zios atvežtos duonos. Sabako- nis moka skaičiuoti nuomą ir pragyvenimą — Ignaco skolas, kai šis buvo be darbo.

Sabakonis yra proletaras, mokąs dangstyti kilnos kovos šūkiams, bet išnaudojantis vargšus, kaip ir niekadėjais skelbiamu turtuoliai. Ignacas netrukus to paties Sabakonio įtaisomas mokytis amato pas girtuoklį Valentiną Ragaišį. Nuo tada ir persikelia gyventi pas Ragaišienę. Ši darbšti ir tvarkinga moteris, pragyvenanti iš skal- bimo klebonijoje ir prieglau- doje, iš gimnazistų laikymo savo skurdžiame (net nuomo- jamame) namelyje.

Ragaišienė yra viena teigia- mųjų romano personažų. Ji ne- sugeba suvaldyti savo girtuok- lio vyro, dirbančio plytinėje ir net negyvenančio namuose, nesugeba sutvarkyti ir į tėvą atsigimusių sūnų batišiuo, turinčių miklius nagus, mokan- čius ne tik sutaisyti, bet ir naujus batus pasiūti, savitais giliais grojančio šaulių orke- strėlyje. Ir Ignacas pas jį iš- moka tik skaldyti medines vineles, prisiūti lopą ir pa- kalti puspadačius, bet tikro amato neišmoka.

Valentiną ir gyvenimą bai- gia, kaip tikras valkata girtuoklis, sušalęs naktį atsirė- pę į mūrinę šventovės sieną. Tačiau motina, nors neturi tuo metu pinigų sumokėti nuo- mos už trobelę ir tvartą kar- vei, bet sūnų palaidoja kriš- čioniškai — su visomis apeigo- mis. Su nuomininku ji rasianti būdą susitvarkyti, o su miru- siu sūnumi matosi paskutinį kartą.

Ir savo globojamus moki- nius — Lionginą Karalevičių, kuris pragyvena versdamasis privačiomis pamokomis, ir vėliau kitus (turtingesnius) gimnazistus Ragaišienė globo- ja kaip tikra motina. Ji pa- gelbsti ir Ignacui, kai tas ne- turi darbo: maitina jį ir laiko kambaryje, nelupdama prisip- syrusi skolas. Pagelbsti ir besislapstančiam. Tai ne Saba- konio tipo vargšė moteris — sąžininga ir geraširdė.

Laisvalaikiu Ignacas net mo- kytis pradeda. Jam nemoka- mai padeda ten pat gyvenąs gimnazistas Lionginas Karale- vičius, taip pat, priklausąs prie neturtingųjų, nes iš ne- turtingų tėvų kaimiečių jis mažai ką gauna. Lionginas turi savo pažįstus ir visuomeninę santvarką, nekėnčia išnaudo- tojų ir skriaudėjų turtuolių, bet su Sabakonio gauja jis nesusideda.

Ignacas laikinai gauna sun- kų darbą lentpjūvėje (kol iš- gis susižeidęs darbininkas). Kantriai raiciuoja medžius, nešioja ant pečių lentas. Tuo būdu išmoka skolas Ragaišie- nei.

Pagijusiam darbininkui su- grįžus, Ignacas vėl bedarbis. Turgaus dienomis su įgudu- siu malkakirčiu senuku vaikš- čioja po malkų turgų ir skaldo malkas. Reumatizmu besi- skundžias senukas sugeba tik pjūklą traukti, o pagalių skaldy- mas ir jų krovimas į dailias rietuves tenka stiprioms Ig- naco rankoms. Vaikinas nesi- skundžia darbo sunkumu, tik truputį paniurna patydomis, kad atlyginimo gauna tik treč- dalį, mat kitas trečdalis ten- ka senajam malkakirčiui už jo kirvį ir pjūklą. Ir varguo- menėje netrūksta silpnėsiojo išnaudojtojų.

Ignaco gyvenimas žymiai pa- gerėja, kai seno pažįstamo mo- kytojo Akelio malone gauna gimnazijos sargo vietą. Čia ir darbas nepersunkus, ir ūkve- dys Indrilūnas yra žmoniškas, nepriekabaus būdo, čia ir bendradarbis pirmasis gim- nazijos sargas Marčiūška yra draugiškas, sugyvenamas. Tik pažįstamas saugumietis kar- jeristas be reikalo įskundžia Ignacą už jo seną bičiulystę su komunistuojančiaisiais, bet mokytojas Akelis ir Indrilūnas išgelbsti jį ir iš šios nelaimės.

Toliau romano puslapiuose matome Ignaco draugystę su Marčiūškos dukterimi, tėvo norą Ignacą turėti savo žentū, bet toji išteka už girtuoklio Stapulionio, ir abiejų sargų gimninių santykių sunyksta. Marčiūška vėliau tampa net sovietiniu skundiku, nepati- kimu žmogumi, ypač kai Ig- nacas perėmė gimnazijos ūk- vedžio pareigas vietoje Indrilūno, kuris pats iš tos vie- tos pasitraukė.

Ignacas gegužinėje susipa- žįsta su seno laiškanešio Jara-

mino dukterimi Monika — švel- naus būdo, gražia mergaite. Jis išlaiko gimnazijos bai- gimo egzaminus, dar dvejus me- tus lanko sąskaitybės kursus ir tampa visai tinkamu gim- nazijos ūkvedžiu. Namuose gimsta Mindaugėlis — labai malonus berniukas. O Gailiuo- se, Ignaco tėviškėje, beveik nieko seno nebeliko. Tėvas buvo seniau miręs, mirė ir mo- tina, įsiviešpatavo žentas — buvęs senbernis Kazlas, kuris vedė Ignaco seserį Stasiūnę (nors ir su vaiku, gautu iš turtuolio Gailiaus sūnaus, bet vedusio turtingą marčią).

Vargšo Ignaco gyvenimas jau buvo pakrypęs į laimingą pusę, kai vėl naujos nelaimės užgriuvo Lietuvą: sovietų ulti- matumas ir su raudonomis žvaigždėmis riedą tankai. Nors Ignacas ir jo šeima į jokią po- litiką nesikišo — buvo tylus ir atsargus, bet jo žmona su Min- daugėliu ir uošviu buvo preki- niu vagonu išstremta į Sibirą — be teismo ir jokio kaltės įro- dymo. Ignacas, vienos mokyto- jų perspėtas, suskubo pasi- slėpti ir išsislapstė, kol vo- kiečių lėktuvai pradėjo bom- barduoti Gulbinų orauostį.

Karo pradžia ir užbaigimas romanas. Tai lyg mecha- niškas užbaigimas, laukias dar tolimesnių įvykių rutuliojimo.

Romanas parašytas ramiu, epiniu tonu. Rodoma labai plati gyvenimo panorama. Po I D. karo bolševikų gaujas iš Lietuvos išvyjus, Kaune, žinoma, buvo centrinė val- džia, bet mažuose provincio- jos miestuose ir miesteliuose lyg ir nebuvo tikros val- džios (bent pradžioje). Dėlto atsiranda savivalavimo, mi- nios teismo, neteisinių baus- mių. Didžiažemiai ūkininkai yra turtingi, moka tvarkytis, gerinti gyvulių veislę. Žo- džiai, stambesnioji ūkininki- ja yra pažangi ir sparciai tur- tėja. Varguomenės sunkiau pra- simuša į šviesesnį gyvenimą.

Daug padeda mokslas, dėlto jaunimas ir veržė veržiasi į mokslą. Vienus sugeba leisti į mokslo tėvai, kiti jau- nuoliai patys uždarbiauja, mokosi, laiko egzaminus. Moraliniu atžvilgiu romane daug gerų žmonių: gerašir- džių ūkininkų ir skurdžių besiveržiančių vargšų, bet tikrų niekšų, sukčių beveik nematyti. Tik tas komunistų pogrindžio veikėjas Sabako- nis (prastas siuvėjas) yra kiti išnaudojtojas ir karje- ristas. Jo sūnus tuojau užsi- velka enkavedisto unifor- mą, o pats tėvas važinėja sunkvežimiais, suiminėdamas nekaltus žmones ir juos trem- damas į Sibirą. Turtuoliai žy- dai, skriaudę darbininkus, prie sovietinės valdžios pa- sidaro nacionalizuotų įmonių komisarais, nes nepriklaus- mybės laikais buvo slapsti MOPRO rėmėjai. Pagrindinis veikėjas Ignacas subręsta rim- tu žmogumi ir visai nutolsta nuo Sabakonio gaujos.

Romanas parašytas gyvu, gražiu sakiniu, sodria augš- taičių kalba, bet be ryškesnių tarmiškumų. Tokios plačios apimties romanas, kaip “Be- ragio ožio metai”, žymiai pra- turtina mūsų literatūrą ir originalia tematika, ir gausy- be gyvų, psichologiškai tikrų žmonių. Varguomenės toks platus išsiliejimas į nepriklaus- mos Lietuvos ekonominį, vi- suomeninį ir kultūrinį gyve- nimą romane yra vaizdžiai pa- rodytas. Tai kažkas nauja mū- sų literatūroje. Tas beragis ožys Ignacas skaitytąją pa- traukia ir palankiai nutei- kia. Pageidautina, kad dar vie- name tome autorius Ignacą parodytų ožiu su ragais, at- kištais prieš barbarus atėjū- nus iš Rytų.

Kazimieras Barėnas, BERA- GIO OŽIO METAI. Romanas. Išleido “Atėitis” 1982 m. Vir- šelį nupiešė dail. Danguolė Stončiūtė-Kuolienė. Knyga turi 558 psl. Kaina — \$12.

Atsiųsta paminėti
G. K. Chestertonas, TOMAS AK- VINIETIS FILOSOFAS. V. Bagda- navičiaus vertimas. Atspaudas iš “Draugo”. Čikaga 1983 m., 80 psl.

1984 KALENDORIUS — LITHUA- NIAN CALENDAR. Išleido Prisi- kėlimo parapijos ekonominė sek- cija Toronto. Paruošė Stasys Pra- kapis. Tiražas — 3000 egz., 208 psl. (knygos formato). Kaina nepa- žymėta.

VINCAS ČEČYS Klevelande įteikia “Grandinėlei” \$1000, paremdamas jos kelionę Romon į šv. Kazimiero šventę 1984 m. Čeki priima D. STANIS- KYTĖ, dešinėje — “Grandinės” vadovas L. SAGYS V. Bacevičius

Dabarties gyvenimo scenoje

Auksiniai rėmai

Č. SENKEVIČIUS

Pakyla sidabrinis dang- tis. Tušintos versienos kvapas nusileidžia ant Česlovo Janušo jūros, kurios paukuositi rėmai atbaigia valgomąjo puošnumą ir prabangą.

— Prašom... kol dar neatau- šo... prašom, — pakviečia šei- mininkė svečius. Per rankas keliauja bulvės, karštos dar- žovės, padažas, mėsa. Skanu. Sotu. Linksma. Šiapus auksini- ūmų rėmų ilgakojai smėlio švil- pikai ir viena pensininkė žu- vėdra įjėsko vabalėlių. Skanu. Sotu. Linksma.

Saulėlydis išmargina jūrą, kuri dreba kaip milžiniškas epušės lapas.

— Prašom daugiau, nesivar- žykite, — ragina šeimininkė mane. Jaučiuosi svetimas. Iš toli atvykęs. O jie visi savi pajūrio gyventojai. Juos jungia sidabrinis dangtis ir pa- auksuoti rėmai. Oi, kiek daug įdomių diskusijų ir paaiškinimų apie indus, baldus, namus ir žuvis... Bet jie visi labai geri žmonės, ir aš galvoju — negi todėl, kad jie lietuviai? Ar nėra geresnių už mus? Gal ir yra, bet kas iš to — jie ne mūsų. Jie nežino, kur teka Mū- ša, jie nežino, kad Lietuva buvo didelė valstybė.

Pokalbin išįterpiu tose vie- tose, kur prisimenam Lietuvą. Iš kurio gi krašto esąs?... O... ir ponias ten buvusi. Gal aš pažįstas tą ir tą?... Ne — tada būvau dar jaunas. Bet aš pažįstu aną, o ponias — ne. Kas jungia? Ak, tas kreiv- vas keliukas palei miestelį, du augsti šventovės bokštai, iš tolo per lygumas matomi. Juos visi atsimenam. Atsi- dūstame.

— Dar po 20 metų Lietuva bus surusinta, — tvirtai iš- taria ponias kaimynė, melynom blakstienom nudūrusi kaimy- ną.

— Tuo tai netikiu, — atsilie- pia paliestasis, — nuvažiuok, ponias, į Lietuvą ir pamatysi, koks ten jaunimas ir kokios nuotakos.

Kitoje stalo pusėje monolo- gai. Nuo saulės ir vyno įrau- dęs senukas aiškina savo kan- čios kelią.

— Mačiau, kad nieko gero ne- bus, sėdint vienoje vietoje. Išdrįsau, pardaviau namą, iš- važiauvau, pirkau kitą didesnę, paskui dar vieną, dar kitą, ta- da pavyko įsikabinti į viešbu- tį, na, ir kaip matote, per 30 metų, aciu Dievui, prasikū- riau. Dabar tik gyvenk ir no- rėk...

Pensininkę žuvėdrą pajūrio praeivis rado išitiesusią. Saulė kepino paširpusias plunks- nas. Smiltys lėkė į pražiody- tą snapą. Ilgakojis smėlio švil- pikas kantriai įjėskojo bangų išlieto maisto.

Šeimininkė ima pasakoti sa- vo gyvenimo istoriją ir dūsau- dama nubaigia:

— Reikėjo spausintis, taupyti. Niekas nedavė, o tik prašė. Vis aukų ir aukų: ir į namus lenda, ir prie šventovės su kvitų knygelem persekioja, kur nepasisuksi — tik duok ir duok. Jei būčiau išdalinus, šiandien nieko neturėčiau, o dabar padoriau gyvenų, kaip ir pridera šiame krašte.

— Dėl manęs taupei, dėl ma- nės niekam nieko nedavei, — staiga atsiliepė Raudonme- džio Stalas. Pritardama kam- pe palingavo molinė lempa, keramikės Živilės tautiniais ornamentais išraižyta ir da- žyta. Pasišiausė ir raudonas vilnonis kilimas, pastatė au- sis ir klausosi.

— Pirmininkas persiskyrė su

žmona, — praneša svečias gale stalo.

— Nieko naujo, — atsiliepia kaimynė, — čia Amerika, nie- kas dėl to nebesijaudina, tik, pasakysiu, man gaila pirminin- ko: toks puikus žmogus, ir kaip jis su tokia galėjo dar taip il- gai gyventi?

— Reta moteris čia priklaus- so nuo vyro malonės, — tvirtai iš- taria šeimininkė, — galima dar vyno?...

— Ačiū... bet pavyzdys ne- koks, o ir vaikai nukencia, — visą laiką tylėjęs akiniuotas storulis staiga pasipriešino.

Šlapiame pajūrio smėlyje ky- šo aštri sudaužytos bonkos šukės. Ar jai svarbu kuriam pra- eiviui įdurs basą koją? Būre- lis smėlio švilpiku ją aplen- kia. Ji blizga prieš saulę. Ji graži. Ji pavojinga.

— O ar girdėjote, kad Eliza- beth Taylor ištekojo jau už aštunto vyro?

— O tu dar vis su tuo pačiu, — priekaištuoja virš stalo ka- bantis sietynas “Made in West Germany”.

— Nė vieno gero filmo ne- bėra: arba lovos, arba žudy- nės, — atsiliepia pagaliau šeimininkas.

— Kas jiems, — pastebi kai- mynė, — svarbu, kad jie iš to pinigų daug padaro. Čia visi ir visaip siekia vieno ir to paties tikslą — pinigą. Pinigą, pinigą! O ar su mumis ne tas pats, — kietai užkerta šeimininkė, — kas gi iš mūsų pinigų nenorėjo, ir kas čia pagaliau blogo... — Na, taip, ponias, bet... — kaimynas bando šeimininkei priešintis, užgeria vyno, žo- džiai prigeria ir nugrimsta. Pavojinga replika. Net neman- dagi. Tegu būna pasakytą kita kartą, o gal ir kito žmogaus... Geriau niekada. Visi čia drau- gai. Kam badytis adatomis, jei galima glamonėtis?

Bangu nuplautos krantas yra suplaktas, kietas ir lygus. Kiekvienas pasišiausęs smė- lio kauburėlis dingsta po ban- ga, išsilygina, susilieja. Ar tai ne mūsų visuomenės pa- veikslas, kuriam rėmų įjėsko viliojančiais šūkiams pasipu- šusios organizacijos?...

Tas klausimas mane perse- kiojo visą atostogų laiką, kol pagaliau —

— mudu žingsniuojame. Sūrios bangos skalauja basas kojas. Sveika. Linksma. Tylu ir klausausi. Nuleidusi gal- vą, ji baigia savo pasakojimą: — ... aš kentėjau, nes nie- kada negalėjau suprasti, kodėl jis globojo iš Vietnamo sugrį- žusį paliegėlį, kodėl jis vis susitikinėdavo su tuo alkoho- liku, praradusiu šeimą ir vi- sus draugus, kodėl jis atsisė- dęs braižydavo naujus ateities miestus be gatvių ir be auto- mobilų... Aš jame mačiau kietą pajūrio akmenėlį, va, kaip šita, kurio bangos nesu- ploja... —

Linksma draugų ratelis ap- juosia tušintą versieną sidab- riniam inde. Ir VISA TAI gra- žiai susigrupuoja kasdieninio gyvenimo rėmuose, kurie auk- suojami.

— Ar jūs žinote, kas yra lai- mės? — staiga įkyteli už lango žuvėdra, dėkodama Dievui už artėjančią naktį ir žemės ra- mybę.

Džiaugiuosi su ja kartu ir tariau aciu savo pašnekevi, kuri stebėjo, vertino ir neme- lavo: miręs mano draugas My- kolas netilpo šiuose rėmuose... —

Seselė Teresė Kalkutoje lanko raupsuotuosius. Atneša aiems laimę. O gauna dar dau- giau. Šitai prašneko išsilie- jęs nakties žvaigždynas.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Čiurlonio galerija Čikagoje rengia parodą plakatų, kurie bu- vo sukurti kvietimui į koncertus, meno parodas, minėjimus, šokių ar dainų festivalius, knygų sutik- tuves ir t.t. iševijoje ir Lietuvo- je. Paroda įvyks Jaunimo Centre sausio 13-29 d. d. Rinkėjai tokių plakatų prašomi juos pristatyti vertintojų komisijai ir Jaunimo Centro rasti (5620 S. Claremont, Chicago, IL 60636) arba Vincui Lukui (2900 W. 100th Pl., Ever- green Park, IL 60642) pirmą sau- sio savaitę. Plakatus reikia pa- žymėti vardu ir pavarde, nurodyti adresą bei telefoną.

Jurgis Glianda yra parašęs ro- maną “Kovo Ketvirtoji”, skirtą šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakčiai. Romanas remiasi isto- rine tikrove — šv. Kazimiero as- mens bei eopchos studijomis. Jį Brooklyne išleis savaitraštis “Dar- bininkas”, telkiantis rėmėjus.

Dariaus ir Girėno albumas, skir- tas jų skrydžio per Atlantą pen- kiasdešimtmečiui, jau spausdi- namas Čikagoje. M. Morkūno spaustuvėje. Jį paruošė ir redag- avo lakūnas inž. E. Jasūnas, va- dovaujantis leidėjų komitetui, ku- rin įeina inž. J. Kavaliauskas, na- riai — P. Aleksa ir A. Beleska. Albumo formatas — 22 cm x 28 cm. Turės apie 270 psl., bus įrīstas i kietus viršelius. Tekstas bei nuot- raukų paaiškinimai pateikiami lietuvių ir anglų kalbomis. Iš anks- to užsiprenumeruojantiems kai- nuos \$20 JAV. Laukiama ir gar- bės prenumeratorių su \$25 ir al- bumu rėmėjų su \$100 ar daugiau. Visų prenumeratorių ir rėmėjų sąrašas bus paskelbtas albumo pabaigoje. Prašoma nedelsiant kreiptis šiuo adresu: Dariaus-Gi- rėno albumo komitetas, c/o J. Ka- valiausko, 6437 S. Washnaw Ave., Chicago, IL 60629, USA.

Dail. Vida Kristolaitytė, anks- čiau gyvenusi ir mokslo ėjusi Či- kagoje, o dabar įsikūrusi Niujor- ke, atvyko Čikagon 1983 m. lap- kričio 23-27 d. d. su savo tapybos darbų paroda Jaunimo Centro M. K. Čiurlonio galerijoje. Tai bu- vo jau septintoji jos individuali paroda. Čikagiečiams buvo atve- žusi apie 50 savo darbų — gamto- vaizdžių ir natūrmortų. Gamto- vaizdžiai pasižymi geresnėmis at- lejinių dažų linijomis, ekspre- sionistinėmis spalvomis, detaliu neturintiu suabstraktinimu. Na- tūrmortuose spindėjo gyvai spal- vingos gėlės. Tik į vieną paveikl- ą “Meilė muzikai” buvo įjungtas žmogus — jauna moteris, skambi- nanti pianinu. Anksčiau dail. V. Kristolaitė mėgdavo didelio formato paveikslus, o dabar yra perėjusi į mažesnio formato dip- tikus, kabintinus kartu dēl jį tarpusavio ryšio.

Šeštajame lietuvių teatrų festi- valyje, kurį 1983 m. lapkričio 24-27 d. d. Čikagoje surengė JAV LB kultūros taryba, dalyvavo ketu- rios vaidintojų grupės: Klivlando “Vaidila” — su Algio Rukšeno po- litine trijų veiksmų satyra “Posė- dis pragare” (rež. P. Maželis), “Zi- bintas” iš Floridos St. Petersburgo — su Anatolijaus Kairo trijų veiksmų komedija “Testamentas” (rež. D. Mackialienė), Kanadai atstovavęs Hamiltono “Aukuras” — su Petro Vaičiūno keturių veiks- mų drama “Tėviškes pastogės” (rež. E. Dauguvietė-Kudabienė) ir Dramos sambūris iš Los An- geles — su 1983 m. konkursą lai- mėjusia D. Mackialienės trijų veiksmų drama “Nepripažintas tėvas” (rež. D. Barauskaitė-Ma- žeikienė). Žymenis paskirstė ver- tintojų komisija — Marija Ambro- zaitienė, Povilas Gaucys ir Česlo- vas Grincevičius, o juos iškėlė iš Klivlando atvykusi JAV LB kultū- ros tarybos pirm. Ingrida Bublė- nė. Geriausių spektaklių buvo pri- pažinta A. Rukšeno satyra “Posė- dis pragare”. Net tris žymenis ga- vo atgaivinto “Vaidilos” teatro rež. Petras Maželis — už geriau- sią režisūrą, scenovaizdžius ir ap- rangą. Geriausias pagrindinių vaidmenų atlikėjas buvo pripa- žintam Hamiltono “Aukuro” akto- rius Kazimieras Bungarda P. Vai- čiūno “Tėviškes pastogės” ir Dra- mos sambūrio aktorė Viltis Vai- čiūnaitė-Jatulenė D. Mackialienės dramoj “Nepripažintas tėvas”. Pagalbinių aktorių žymenis įtei- ti: “Zibinto” aktoriumi Algirdui Ulbinui — už šykštuolio vaidme- nį A. Kairo “Testamente” ir Ha- miltono “Aukuro” aktorėi Mari- jai Kalvaitienei — už Emilijos vaidmenį P. Vaičiūno “Tėviškes pastogės”. Festivalio rengėjų ko- miteta sudarė: pirm. A. Kairys, vicepirm. B. Jasaitienė, inž. J. Šlajus, sek. A. Bagdonas, eko- nomas A. Valavičius, žymenų va- karo vadovė M. Marcinkienė.

Skuodo rajono kraštotyrini- kai, vadovaujami kalbos skyriaus pirm. Vytauto Mačiulio, 1983 m. vasarą rinko medžiagą Lenkimų apylinkėje. Užrašyti 332 vietovių pavadinimai, 587 gyventojų pa- vardės, vardai ir pravardės. Eks- pedicijoje dalyvavo 16 kraštoty- rininkų.

Vilniaus jaunimo dramos teat- ras lankėsi Kijeve. Išvykon buvo įjungti trys spektakliai — V. Ko- rostylio “Pirosmiai, Pirosmiai...”, S. Šaltenio “Škak, mirtie, visados šakelė”, K. Antanėlio ir S. Gedos “rock” opera “Meilė ir mir- tis Veronėje”, sukurta V. Šeks- pyro tragedijos motyvais. Tuo pa- čiu metu Kijeve buvo surengti ir panevėžiečio dramos bei filmų ak- toriaus D. Banionio kūrybos va- karai.

Tradicinė respublikinė kaimo kapelių šventė “Grok, Jurgeli”, surengta Kaune 1983 m. gruodžio 2-4 d. d., susilaukė beveik 400 mu- zikantų iš įvairių Lietuvos vieto- vių. Vertintojų komisija, vado- vaujama kompoz. Jurgio Gaižaus- ko, pagrindinį prizą paskyrė Kau- no vilnos gamybinio susivieni- jimo “Litekso” kaimiškai liau- dies kapelai “Vija”. Laureatų var- dus išsikovojo: Šiaulių pedagogi- nio instituto, Alytaus medvilnės kombinato, Kauno medicinos ins- tituto, Akmenės cemento gamyk- los kapelos ir Vilniaus universi- teto kaimiška kapela “Jaunimėlis”.

Rokiškio kultūros namuose pa- minėta vietinės muzikos mokyklos 100 metų sukaktis. Ją 1883 m. įsteigė Prahos konservatorijos auklėtinis Rudolfas Lymantas, pavadinęs “Grafiškąją muzikos ir giedojimo mokyklą”, kurioje mo- kėsi kompozitoriai J. Tallat-Kelp- šas, J. Gruodis, M. Petrauskas bei kiti muzikai. Dabar jį vadinama Rokiškio vaikų muzikos mokykla. Sukaktuvinės šventės atvyko kompoz. K. Kaveckas, profeso- riai J. Gaudrimas, A. Jozėnas, svečiai iš sostinės Vilniaus bei kitų Lietuvos miestų. Koncertinę R. Lymanto, J. Tallat-Kelpšos, J. Gruodžio, M. Petrausko bei ki- tų kompozitorių kūrinių progra- mą atliko Rokiškio vaikų muzi- kos mokyklos mokiniai, mokyto- jai, muzikantai bei dainininkai iš Vilniaus, Klaipėdos ir Panevė- žio. Šventės dalyviai aplankė ir gelėmis papuošė R. Lymanto ka- pą. Mokyklos istoriją atskleidė kultūros namuose surengta pa- roda.

Kasmet yra paskiriamos tra- dicinėmis tapusios B. Dauguviečio, S. Šimkaus, J. Švedo, choreogra- fijos premijos. Jų susilaukia ir liaudies meistrai už geriausias savo kūrinius. 1983 m. premijų paskirstymas buvo paskelbtas gruodžio pradžioje. B. Dauguvie- čio premijas laimėjo: I — Juozas Grušas už dramą “Mykolas Glins- kis”, II — Vytautas Rimkevičius už vienaveiksme pjesę “Teismas”, III — Eugenijus Ignatavičius už P. Cvirkos novelės motyvais pa- rašytą pjesę “Svyro dalia”. S. Šim- kaus premijos paskirtos kompozito- riams: I — Osvaldui Balakaus- kui už “Tris dainas V. Mykolai- čio-Putino eilėms” vaikų chorui, II — Algirdui Martinaičiui už ciklą “Paserbenčio dainos” mišriam chorui, III — Audronei Žigaitytei už dainą “Sešiolimčiai” miš- riui chorui. Premijomis įvertin- ti ir tų dainų teksto autoriai: pir- mąja — Vincas Mykolaitis-Putinas už “Vyturį”, “Pumpurėlį”, “Pava- sario audrą”, antrąja — Marceli- us Martinaičius už “Paserbenčio dainas”, trečiąja — Justinas Mar- cinkėvičius už “Sešiolimčiai”. J. Švedo premijos įteiktos kompozito- riams: I — Algimantui Raudoni- kiui už kūrinių pučiamųjų orkestrui “Iškyautojai”, II — Mindaugui Tamošiūnui — už “Džiaugs- mą” pučiamųjų orkestrui, III — Anatolijui Lapinskiui už pjeses “Čiužėla” liaudies instrumentų orkestrui, “Tris liepaites” kaimo kapelai. Pirmąją choreografijos premiją laimėjo Nijolė Vasilenė už šokius “Naujieji” ir “Žir- ginėliai”, antrąja — Ričardas Ta- moliūnas už šokius “Statysim pirkutę” ir “Dzūkija”, dvi trečiąsias — Gražina Vaitkevičienė už “Gin- čių kadrilį” ir Aldona Masėnienė už “Statybininkų šoki”. Premijų susilaukė ir du kompozitoriai: pirmosios — Vytautas Montvila už “Dzūkijos” muziką, antrosios — Jurgis Gaižauskas už “Žirgi- nių” muziką. Pirmoji liaudies meistų premija paskirta Bronėi Stapulionienei už audinius, ant- roji — Vladimirui Stumbrui už medžio skulptūras, trečioji — Jadvygai ir Jonui Verteliams už keramikos darbus.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 23 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius	8 %
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų	8 3/4 %
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų	9 1/4 %
Penktadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų	9 1/2 %
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-tą	9 %
Sekmadeniais	9-12.30	spec. taup. s-tą	7 1/2 %
		taupomąją s-tą	7 1/4 %
		depozitų-čekių s-tą	6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 12 %
mortgičius nuo 10-12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmod. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybės pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775

Dan Air

Handy-Man

Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.

Savininkas — Danny Jurėnas
Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

HOMETARIO

Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506

Real Estate Ltd. Insurance Brokers
171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PROGRESS

REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu variotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St.W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 **FILTSOS BROS**

Telefonai 533-8451, 533-8452

Penkmečio sukakties proga Toronto lietuvių vyrų choro "Aras" atstovas VINCAS ZADURSKIS-ZANDER įteikia dovaną choro dirigentui solistui VACIUI VERIKAIČIUI 1983.XII.11 Lietuvių Namuose Nuotr. B. Tarvydo

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

š. m. sausio 1 d. gauna L. B. Pearsono vardą pagerbti politikui, Kanadą valdžiusiam 1963-68 m. Spaudoje pasirodė aštrių protestų. Nors beveik visi pagarbiai prisimena L. B. Pearsoną, jo vardo suteikimą oruosiui laiko nepapraktisku. Esą užsienio keleiviai nežinos, kur yra tas tarptautinis L. B. Pearsono orauostis, kai tuo tarpu tarptautinis Toronto orauostis buvo gerai žinomas užsienyje.

Spaudoje taipgi plačiai nuskaubėjo antroji liberalų sambūrio staigmena, kai Toronto policija sulaukė iš pietų automobilių grįžtantį Kanados vidaus reikalų ministrį R. Kaplaną, pažeidusį greičio ribą. Jam buvo įteiktas \$93 baudos raštelis. Daroma išvada, kad ministeris R. Kaplanas, laikomas vyriausiu Kanados policininku, nustatytą greičio ribą buvo peržengęs apie 40 km. Mat už kiekvieną kilometrą virš ribos reikia sumokėti po \$2.50. Taipgi rąsoma, kad sulaukytas R. Kaplanas ilgokai įjėškojo vairuotojo leidimo, paskui parodė ministerių kabineto liudijimą, bet priėmė baudos raštelį.

Kanados žydus suerzino ministerio pirm. P. E. Trudeau spaudos konferencijoje Kuwaite padarytas pareiškimas, remiantis palestiniečių teises vakarinėje Jordano pakrantėje ir Gazos juostoje. Esą Izraelis turi pasitraukti iš šio 1967 m. okupuotų sričių, kurios yra palestiniečių tėvėskė. Jiems turi būti grąžinta teisė išsirinkti savo vadą, nors juo būtų J. Arafatas. Palestiniečių reikalams reikia skirti pagrindinį dėmesį taikos derybose. Panašias mintis P. E. Trudeau vėliau pakartojo ir Kanados parlamente. Liberalų politikai nuogastauja, kad partija gali prarasti daug žydų balsų sekančiuose parlamento rinkimuose, ypač Toronte, kur tie balsai labai svarbūs.

Kanados vyriausybė pareikalavo \$2,1 milijono iš Sovietų Sąjungos atstūgnių su P. Korėjos lėktuvu žuvusių Kanados piliečių šeimoms. Sąskaitą pasikviestam Sovietų Sąjungos ambasadoriui A. Radionovui bandė įteikti užsienio reikalų ministerio pavaduotojas Montigny Marchand. A. Radionovas teisinosi, kad jis tokio rašto negali priimti. Jo pasiteisinimas oficialiai nebuvo priimtas, įteikimas laikomas įvykdytu, nors nebuvo atliktas. Dabar šis reikalas bus tvarkomas diplomatų. Su tokia sąskaita Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerijoje apsilankys Kanados ambasadorius P. Roberts. Lektu-

Pavėluotai gauti sveikinimai

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas sveikina visus lietuvius, gyvenančius pavergtoje tėvynėje, vargstančius tremtyje, kenčiančius sovietų kalėjimuose, psichiatrinėse ligoninėse ir gyvenančius laisvame pasaulyje, — linkėdamas jiems, kad Kalėdų švenčių dvasia sustiprintų visų širdis pasiryžimu, palengvintų kančias ir laisvės ilgesį. Su sustiprinta ištverme, ryžtu ir viltimi ženkime į naujuosius metus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba sveikina po platųjį pasaulį išsiblaškiusius lietuvius, linkėdama, kad išsiplildytų kiekvieno asmeniniai ir mūsų visų bendri tautiniai troškimai.

Šių bepraeinančių "Aušros" metų vasarą džiaugėmės II Pasaulio Lietuvių Dienomis. Šia didinga manifestacija įrodėme, kad tebesame gausūs, gyvi, stiprūs. Tačiau džiaugsmą temdė faktas, kad šventėme tas šaunias dienas ne laisvos, o pavergtos tėvynės aki-vaizdoje — tėvynės, kurioje sunkios okupacijos sąlygomis kencia, dirba ir kovoja mūsų tautos pagrindinė dalis. Prieš tą jos kančią, darbą ir kovą nublanksta mūsų patogaus gyvenimo pastangos.

Bet tegu tie kluklūs mūsų, išeivių, darbai jungiasi su mūsų tėvynės brolių ir sesių kraujo auka, idant iš jos — tokia mūsų viltis — vieną dieną mūsų tautai išdygtų laisvės medis!

To ilgimės Dievo gimimo šventėje.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba:

Vytautas Kamantas, pirm. Tomas Remeikis Algimantas Gečys Birutė Jasaitienė Raimundas Kudukis Mykolas Drunga Gintaras Grušas Stasys Jokūbauskas Milda Lenkauskienė

Skautų veikla

• Sausio 8, sekmadienį, 11 v.r., skautų būkle — Romuvos valdybos posėdis.

• Sausio 21, šeštadienį, 11 v.r. — tūtininkų-vietininkų-kių suvažiavimas. Kviečiami Toronto, Hamiltono, Londono, Ročesterio ir Niagaros pus. tūtininkai-kės, vietininkai-kės ar jų įgaliotiniai. Suvažiavimo tema — vasaros stovykla Romuvoje.

• Sausio 9 d. 7.30 v.v., — "Šatrijos" ir "Rambyno" tūntų vadijų posėdis pas sesę Liudą, 17 High Park Ave.

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tūntų Kučios gruodžio 18 d. sutraukė apie 200 dalyvių. Malonu buvo matyti jaunąsias šeimas su savo mažaisiais, kurie jau jungiasi į vienetus. Kristaus gimimo inscenizacija, kanklės ir pritaikyti skaitiniai, plotkelių laužymas ir visų su visais pasisveikinimas sudarė šventišką nuotaiką. Vakariui vadovavo S. A. Biškevičienė. Evangeliją skaitė kun. klebonas J. Staškus, maldą prieš valgį kalbėjo kun. J. Dilys, sveikino rajono vadas v.s. Č. Senkevičius. Programą suorganizavo v.s.k. Silvija Saplienė, mais-to paruošimu rūpinosi vyr. skaučių "Birutės" dr-vė, mažiesiems saldinių nupirko rėmėjas I. Krasauskas, p. M. S. Vaitkai apmokėjo staltiesių nuomą. Visiems jiems skautiškas ačiū. Č. S.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8% už 90 dienų term. indėl.
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius
8 3/4% už 1 m. term. indėlius
9 1/4% už 2 m. term. indėlius
9 1/2% už 3 m. term. indėlius
9 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7 1/2% už specialią taup. s-tą
7 1/4% už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo 11 1/4%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 1/4%
2 metų 11 %
3 metų 12 %
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 37 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

ALFONSAS GARBENS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.

Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LePAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

*** Nemokamas namo įkainojimas ***
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis. Skambinkite Linai Kuliavienei arba Vidai Šiaučliulenei

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

1984 m. sieniniai kalendoriai jau atspausdinti. Šio kalendoriaus foto montażą "Lietuva — išeivija" paruošė V. Pranaitis. Kas dar jo neatsiėmė, prašome atsiimti "Paramos" raštinėje. Palūkanos už 1983 metus knygelėse bus įrašytos per N. Metų savaitgalį. Kasmet skiriamos "Paramos" stipendijos sumą nutarta padvigubinti ligi \$1000. Pageidau-

jama, kad prašantieji pridėtų 2-3 psl. rašinėlį: "Parama" ir lietuvybė" arba panašia tema. Stipendijos duodamos I metų studentams ("Paramos" nariams), atsižvelgiant į jų akademinį lygį (reikia pristatyti pažymėjimų kopijas). Jau laikas paduoti prašymus, adresuojant lietuvių kredito kooperatyvo "Parama" valdybai. V. A.

POLITIKA IR KITI REIKALAI

J. V. Danio straipsnis "Helsinkio aktas ir Lietuvos byla" parodo sveiką tarptautinės politikos sampratą. Iki šiolei lietuviškos politikos žvilgsnis dvelkė primityvumu: pasaulį skirstome į komunistinį ir nekomunistinį. Skausmo ir skriaudos paliesti, Sov. Sąjungą laikome didžiausiu ir vieninteliu priešu. Tai siaura ir klaidinga pažiūra.

Kiekviena valstybė, kaip ir nepriklausoma Lietuva, vedė ir veda savo užsienio politiką. Ir tai daroma dėl tautinių ir ekonominių interesų. Todėl negalima laukti, kad ir draugiškai mūsų atžvilgiu nusistatę valstybės reikalaus, kad sovietus Lietuvos okupaciją baigtų. Tarptautinė politika yra ilgalaikė ir plati, kurioje ir mums svarbu įsiskverbti. Tik ten, nurodant sovietų užmačius ir pavojų, galime ir savus interesus įtaigoti.

Skaudžiausia betgi skriauda yra ta, kad kai kurie vadovaujantieji lietuviai politikai pasiduoda draugiškų valstybių įtakai, ir lietuviškieji interesai tampa antraeiliais. Draugai turėti nėra iš atsiskyti savos nuomonės.

J. V. Danio įžvalgus straipsnis parodo ir lietuviškųjų reikalų nuo-

gumą. Politinė Lietuvos ateitis yra svetimos rankose. Tik palanki tarptautinė konjunktūra gali Lietuvos laisvinimo darbą palengvinti. Tuo tarpu, neturėdami savos nepriklausomos valstybės, išgyvename nutautėjimo pavojų tiek pavergtose tėvynėse, tiek laisvame pasaulyje. Jei politinė Lietuvos laisvinimo veikla priklaus nuo mūsų pačių sugebėjimo, darnaus darbo ir draugiško valstybių nusistatymo, tai lietuviškos kultūros arba išlikimas lietuviams priklauso tik nuo mūsų pačių. Todėl itin yra svarbu stiprinti lietuviškosios kultūros išlikimo ir jaunajon karton įdiegimo procesą.

Tas darbas yra gerame kelyje. Išleidžiama visa eilė gerų veikalų lietuvių ir nelietuvių kalbomis. Vardadienių, gimtadienių ir kitų sukakčių progą galime padovanoti lietuvišką knygą ar plokštelę. Nepaprastai svarbu paremti liuanistikos katedros steigimą Čikagoje. Pagal turimus lietuviškus išteklius \$600,000.00 yra juokingai maža suma. Lėšų telkimo sunkumai rodo ne pinigų, bet lietuviškos iniciatyvos ir dvasios stoką. Vien Toronto galėčiau sudaryti 100 pavarčių sąrašą, kuriam \$1000.00 labai nežymiai pakleistų sąskaitos stovį. Parodykite lietuviško pinigų galią.

Katedra negalės stiprėti be Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje. Svarbu kiek galima daugiau jaunimo suteikti minėtoms mokslo institucijoms. Tik gerai paruoštas mokinys gimnazijoje galės dirbti ir mokslinį darbą. Reikia padėti lietuviškom šeimoms, kurioms sunku sūnų ar dukrą ten pasiųsti. Kita remtina įstaiga — tai Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. Ji leidžia veikalus, kurie svarbūs ir lietuviškai politikai, mokslui ir apšvietimui. Lietuvių politikas ar mokslininkas negali išsiversti be minėtoms akademijos leidinių.

St. Dargis,
Toronto, Ont.

VEIKĖJAI IR DALYVIAI

Liūdna įjėskant veikėjų, liūdina įjėskant dalyvių. "T2" buvo išspausdintas straipsnis "Veikėjų įjėskant" apie KLB veiklos silpnėjimą bei veikėjų trūkumą, ypač žemiau "viršūnių", bandant aptarti besiskverbiantio pasyvumo priežastis.

Tai aktualia tema, verta platesnių diskusijų ne tik savaitraščio skiltyje, bet ir naują kadenciją pradedančioje Kanados Lietuvių Bendruomenės taryboje bei valdyboje.

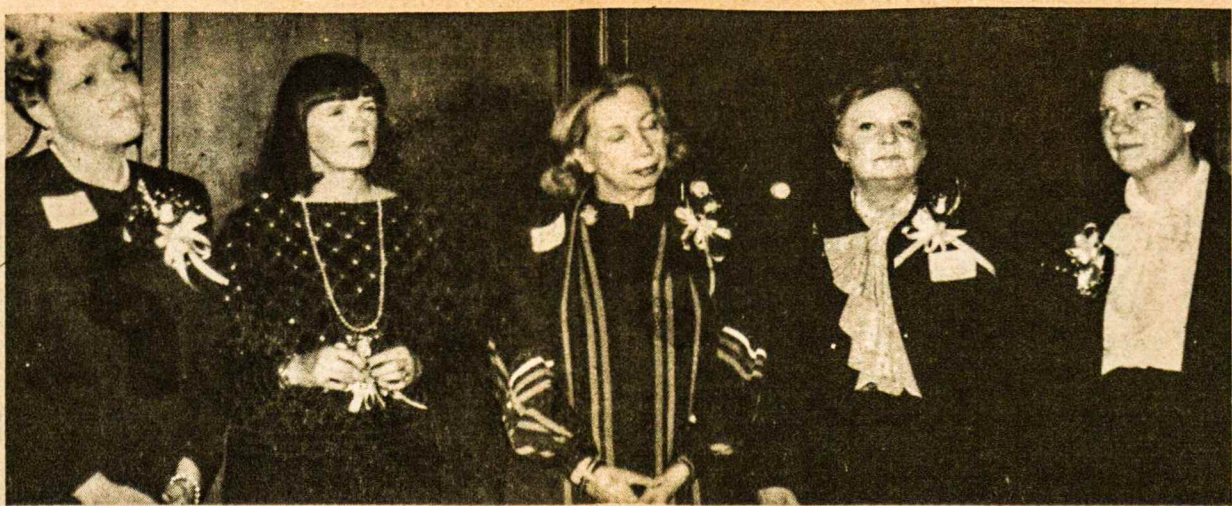
Nemažiau liūdina, kai veikėjams, atliekant darbą, reikia įjėskoti dalyvių. Konkretus pavyzdys: Lietuvos kariuomenės atstėjimo minėjimas Delhi-Tillsonburge 1983 m. lapkričio 19 d., surengtas vietinės šaulių kuopos. Veikėjai-remėjai suplanavo programą, ankstyvu ir pakartotu skelbimu "T. Žiburiuose" pranešė, išnuomojo gražiai sutvarkytas patalpas, skoningai jas papuošė, parengė neilgą (7 minučių) paskaitėlę, pakvietė kaimyninio Londono chorą "Pašvais-tė" su akompaniatoriumi, sudarė nemažą skaičių loterijos laimikių, užsakė šokių (po minėjimo) muziką, parengė estetiškai atrodančius skanių vaišių stalus, gėrimus. Rezultatas? Mažiau negu pusė salės dalyvių. Kur kita pusė salės buvo? Priežasčių daug. Verta paminėti nebet tik vieną "rim-tą" faktą, kad minėjimas tuo pačiu metu buvo ir Hamiltone su "Aro" choro programa.

Gaila mažos apylinkės energingų veikėjų (kurių dar įjėskoti nereikia), gaila gražios jų paruošos, gaila ir Londono choristų, pakaukusius šeštadienio vakarą, atvykusius savo priemonėmis ir lėšomis.

Liūdna įjėskant dalyvių. . .
E. Petrauskas,
London, Ont.

• Cirkas vieta, kur žvėrys elgiasi kaip žmonės, o žmonės — kaip beždžionės.

• Šeimininkė — tai moteris, atliekanti namų darbus už nustatytą užmokestį (moteris, kuri dirba nemokamai, vadinasi žmona).

Klevelando laikraštis "Gazette" parinko penkias iškilias 1983 metų moteris, kurių tarpe yra ir lietuvė GRAŽINA KUDUKIENĖ (antra iš kairės)

Vokiečių būrelio pagalba Lietuvai

Bavarijos vienuolės įsteigtas būrelis seka Lietuvos gyvenimą ir rūpinasi ypač tikinčiųjų persekiojimui

Ilgą laiką Lietuvos katalikai jautėsi ir iš tikrųjų buvo vienu vieni savo varguose ir sunkumuose, nepatirdami jokios paramos ir supratimo iš šalies. Sunku užmiršti, kad net tada, kai Lietuvos partizanai, aukodami savo jaunas gyvybes, 1948 m. pradžioje prasiveržė pro geležinę uždangą ir atnešė Šventajam Tėvui Pijui XII kovojančios ir kenčiančios Lietuvos raštą, — niekas neatšilėpė į pagalbos šauksmą.

Vakarų krikščionių neįtaigumai anuomet patyrė ne tik Lietuva, bet ir visi kiti komunistų teriojami kraštai. Tylinčioji ir neįtaigoji krikščionių visuomenė Vakaruose, tarsi norėdama pateisinti savo neveiklumą, ilgą laiką savo kenčiančius ir garsiai pagalbos šaukiančius tikėjimo brolius komunistų priespaudoje tiesiog vadino "Tylos Bendrija". Ir tik tada, kai iš jos kilęs Jonas-Paulius II prabilo persekiojamoms ir kenčiančioms Bendrijos vardu, galutinai išnyko vadinamos "Tylos Bendrijos" mitas.

Krikščionių persekiojimams ir vargai komunistų valdomuose kraštuose su tuo nepasibaigė. Tik dabar jų kančios ir pagalbos šauksmai nenuitylimi, bet sulaukia daugiau dėmesio ir atgarsio, žadina krikščionių sąmoningumą ir solidarumą visame pasaulyje. Nelieka nuosalyje nė Lietuva. Solidarumas su kenčiančiais ugdo pačios K. Bendrijos visuotini-

numą, nepalieka kenčiančių vienu. Ir tiems, kurie yra laimingesnėje padėtyje, susidaro galimybė parodyti savo kilniaširdiškumą. Nyksta broližiška Kaino dvasia — "ar aš savo brolio sargas?"

Sesuo Michaelė

Bavarijos vienuolė dominikonė seselė Michaelė yra Lietuvos katalikams šiandien gyvas įrodymas, kad jų kančios ir pagalbos šauksmas visuotinės K. Bendrijos viduje skatina veiklų solidarumą. Kai savo metu Vakarus pasiekė "Kronikos" žinios apie Nijolės Sadūnaitės teismą su jos drąsia apsigynimo kalba, seselė Michaelė, vidurinės mokyklos mokytoja, sutelkė mergaičių būrelį, kuris pasivadino Nijolės vardu ir ryžosi pagal savo kuklias galimybes maldai ir gerai darbais paremti skriaudžiamą lietuvę krikščionę.

Pamažu Donauviorto Nijolės mergaičių būrelis pradėjo vis plačiau domėtis Lietuvos katalikų vargais. Būrelis nenutraukė savo veiklos, ir kai Nijolė Sadūnaitė po šešerių metų laisvės atėmimo sugrįžo į Lietuvą. Pirmiausia dėl to, kad bausmė atlikusi Nijolė nuo pirmos sugrįžimo dienos Vilniuje toliau įvairiais būdais buvo varginama.

Negana to, prasidėjo nuolatinis ir jį priglaidusio brolio Jono varginimas. Nijolė pasi-liko simbolis visų Lietuvos katalikų vargų, kurie pasta-

raisiais metais ne mažėjo, bet didėjo. Ir tai atsispindi būrelio veikloje. Šiandien jam rūpi ne vieno asmens likimas, bet visų Lietuvos katalikų reikalai. Jis domisi "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" žiniomis ir rūpinasi jų paskleidimu vokiečių visuomenėje.

Keturioliktas laiškas

Seselė Michaelė neseniai išplatino 14-jį savo aplinkraš-tį "mūsų mielos Nijolės ir visų prislėgtųjų krikščionių bičiuliams", rašytą 1983 m. lapkričio mėnesį. Aštuoni mašin-raščio puslapiai. Viršelio piešinyje surakintos rankos, pakeltos į kryžių, kurio viduryje erškėčių vainikas apjuosia dar kartą kryžių drauge su inkaru — kančios ir vilties simbolius. Viduryje trys nuotraukos: Jono Sadūno šeimos, kunigų Alfonso Svarinsko ir Sigito Tamkevičiaus.

Laiško įžangoje seselė vienuolė, kuri neseniai sovietinėje spaudoje buvo pavaizduota tamsaus keršto skelbėja, primena Kristaus žodžius mylėti priešus ir melstis už tuos, kurie mūsų nekenčia ir mus šmeižia. Krikščioniška draugų meilė neaplenkia ir tų, kurie juos kankina ir beveik dar labiau verti užuojautos, rašo seselė, netiesiogiai atsakydama "Valstiečių laikraščiu", kuris prajausią vasarą savo skaitytojams ją pavaizdavo neapkyntos kurstytoja.

Toliau sesuo Michaelė dalinasi su laiško skaitytojais susirūpinimu, kurį kelia žinios apie Jono Sadūno varginimą. Šią vasarą jis buvo nuteistas metams priverčiamojo darbo, kurį atlieka prie statybų Jonavoje. Gauta žinių apie blogą jo sveikatos būklę. Seselė prašo maldų už Nijolę, kuri jau metai priversta slapsty-tis.

Du tūkstančiai parašų

Toliau seselė rašo: susidarytų knygos, jei norėtume surašyti viską, kas įvyko nuo šių metų sausio 26, kai buvo suimtas kunigas Alfonsas Svarinskas. Paskutiniai "Kronikos" numeriai pilni jaudinančių atvejų, tačiau esu tikra, kad būtų galima dar daugiau praneš-ti. Ten kalbama apie daugelį savaimingų veiksmų ir parašų rinkimą, nes tikintieji viečiai solidarizuojasi su savo mylimu kunigu.

Bavarije vienuolei ypač didelį įspūdį padarė "Kronikos" pranešimas, kad buvo surinkta 55.000 parašų. Ji rašo: didelė pagarba už tai! Kiekvienas parašas esąs išpažinimas. Ir ji kelia klausimą, kas būtų, jei panašios sąlygos susidarytų Bavarijoje: ar tikintieji sugebėtų taip ginti savo kunigus, kaip lietuviai?

Nijolės būrelis savo ruožtu surinko 2.050 parašų už kunigą Svarinską ir Tamkevičių, kad sovietinė ambasada Bonoje žinotų, jog šie kunigai ir čia žinomi ir jų likimu žmonės rūpinasi.

Baigdama savo aplinkraš-tį Nijolės būrelio vadovė ragina skaityti lietuviškąją "Kroniką", kurios vokiškąjį leidimą ji parėmė 500 markių auka.

A. Lembergas

Humoreskos

Žodžių rišliava

Sako: pigu, banalu, naivu, trivialu, skysta, lėkšta, mies-čioniška... Šitaip sako profesorai, net nemirksėdami.

Tegul sako. O man kas... Atėjo į galvą šauni mintis ir marginu popierių. Kad ir dabar: "Viau, miao, čiau... Kai jis priėjo arčiau, aš nieko nemačiau. Jo gauruota galva užstojo man vaizdą. Čiau! — nusi-čiaudėjau. Išsigandęs tipas pasitraukė toliau".

Negi šią reikšmingą žodžių vartinę slėpsiu, kaip juodas katinas slepia savo uodegą nuo vakaro prieblandų. Būtu juokinga.

Žodžių rišliava kartais kaip išganymas skverbiasi vidun. Negi viską varysiu lauk ir liksiu bejėgiškai tuščias.

Ižadas

Reikės pasitempti. Kaip nors suvesti galą su galu. Visų pirma suveržti diržą, nes kelnės smunka.

Reikės padauginti tris iš trijų be elektroninio skaitliuko. Peilio galu priveržti klibančią puodo rankeną. Sustabdyti vaiduoklišką čiaupto lašėjimą. Perskaityti dar vieną Bronio Railos veikalą.

Reikės įrodyti sau tai, kas neįrodoma: taika pasaulyje yra įmanoma.

Galop, nuvykus į parapijos šventovę, bent kartą dorai pasimelsti už savo kaimyną.

Gyvenimo skiautė

Įkvėptas rašau eilėraštį, naudingą sveikatai. Prisimenu šviesią gyvenimo skiautę. Saulėtoji gatvė tarp skubančių automobilių mergaitė su žalsvu "cheer-leaders" sijonėliu prieina prie baltos perėjimo linijos. Vaziuodamas sustoju. Pagarbiai praleidžiu ją į kitą Wilcox gatvės pusę. Kokia grakšti eisena! Taip turbūt rojuje vaikšto angelai. Sunkvežimio vairuotojas švilpia kaip pamišęs. Dviratininkas vos nenusirita nuo dviračio. Namų pardavėjas tyčia išbėga šluoti šaligatvio. Armėnas kirpėjas, bespoksdamas pro langą, esu tikras, perpjauja kaklą klientui turkui. o aš, kaip Radausko eilėraščio herojus, apsisverti augštin kojom ir iš džiaugsmo bėgioju padebesais.

Pr. Visvydas

Gdydytojo sprendimas

Moteris skundžiasi psichiatru:

— Mano vyras staiga pradėjo save vadinti Napoleonu Bonapartu!

— Tai nieko blogo, kol jis tamstos nepradėjo vadinti Žozefina.

A & L Windows
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsaky-mą. **Nemokamas įkainojimas.**

Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse

A. E. LePAGE
REAL ESTATE SERVICES

PERKATE AR

PARDUODATE NAMUS?
SKAMBINKITE

BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416)762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416)231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

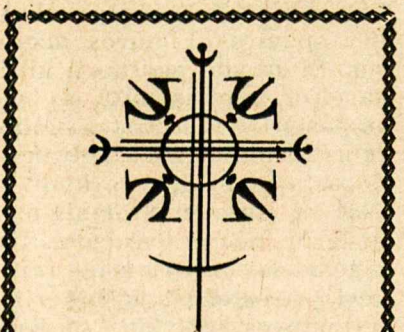
INSURANCE * Namų — Gyvybės
* Automobilių * Komerčiniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

London, Ontario

KANADOS LIETUVIŲ FONDUI aukojo a. a. Antano Jonyno atminimui: po \$30 — Rasa, Romas Paukščiai ir šeima, Vytenis Jonynas ir šeima; \$20 — Jonas ir Marija Orantai (Pajautos tėveliai); \$10 — Antosė Jonynienė (Zigmienė). Visi jie — artimieji ir giminės atvykę iš Amerikos. **KLF**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Perkant ar parduodant namus skambinti **ANTANAS GENYS**
231-2839
Frank Barauskas Ltd. Realtor-3828 Bloor St.W., ISLINGTON

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Detroito Šv. Antano lietuvių parapijos klebonui kun. ALFONSUI BABONUI jo 20 metų kunigystės sukakties iškilmėje 1983.XI.19 St. Butkaus kuopos šauliai Vincas Tamošiūnas ir Lydija Mingelienė įteikia kuopos dovaną. Sėdi (su akiniais) buvęs Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos klebonas kun. Mykolas Kundrotas ir buvęs Šv. Antano lietuvių parapijos klebonas kun. Valteris Stanevičius. Prie mikrofono — parapijos tarybos pirm. Albertas Misiūnas

Nuotr. K. Ražausko

1984 metų ekskursijos:

ROMA

Kovo 1 — 10. Dar esu gavęs 10 vietų

VILNIUS arba Vilnius ir kiti Europos miestai

Gegužės	24 — 1	Rugpjūčio	16 — 24
Birželio	21 — 29	Rugsėjo	6 — 14
Liepos	19 — 27	Spalio	4 — 12

Galima važiuoti 8 dienoms arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupės gegužės 24, liepos 19 ir rugsėjo 6 lydesiu aš pats — norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— 1983 m. parapijoje buvo pakrikštyti 39 kūdikiai, pirmąją Komuniją priėmė 5 vaikai, Sutvirtinimo sakramentą — 7; susituokė 13 porų, palaidota 16 parapijiečių ir 5 lietuviai iš tolimesnių vietovių.

— Dar galima registruotis klebonijoje maldininkų kelionei į Romą, Šv. Žemę ir Egiptą. Iki šiol užsirašė 40 dalyvių.

— Gausų dalyvių N. Metų sutikimą rengė parapijos tarybos administracinė ir parengimų komisijos. Labai gražiai buvo papuošta Anapilio salė.

— Anapilio salės jau nuomojamos lietuviams. Nuo sausio vidurio jos bus pradėtos nuomoti ir kitataučiams.

— Mišios sausio 8, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Mariją ir Aleksą Vyšniauskus, 11 v.r. — už Baliūnų šeimos mirusius.

— Religinei Lietuvos Šalpai aukko: \$100 — J. Valiulis; Šv. Jono lietuvių kapinėms aukko: \$350 — O. V. Radzevičiai; \$100 M. Žaliauskas, V.V. Balsiai, C. M. Daukai; \$50 — O. Dementavičienė, V. J. Demikiai, A. Lediene; kun. P. Azubalio stipendijų fondui aukko: \$50 — V. J. Demikiai; parapijos skoloms numokėti aukko: \$500 — J. Birgelis, R. Klemienė; \$400 — E. Čuplinskis; \$250 — J. J. Zenkevičiai; \$200 — A. O. Kuniučiai, L. V. Morkūnai, V. Matulevičius, J. Campbell; \$105 — K. Otto; \$100 — P. E. Ališauskai, A. M. Kuolai, A. P. Šimonėliai, V. Pniauskas, S. Sinkienė, A. P. Augačiai, V. Kaknevičius, V. Morkūnas, V. Bačėnas, P. V. Dalindos, B. Norkus, V. J. Demikiai, C. M. Daukai; \$55 — O. Dementavičienė; \$50 — V. Akelaitis, J. O. Kirvačiai, A. Bajorinas, V. F. Urbonai, R. Kaknevičius, H. Steponaitis; \$40 S. A. Petraičiai, A. Vaičiūnas, L. Valiukas; \$25 — H. Drabato.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas sausio 8, sekmadienį, 11.15 v.r., laikys kun. P. Dyls.

— Šv. Rašto apmąstymai — sausio 5, 12 ir 26, ketvirtadieniais, 7 v.v., šventovės salėje.

— Choras repetuoja kas pirmadienį, 7 v.v., šventovėje.

— Moterų draugijos susirinkimas — sausio 15, sekmadienį po pamaldų, šventovės salėje.

— Valdybos posėdis — sausio 17, antradienį, 7.30 v.v., šventovės salėje.

— Metinis parapijos susirinkimas — sausio 29, sekmadienį po pamaldų, šventovėje.

Lietuvių namų žinios

— Bendrosė Kūčiose dalyvavo 330 asmenų. Kalėdinių giesmių giedojimui vadovavo V. Verikaitis, programai — G. Butkienė. Apie Kūčių prasmę kalbėjo A. Jankaitienė. Maldą sukalbėjo kun. L. Januška, OFM. Dalyviai, pasiştirpinę E. Juknienės paruoštais valgiais, klausėsi koncerto, kurį atliko sol. S. Ziemelytė, sol. A. Pakalniškytė, smuikininė R. Bankienė, sol. V. Verikaitis ir muz. J. Govedas. Kalėdų senelis vaikučius apdovanojo V. Nemunėlio knyga „Meškiukas Rudnosiu-kas“ ir saldainiais.

— Užgavėnių karnavalas bus vasario 25 d. Organizacijos, norinčios jame dalyvauti, prašomos kreiptis į LN raištinę. Planuojama ir menininkų paroda.

— LN valdybos posėdyje 1983 m. gruodžio 29 d. buvo priimti nauji nariai: P. Ališauskas, B. Rieckevičius, Z. Prakapaitė, A. Kalinauskas, B. Degutis. Naujagimė Audra Pacevičiūtė buvo įtraukta į LN jaunių sąrašą, prisilaikant LN valdybos nutarimo įrašyti visus LN narių naujagimius į jaunių, įnešant \$25 mokesį iš LN išdo. Posėdyje buvo patvirtinti atlyginimų pakėitimai 1984 m. visam LN personalui ir patarnautojams.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, laukio ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Baliūnas.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į „Petals Florist“ tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuvių, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Naujuose Metuose per 10.15 v. Mišias giedojo Niujorko kvartetas „Harmonija“, kuris atliko meninę programą N. Metų sutikimo balijoje.

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Seneliai ir ligoniniai lankomi namuose ir prieglaudo-se iš anksto susitarus. Šventovėje pirmąsias penktadienis 7 v.v. būna Šv. Valanda ir Mišios, per kurias klausoma išpažinčių.

— Pakrikštytas Matas-Paulius, Rūtos (Vaškevičiūtės) ir dr. Pauliaus Stonkų sūnus.

— Šv. Pranciškaus trečiojo ordino šios parapijos kongregacijos mėnesinis susirinkimas ir Mišios sausio 5, ketvirtadienį, 10 v.r. Po Mišių Parodų salėje — susirinkimas ir T. Liudo, OFM, paskaita tema „Šv. Pranciškus ir neturto dvasia“.

— Parapijos salės nuomojamos lietuviams 1985 m. iki kovo pradžios. Po to bus pradėtos nuomoti ir kitataučiams.

— Kelionė į Šv. Žemę, Romą ir Egiptą bus kovo 1-17 d.d. Grupė jau sudaryta. Vietų dar yra. Kelionę organizuoja abi Toronto parapijos.

Parapijai aukoko: St. Pranciškievičius \$200, A. M. Statulevičiai \$200, E. Zolpis \$150; po \$100 — H. S. Butkevičiai, M. V. Butrimai, E. Azubalienė, N. Preibienė, D. Zulonienė, J. Tunaitis, A. Skėrienė, O. Svarinskienė, R. I. Paskauskai, V.A.S., T. A. Žiliai, St. V. K. Grigeliai, C. Pocius, St. E. Kėkštai, Z. A. Stančikai; po \$60 — P. Kudreikis, J. Dabrowski; po \$50 — E. Walenciej, P. M. Juozaičiai, M. Z. Romeikos, A. Pūkas, A. B. Petrylos, S. B. Ulozai, A. B. Gaudai, J. B. Maziliauskai, M. Skučienė, A. Jokūbaitis; Kalėdų gelems: Gvoždo Rožinio draugija \$25, I. V. Ignaičiai \$25; vienuolynui — A. Domeika \$200, J. A. Ambrozaičiai \$50, L. P. Murauskai \$50, M. Yoku-bynienė \$30, A. Saulis \$25, E. Vaidiulienė \$25; klirerų fondui — P. Skablauskas \$25.

— Mišios sausio 8, sekmadienį, 8.30 v.r. — prašant pašaukimų, 9.30 v.r. — už Cecil Gagne, 10.15 v.r. — už Gražulių šeimos mirusius, už prel. Juozą Gutauską, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už Felicijų Prekerį (užpr. buvę mokiniai ir blombergiškiai).

KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius Kalėdų proga paaukojo „Tėviškos žiburiams“ \$100.

„Toronto Star“ 1983.XII.26 išspausdino platų reportažą apie Tonį Račkauską, 63 m. amžiaus, kuris buvo rastas 1982 m. lapkričio 22 d. rytą labai sumuštas gatvėje. Išbuvo be sąmonės Šv. Mykolo ligoninėje 9 mėnesius. Jo pirštų galai buvo nupjaustinėti, kad nebūtų galima nustatyti tapatybės. Policijai betgi po ilgo ko įsiekimo pavyko surasti jį pažįtančius žmones. Paaškejo, kad jis gyvenęs kaip vienišas nuomininkas pas kitataučius, daug laiko praleisdavęs „Randuno“ restorane. Mokėjęs daug kalbų. Miręs 1983 m. rugsėjo 17 d. neatgavęs sąmonės.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškos pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. (416) 533-8008.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tar-lėčių ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

KURKIME TIK LIETUVIŠKAS ŠEIMAS. „Piršlys Vytėnis“ jums padės surasti gyvenimo draugą visuose pasaulio žemynuose. Rašdami Vytėniui, pridėkite adresą su slapvaidžių ar pavarde, trumpą savo biografią, amžių ir pažymėkite ko pageidaujate. Susirašinėjimo išlaidoms pridėkite auką. Adresas: „Vytėnis“, P. O. Box 4861, Melbourne 3001, Vic., Australia.

Anapilio knygyne

Galima įsigyti „Nidos“ išleistą, kasdien nuplėšiamą sieninį kalendorių.

NAUJOS KNYGOS

K. Ostrausko GUNDYMAI, \$10, P. Melniko PAKIRSTA ŠAKA, \$10, R. K. Vidžiūnienės VIENO VA-KARO MELANCHOLIJA, \$9, A. Masteikio DANGAUS IR ŽEMES ŠAKNYs, \$13.

Gauta nauja plokštelė HARMONIIJA, misraus kvarteto Niujorke. Speciali kaina — \$9.50 (tik sausio mėnesį).

Medžiotojų ir Žūkautojų Klubas „TAURAS“

maloniai kviečia į

SUKAKTUVINĮ - 30 METŲ

BALIŲ

Programoje: „GINTARO“ dainos grupė su solistu R. Paullioniu

Tradicinė vakarienė ■ Veiks bufetas su stipriais bei silpnais gėrimais

Loterija ■ Šokiams gros puikus orkestras „Les & the Music Masters“.

Įėjimas: \$12.50 asmeniui. Nariams ir studentams \$10.00. Kreiptis vakarais: J. Šimkus 231-9425, dienos metu: P. Šturmąs 592-5117, į klubo narius ir prie įėjimo.

Su naujų metų pradžia reikia atnaujinti ir laikraščių prenumeratas. „TŽ“ administracija kviečia mielus skaitytojus tai padaryti nedelsiant. Tai palengvina laikraščio leidybą. Be to, paštas nelaiko laikraščio prenumeratorių tokių, kurie iš anksto neužmo-ka prenumeratos, ir pakelia tarifą.

„Tėviškos žiburių“ leidėjai skelbia vąjų spaustuvės mašinoms atnaujinti bei papildyti ir kreipiasi į visuomenę, prašydami paramos (žiūr. kreipimąsi 3 psl.).

Metinis „Tėviškos žiburių“ spaudos balius numatytas Atvelykio šeštadienį — balandžio 28 d. Anapilio salėje.

Toronto Maironio mokykla dėkoja visiems, kurie atsilankė į metinę Kalėdų eglutę. Ypatingai buvo džiugu matyti ne tik tėvelius ir senelius, kurie dar nelanko mokyklos. Norime priminti, kad po Kalėdų atostogų pamokos pradėsiam sausio 7 d., 9 v.r. Vedėja

Klaipėdos atšadavimo minėjimą rengia LŠST jūrų šaulių kuopa „Baltija“ sausio 22, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto lietuvių namuose. Įžanginį žodį tars gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, paskaitą skaitys J. Adamavičienė, meninę programą atliks „Volungės“ choras, baleto šokėja Laima Janušauskaitė ir Stepo Kairio vardo muzikinis vienetas. Pamaldos už žuvusius Klaipėdos vaduotojus bus Prisikėlimo šventovėje minėtinai sekmadienį, 11.30 v.r. Jose su vėliavomis dalyvaus kūrėjai-savanoriai, šauliai ir skautai.

Naujus metus Toronto lietuviai sutiko trijose salėse — Prisikėlimo, Lietuvių namų ir Anapilio. Visos salės buvo pilnos dalyvių. Anapilio salėje jų buvo apie 500.

Praėjusių Kalėdų proga aplankė savo tėvus ir „TŽ“ redakciją Andrius Valevičius, jėzuitų ordino narys, studijuojantis filosofiją Montrealyje. Jis rašo magistro darbą apie Lietuvoje gimusių filosofų Emanuelį Leviną, gyvenantį Prancūzijoje ir pagarsėjusį savo veikalais.

Rašytojo Juozo Kralikausko knygai „Ažuolai piliakalnyje“ viršelį bei aplanką nupiešė dail. R. Viesulas. Knyga jau surinkta „TŽ“ spaustuvėje ir spausdinama „Litho-Art“ spaustuvėje.

Naujasis Kanados daugia-kultūrių reikalų ministeris David M. Collette, P.C., M.P., atsiuntė sveikinimą lietuviams, kuriame sako: „Geriau-si mano linkėjimai šių švenčių proga. Dėkoju už rimimą Kanados daugiakultūrės politikos, kurioje mes respektuo-jame įvairias kultūras ir kartu darbuojamės, remdami ir įvairia išmintimi bei sugebėjimais. Naujieji metai teatne-ša kanadiečiams gerovę ir didesnę tarpkultūrinę supratimą bei bendradarbiavimą.“

Roeth-Stern Ltd. kalėdinia-me sveikinime padaryta klaidą adresu: išspausdinta 19 Spadina Ave., turi būti 119 Spadina Ave. Tel. 593-0048.

Prisimindami mielus buvusius hamiltoniečius Alfonso ir Albiną Pilipavičius, dabar gyvenančius Juno Beach, Fla., ir negalėjusius kartu sutikti naujus metus, „Tėviškos žibu-riams“ paskyrė \$35 auką šie jų bičiuliai: M. D. Jonikai, E. Dir-sienė, H. Kairienė, P. Rudgal-vis, S. J. Miškiniai, A. Čerš-kienė, J. D. Skaisčiai.

• Supažindinkite savo draugus su „TĖVIŠKOS ŽIBURIAIS“ — atsiųskite dar jų neskaitytųjų adre-sus. Jie gaus keletą numerių ne-mokamai.

1984 m. sausio 8, sekmadienį, 3 v.p.p.,

Toronto Lietuvių Namuose, rodomas garsinis filmas

PREZIDENTAS A. SMETONA

Filmą sudaro vaizdai, istoriniai įvykiai nepriklausomoje Lietuvoje, prezidento viešnagė

JAV-se ir jo laidotuvės Klivlande

Įėjimas — \$3.00 asmeniui. Maloniai kviečiame dalyvauti

Toronto Lietuvių Namų kultūrinės veiklos komisija

A+A

VALENTINUI PLIOPLIUI

mirus,

žmonai ALDONAI, sūnūms — SAULIUI, GIEDRIUI, LINUI, broliui ALBINUI, žmonai JUZELEI ir visiems giminiams liūdesio dienoje reiškiame nuoširdžiausią užuojautą —

Pranas ir Magdalena Juozaičiai

Mylimai Mamytei

A+A

MARIJONAI GIEDRAITIENEI

Lietuvoje mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiamo dukrai ELENUTEI KIŠONIENEI su šeima ir dukrai su šeima Lietuvoje —

Aleksas, Danutė ir Linda Keršiai

A+A

ONAI KMIELIAUSKIENEI

Lietuvoje mirus,

jose dukrą LEONĘ VENSLOVAITIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame —

Toronto lietuvių namai

Mirus a.a. Albertui Vaičiūleniui, vietoje gėlių jo laidotuvėms A. ir S. Grigaliūnai paaukojo \$10 „Tėviškos žiburiams“.

A.a. Stasys Kairys, „TŽ“ skaitytojas bei rėmėjas, gyvenęs Delhi, Ont., mirė prieš 10 metų. Šios sukuriamos proga jo žmona H. Kairienė paaukojo „Tėviškos žiburiams“ \$100, kartą pranešdama, kad sukuriamos Mišios už velionį bus sausio 14, šeštadienį, 11 v.r., Delhi Šv. Kazimiero šventovėje.

Pagerbdami a.a. Povilą Vindašių, paaukojo „Tėviškos žiburiams“ po \$10: Motiejus ir Danutė Jonikai, Ema Dirsienė ir Loreta.

Savo dėdės a.a. Alfonso Majausko atminimui Ona Glauckienė paaukojo „Tėviškos žiburiams“ \$10.

Prisimindami a.a. Petronelę Čeponienė-Knizikevičienę, Petros Jankaitienės mamytę, mirusią Lietuvoje, E. ir A. Pralgauskai paaukojo „Tėviškos žiburiams“ \$25.

LŠST Vlado Pūtvio kuopa Kalėdų proga paaukojo „Tėviškos žiburiams“ \$25 ir atsiuntė šventininius linkėjimus.

„TŽ“ bendradarbi H. Mošinskienė Brazilijoje atsiuntė keletą adresų tautiečių, negalinčių užsimokėti prenumeratos, ir pažymėjo: „Dide-lė padėka tiems geros valios tautiečiams, kurie pasiryžę tas prenumeratas apmokėti“.

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijoje. Sausio 7 d., 7 v.v., par. jaunimas kviečiamas į pasitarimą klebonijoje dėl jaunimo programos šv. Kazimiero metais. — Po dvejų metų pertraukos įvyko sutuoktuvės Rūtos Kuzaitės ir Bernardo Stephenson. Tai J. E. Dalmotų podukros vedėbos. Jaunuosius sutuokė klebonas kun. St. Šileika. Giedojo J. Skėrys, akompanuojamas M. Milox. Pokyliui svečiai buvo pakviesti restorano salėn. — Švenčių atostogom iš Kvebeko šiaurės grįžo mokytojas J. Benius, iš Edmontono — Linas Giriūnas. — Inžinerijos studentas Jonas Valiulis McGill un-te gavo stipendiją vieneriems metams. Jis yra nuolatinis Mišių lekcijų skaitytojas. — Lituanistinės mokyklos kalėdinė eglutė įvyko svetainėje, į kurią atsilankė tėvai, močiutės, svečiai ir vaikaičiai. Scenoje pasirodė jauna, nauja mokyklos vedėja Julija Adamonytė. Trumpu ždžiu pasvei-

kinusi atsilankiusius, pristatė „Snieguolės“ vaidintojus, primindama, kad mokiniai nuoširdžiai ruošėsi šiam pasirodymui. Ši inscenizuota pasaka buvo įdomiai atlikta su atitinkama apranga, kurią tėvai parūpino. Vaidino Adriją MacVicar, Kristina Baršauskaitė, Onutė Beniūtė, A. Šablauskas, R. Verbyla, Andrius Valka, T. Išganaitis, A. Rutkauskas, A. Ramsey, A. Vasilauskas, V. Šablauskas, V. Rutkauskaitė, V. Išganaitytė, E. Išganaitytė, D. Bulkaitė, M. Lamotte, R. Otto. Skaitovė ir eikėraščio deklamuotoja — Lina Celteriūtė. Vaidinimą paruošė mokyklos mokytojos. Dainų ir giesmių mokė M. Adamonytė. Atvyko ir Kalėdų senelis (S. Baršauskas) dovanų maišeliu nešinas. Dovanėles išdalino visiems mokiniams ir salėje esantiems vaikams, kurių buvo daug. Vi-siems buvo tėvų komiteto paruoštos vaišės. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
certifikatus 1 m.	9 %	
Terminuotus indėlius:		
1 metų	8.5 %	Nekilnojamo turto,
180 — 364 d.	8 %	asmenines ir
30 — 179 d.	7.5 %	prekybines.
Trumpalaikiai indėliai		Paskolos
\$20,000 ar daugiau		mirties
Taupomosios sąskaitos:		atveju
specialios	7.25 %	draudžiamos
su drauda	7 %	iki \$10,000
Čekių sąskaitos:	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00
Sekmadieniais nuo spalio 15 iki gegužės 15	
1475 De Seve ir Šv. Kazimiero par. salėje:	10.30 — 12.30

Palaidotas ministeris Lozoraitis

Telefonu iš Romos 1983 m. gruodžio 24 d. gauta žinia, kad ten Kūčių dieną mirė a. a. Stasys Lozoraitis, Lietuvos diplomatinio šefas, sulaukęs 85 metų amžiaus. Ligonio sakramentą jam suteikė vysk. A. Deksnys. Palaidotas Romoje, dalyvaujant gausiam lietuvių būriui.

Velionis gimė 1898 m. rugsėjo 5 d. Kaune. Anksti mirus tėvui Motiejui, visa auklėjimo našta teko motinai Marijai Jaroševičiūtei-Lozoraitienei.

Kaune baigė keturklasę vidurinę mokyklą, o gimnaziją — Voroneže. Iš Rusijos grįžo Lietuvoje ir nuo 1918 m. lapkričio 26 d. pradėjo tarnauti valdžios įstaigose — vidaus reikalų ministerijoje, ministerių kabineto kanceliarijoje, o 1923 m. perėjo į diplomatinę tarnybą. Būdamas Lietuvos pasiuntinybės Berlyne tarnautoju, studijavo teisę vietiniame universitete. 1929 m. perkeltas pasiuntinybės patarėju į Va-

tikaną, 1931 m. — reikalų vedėju.

Diplomatinėje tarnyboje velionis pasireiškė kaip gabus bei apdairus Lietuvos atstovas. Ši savybė įgalino jį kilti karjeros laiptais. 1932 m. buvo paskirtas Lietuvos užsienio reikalų ministerijos politikos departamento direktoriumi, o 1934 m. — užsienio reikalų ministeriu. Šiose pareigose jis plačiausiai ir ilgiausiai reiškėsi, ypač stengdamasis gerinti Lietuvos santykius su kaimyninėmis valstybėmis, įskaitant ir Lenkiją. Su pastarosios oficialiais ir neoficialiais atstovais jis ne kartą tarėsi, nors žymesnių laimėjimų nepasiekė.

1938 m. St. Lozoraitis, įsidirinant politiniam gyvenimui, pasitraukė iš užsienio reikalų ministerio pareigų, bet ne iš politinės veiklos. 1939 m. buvo paskirtas nepaprastu Lietuvos pasiuntiniu Italijai, o 1940 m. — Lietuvos diplomatinio šefu užsienyje. Prasidėjus Lietuvos okupacijoms, jis tas pareigas ir ėjo, rūpindamasis nepriklausomos Lietuvos atstovavimu bei jos teisių gynimu užsienio kraštuose. Jo paties pasiuntinybės patalpas užėmė sovietų valdininkai, o Italijos vyriausybė nusilenkė Sov. Sąjungos reikalavimams. Apsigyvenęs su šeima privatiame name, ėjo savo pareigas iki mirties.

Kas toliau vadovaus Lietuvos diplomatai užsienyje, kol kas dar nėra žinių, tačiau manoma, kad ta pareiga teks Lietuvos pasiuntinybei Vašingtone, kurioje, velionies paskyrimu, darbuosis ir jo sūnus St. Lozoraitis, jn., kartu atstovaudamas Lietuvai ir Vatikane.

N. A.